Општина Берово

УНДП Локално управување за одржлив човечки и економски развој

СТРАТЕГИЈА ЗА ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ 2006–2011

ОПШТИНА БЕРОВО

Берово, јуни 2006

Изработката и печатењето на Стратегијата за одржлив развој се поддржани од Програмата за развој на Обединетите Нации – УНДП, финансирано од Владата на Финска

Подготвиле

Локален тим за одржлив развој на општина Берово

Лектор

Виолета Танчева Златева

Дизајн, прелом и печатење

Apolo Images

ISBN.....

Проект

Локално управување за одржлив човечки и економски развој
MCD/13527

Ул. Никола Вапцаров 2/4-4, 1000 Скопје
Тел: (389 2) 32 44 108

Тим за поддршка на УНДП

Софија Граматова Ристовска
Ирена Мицајкова
Димче Дамјановски
Јасминка Пашалиска Андоновска
Ѓорѓи Пеовски
Дарко Шумански
Јулијана Брашнарска

Иземање

Ставовите изразени во овој документ се ставови на автори што нужно не претставуваат и ставови на Програмата за развој на Обединетите Нации или Секретаријатот на Обединетите Нации во врска со правниот статус или име на која и да е земја, територија, град или област или за авторите на овој текстот.

Содржина

Вовед 5

Процес на формулирање на Стратегијата 6

Организациона поставеност на локалната самоуправа 7

Буџет на Општина Берово 8

I ДЕЛ - ЛОКАЛНА ПРОЦЕНА 9

1. ПРОФИЛ НА ОПШТИНА БЕРОВО 9

1.1. Општи податоци 10

1.1.1. Географска локација и релјеф 10

1.1.2. Клима 10

1.1.3. Природни ресурси 11

1.1.4. Население и миграции 12

1.1.5. Заштита на природата и на животната средина 13

1.2. Економија 14

1.2.1. Број и структура на деловните субјекти 15

1.2.2. Работна сила, вработеност и животна средина 16

1.2.3. Опис на поважните економски сектори 16

1.2.4. Инфраструктура 21

1.3. Социјален профил 22

1.3.1. Образование 22

1.3.2. Здравство и социјална грижа 23

1.3.3. Заштита и спасување на граѓаните 24

1.3.4. Култура и спорт 24

1.3.5. Граѓански сектор 25

1.3.6. Медиуми 25

2. SWOT анализа 27

II ДЕЛ - СТРАТЕШКИ ДЕЛ 31

Визија 31

Инфраструктура 32

Одржлив економски развој 33

Квалитет на животот, образование и обука 34

Содржина

III ДЕЛ - АКЦИОНЕН ПЛАН 37

Резиме 38
Опис на проектите: Инфраструктура 40
Опис на проектите: Одржлив економски развој 54
Опис на проектите: Квалитет на животот, образование и обука 76
Матрица на имплементација: Инфраструктура 104
Матрица на имплементација: Одржлив економски развој 107
Матрица на имплементација: Квалитет на животот, образование и обука 112
Реализација на проекти: Инфраструктура 119
Реализација на проекти: Одржлив економски развој 122
Реализација на проекти: Квалитет на животот, образование и обука 127
Структура за имплементација и мониторинг на АП 132

Вовед

Берово е една од општините селектирани да учествуваат во пилот-програмата на УНДП *Локално управување за одржлив човечки и економски развој*. Програмата, финансиски и технички, е поддржана со донација од Владата на Финска и има цел, преку пренесување на позитивните искуства од Финска, да создаде услови за одржлив развој на општините. Дел од активностите на програмата се фокусирани на изготвување на Стратегија за локален одржлив развој (СЛОР), како стратешки документ на општината кој ќе даде насока на дејствување за да се постигне подобрување на севкупните услови за живеење.

Фокусот е врз зајакнување на капацитетите на локалните власти за обезбедување ефикасна услуга и планирање на развојот, создавање поволна средина за економска ревитализација и олеснување на комуникацијата меѓу општинската администрација, од една страна, и комуникацијата помеѓу неа, јавните установи и пошироката јавност. Исто така, ја промовира партиципацијата на граѓанството во процесите за донесување одлуки во општините, како гаранција за транспарентноста и одговорноста на власта. Во склоп на програмата, воспоставени се важни контакти со три општини-партнери од Финска во партнерство со локалните власти, граѓанството, приватниот сектор и новите локални агенции за развој, воспоставени со помош на УНДП. Главна цел е да се поддржи развојот во Република Македонија преку зајакнување на инклузивно и ефективно управување во овие општини и да се подобри животот.

Локалниот одржлив развој веќе долго време е признат од меѓународната заедница и неговата важност се рефлектира во разни меѓународни документи во врска со развојот. На Конференцијата на ОН за животна средина и развој, одржана во Рио де Жанеиро, во 1992 година, усвоена е Агенда 21 - водич за одржлив развој кој ги потенцира улогата на локалните власти и инцијативите за поддршка на одржливиот развој. Улогата на приватниот сектор во генерирање на капацитети, во трансфер на технологија и во обезбедување финансии за локален развој наидоа на огромно внимание на Светскиот самит за одржлив развој, одржан во Јоханесбург, во 2002 година. Партнерството помеѓу властите, граѓанството и приватниот сектор сега се смета како круцијално за локалниот одржлив развој.

Притоа, Милениумските развојни цели претставуваат глобално партнерство коешто произлезе од обврските и од целите востановени на светските самити во 90-тите години од минатиот век. Како одговор на главните развојни предизвици и потребите на граѓанството, МРЦ промовираат намалување на сиромаштијата, образование, здравје на мајките, еднаквост на половите; тие се насочени кон спречување на смртноста кај децата, на сидата и на други болести. Поставени за остварување до 2015 година, Милениумските развојни цели претставуваат спогодбен пакет цели кои може да се остварат само ако сите актери работат заедно и ако секој си го врши својот дел од работата. Владата ја потпиша Милениумската декларација во 2000 година и, обврзувајќи се да ги оствари Милениумските цели, и нуди на Македонија можност да најде пат кон долгорочен развој. Оваа СЛОР е пример за работата на УНДП на тоа да се зајакнат партнерствата помеѓу општините и да се промовираат партиципационите процеси за елаборација на локалните стратегии за развој поставни од МРЦ.

Овој документ вклучува три стратешки компоненти (овде именувани како Стратегија), кои се сите меѓусебно поврзани и усогласени:

а. Процена на локалната ситуација;

б. СВОТ (SWOT) анализа - во три сектори: инфраструктура, одржлив економски развој и квалитет на живеење;

в. Стратешки планови - вклучувајќи визија, стратешки цели, развојни цели и краток преглед на програмите и на проектите.

Стратегијата идентификуваше приоритетни области и стратешки определби и постави широка рамка за економски, социјален и културен развој на општината Берово за периодот 2006-2011. Како и да е, понатамошната елаборација треба да биде во форма на изработка на Имплементациони планови, кои треба да содржат детали за програми и проекти, за учесници и посредници, финасиски планови, очекувања и ризици, показатели на развојот и временски процени.

Како што Македонија се движи кон интеграција во ЕУ, подобрениот капацитет на локалните засегнати страни треба да се искористи за интегрирање и за усогласување на оваа стратегија со новите европски, национални и регионални политики.

Изготвувањето на стратегијата започна во јули 2005 година. Нејзината реализација се должи на напорите на локалните засегнати страни на општина Берово, кои активно беа вклучени во Работни групи со претставници од локалната власт, приватниот бизнис и граѓанскиот сектор, а координирани од Локалната агенција за развој - Берово. Процесот беше осмислен и поддржан од професионален тим, кој се состоеше од програм-менаџерот, двајца локални консултанти и еден меѓународен консултант.

Процес за формулирање на стратегијата

За да се разработи Стратегијата беше потребен огромен партиципативен процес. После потврдата за политичка поддршка на процесот од Градоначалникот и од Советот на Општината, во септември 2005, се одржа Прва воведна работилница за локален одржлив развој и стратешко планирање. Во периодот септември-декември 2005 се вршеа интензивни подготовки, т.е. мобилизација и обука на засегнатите субјекти. Се изготвија прашалници за анкетирање на бизнис секторот, кои беа дистрибуирани од страна на ЛАР Берово, во соработка со општинската администрација. Во Берово беа формирани девет работни групи, со претставници од граѓанскиот сектор, од бизнис заедницата и од општината, кои работеа волонтерски (без паричен надомест). Тие беа бирани од широк дијапазон на дејности, зависно од областа која ја покрива работната група:

1. Урбано планирање, животна средина и рурален развој;
2. Здравство, социјална заштита и цивилна заштита;
3. Култура, образование, млади, спорт и рекреација;
4. Туризам;
5. Земјоделство и сточарство;
6. Шумарство и дрвна индустрија;
7. Текстилна индустрија;
8. Микро, мали и средни претпријатија;
9. Други економски дејности.

Секоја работна група имаше лидер кој стана претставник во Лидерската група (или ЛОР тимот) која го подобруваше пристапот и поврзувањето со фасилитаторите на процесот. Работните групи си направија сопствен распоред и додатна експертска обука беше извршена во две следни работилници и дополнително, преку постојан контакт и поддршка. Тимовите за развој одржаа многу состаноци, особено во периодот јануари-април 2006, изготвувајќи ги профилот на општината, анализирајќи ги јаките страни и слабостите, можностите и ризиците (SWOT), изготвувајќи ги визијата, стратешките и развојните цели и преглед на програмите и проектите. Првиот нацрт-план на Стратегијата беше прегледан и среден од професионален експертски тим и беше доставен до јавноста од страна на Општината преку консултации и широка јавна расправа, во траење од три недели, во јуни-јули 2006. Како дел од овој процес добивме предлози и сугестии кои се вклучени во финалниот документ. Целосниот документ повторно беше прегледан и поднесен до Советот на Општината за дискусија и за одобрување, на 28 јули 2006 година.

Организациона поставеност на локалната самоуправа Берово

Општината е единица на локалната самоуправа во Република Македонија. Општинските власти/органи се избираат на слободни и демократски избори со мандат од 4 години. Општински органи се Советот на Општината како претставнички орган на граѓаните и Градоначалникот.

За извршување на работите од надлежност на органите на општината се организира општинска администрација. Сегашната организациона поставеност на општинската администрација во Берово може да се види од графиконот.

За извршување на своите надлежности, општината има основано јавни служби во согласност со законот кој тоа го определува, но нема извршено делегирање на одредени работи од јавен интерес од локален карактер на други правни или физички лица, другата предвидена законска форма за извршување на надлежностите.

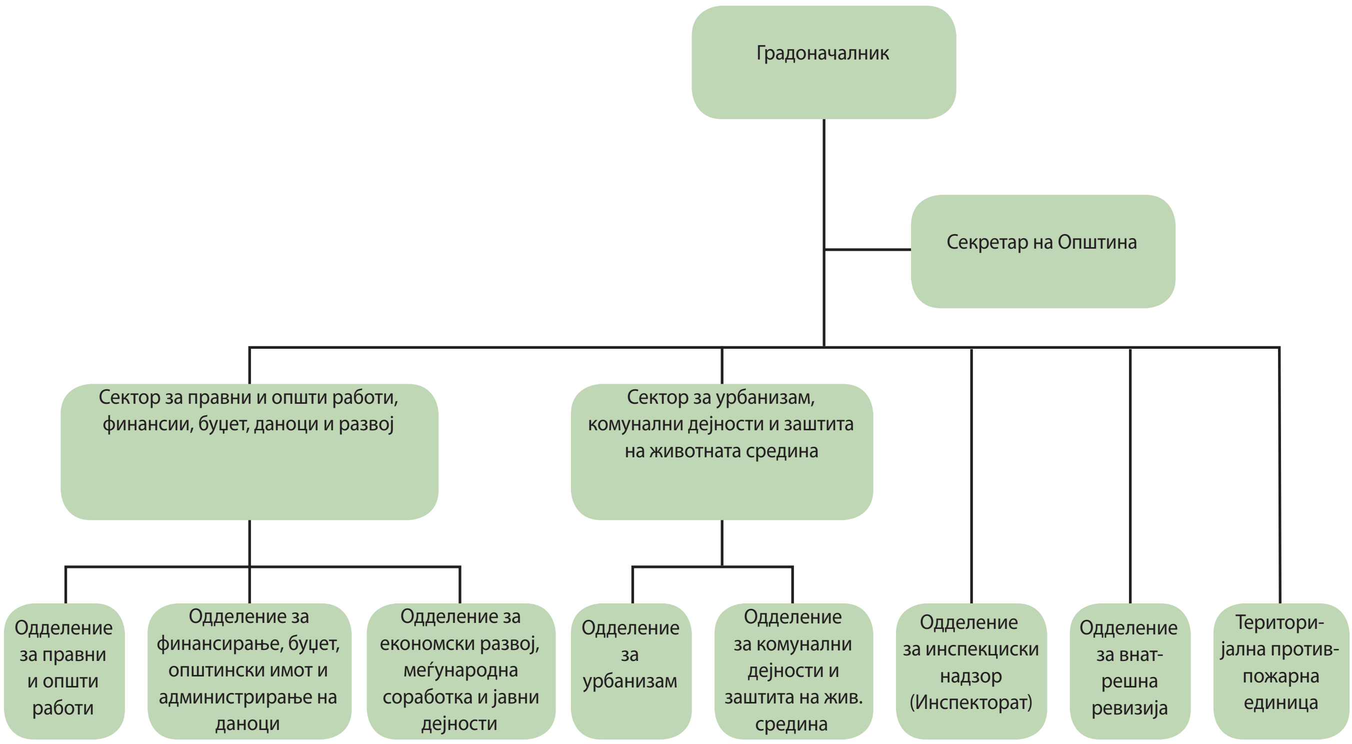

Буџет на општината

Буџетот е годишниот план за финансирање на надлежностите на општината, кој се состои од годишна процена на приходите по извори и на расходите по намени. Општински буџетски корисници се општинските органи и јавните служби основани од општината.

Консолидираниот биланс на приходи и расходи на општина Берово за 2006 година е прикажан на следната табела:

Буџет на Општина Берово за 2006 година:

Буџетски приходи	Во мил. ден.	Во %
Вкупни приходи	**158.837.000,00**	**100**
тековно-оперативни приходи	13.403.000,00	8,4
наменски дотации	14.436.559,00	9,1
трансфери	27.402.000,00	17,3
донации	103.596.000,00	65,2
Вкупни расходи	**158.837.000,00**	**100**
тековно-оперативни расходи	37.535.559,00	23,6
капитални расходи	121.302.000,00	76,4

Класификација на расходите по функции:

Ставка	Износ	Во %
Општи јавни служби	14.902.000,00	9.4
Јавен ред и мир	5.126.330,00	3.2
Економски работи	7.221.000,00	4.5
Заштита на животната средина	111.830.000,00	70.4
Живеалишта и развој на заедницата	6.500.000,00	4
Рекреација, култура и религија	690.485,00	0.7
Образование	8.528.965,00	5.3
Социјална заштита	4.038.779,00	2.5
Вкупно	158.837.000,00	100

1. Профил на општина Берово

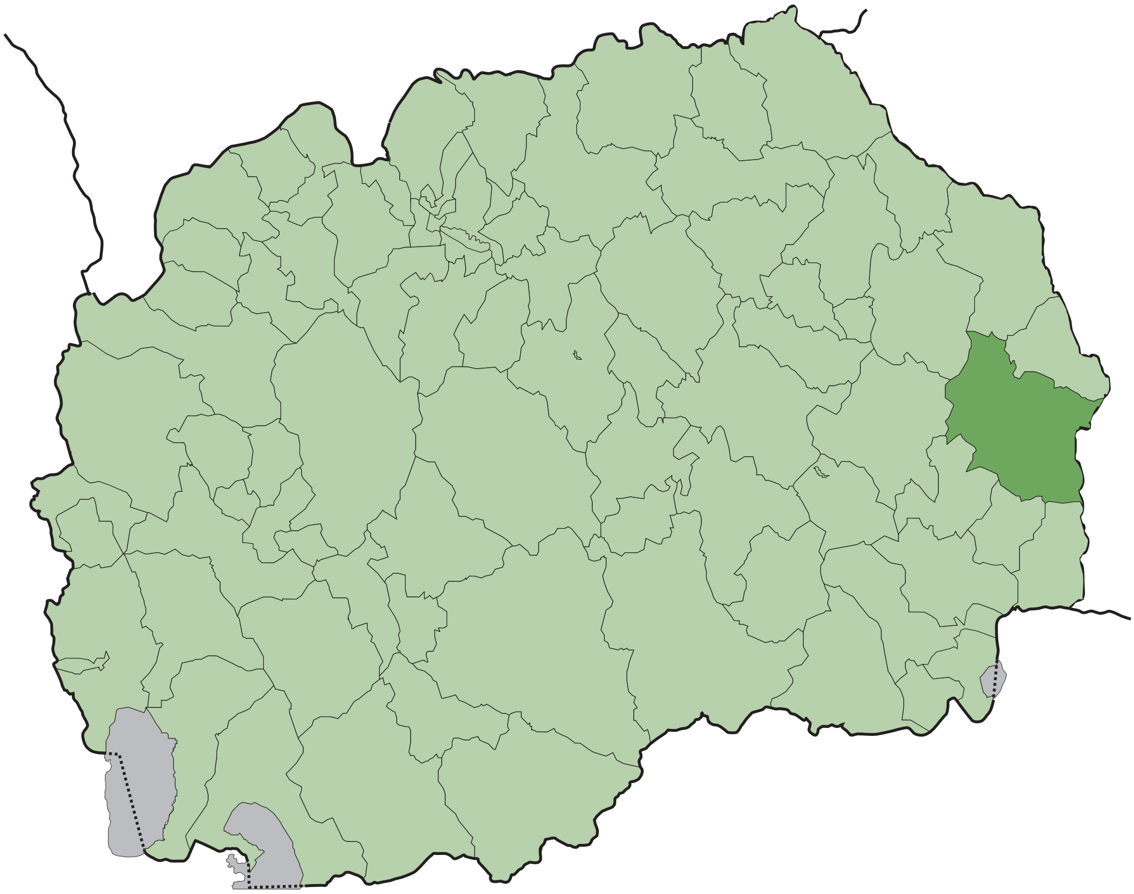

1.1. Општи податоци

1.1.1. Географска локација и релјеф

Беровската Котлина го опфаќа најисточниот дел од Република Македонија, помеѓу 41° 06″ и 41° 53″ географска ширина и помеѓу 23° 12″ и 22° 37″ географска должина. Општината Берово на југ се граничи со општините Ново Село, Босилово и Василево, на запад со општините Радовиш и Виница, на север со Делчево и со Пехчево, на исток со државната граница на Бугарија.

Вкупната површина на општина Берово изнесува 595 км^2, а се наоѓа на 800 м просечна надморска висина.

Релјефот е претежно ридско-планински, а рамнински терени има само околу речното корито на реката Брегалница.

Малешевските Планини се централно поставени во општината, нивните котлински страни се мошне дисецирани со изворишни речни долини од реката Брегалница. Природната целина Малеш, каде е сместен и градот Берово, лежи на апсолутна кота 800-900 м н.в.; со разграноците на Влаина Планина, Обозна и Бејаз Тепе е одвоен од Пијанец. Јужната рамка на општинската територија е планината Огражден. Најистакнати врвови се Џами Тепе, со 1.801 м н.в., и Ченгино Кале, со 1.748 м н.в. Највисок врв е Кадиица, со 1.932 м н.в.

Општината има периферна положба во однос на главните комуникациски коридори по долините на Вардар, Брегалница и Струмица. Најважна комуникација од регионално значење е онаа што ги поврзува Малешевско-Пијанечкиот басен со Струмичката Котлина, преку кој општината комуницира со внатрешноста на Републиката.

Оваа неповолна позиција може многу да се подобри по активирањето на преминот Клепало на македонско-бугарската граница, кој се очекува да биде отворен во текот на 2007 година. Со тоа, овој регион може да стане транзитен пункт, од пасивен да се претвори во динамичен и да ги користи сите позитивни влијанија и импулси во размената, во техничкиот прогрес и во културните комуникации.

1.1.2. Клима

Општина Берово, која е дел од Малешевската Котлина, има умерено-континентална клима со модификација на климата во високите планински и рамничарски делови.

Локалитетот Берово има значително пониска средна годишна температура на воздухот од подрачјата на иста надморска височина во поширокиот дел на оваа котлина. На надморска височина од 800 м, средна годишна температура изнесува 11,1 °C, а во Берово 8,7 °C. Најстуден месец е јануари, со просечна температура од -10 °C, а најтопол месец е јули, со просечна температура од + 18,2 °C. Просечната годишна минимална температура е 2,8 °C, а просечната максимална температура е 15,3 °C.

Најмногу врнежи има во месеците мај и јуни, како и во ноември, а најсушни се месеците август и септември. Просечниот годишен износ на врнежи е 672 мм/м^3. Главен максимум паѓа во мај, просечно околу 76,8 мм/м^3, а секундарен во ноември - 64,3 мм/м. Главниот минимум е во август, просечно со 37,6 мм/м3, а секундарен во февруари. Бројот на врнежливи денови годишно изнесува 118. Во просечната годишна сума на врнежи снегот зазема околу 15 % и се јавува од октомври до мај. Просечно, годишно има 42,2 дена под снежна покривка.

Релативната влажност на воздухот се смалува од јануари до август, а потоа од декември се зголемува, а просечната влажност на воздухот е 76 %. Просечната годишна сума на траење на сончевото зрачење изнесува 2.347 часа, или 6,4 часа дневно, со максимум во јули од 10,2 часа дневно, и со минимум во декември од 3 часа дневно. Во Беровската Котлина маглата е ретка појава, годишно има само 8,4 магливи денови. Појавата на град е ретка, просечно се јавуваат 2,9 дена со град. Сланата е со помала зачестеност и се јавува 70 дена во годината, од септември до мај. Во Беровската Котлина се јавуваат ветрови од сите 8 светски правци, но преовладува северниот, со зачестеност од 147% и брзина од 2,4 м/сек., кој е најмногу застапен во јануари, во февруари и во март.

1.1.3. Природни ресурси

Флора и фауна

Најзастапени се дабовата и буковата шума. Буковиот појас е застапен во планинскиот и во потпланинскиот појас. Подобро се зачувани горските букови шуми, тие се од големо значење за шумското стопанисување. Ливадите се малку застапени, и тоа во близина на реката Брегалница. Поради потиснување на шумите, ридските пасишта се протегаат на големи пространства, спротивно од планинските пасишта кои се застапени во мал обем.

Шумите и шумското земјиште во Малеш зафаќаат површина од 29.102 ха, од кои под шуми се 27.970 ха, а под шумско земјиште се 3.870 ха.

Од вкупната површина под шуми, 72,0% се во државна сопственост, а 28,0% се шуми во приватна сопственост. Вкупниот годишен сечив етат изнесува 60.300 $м^3$ бруто дрвна маса, или околу 48,0 % од годишниот прираст, или 0,85% од вкупната дрвна маса на уредените шуми.

Општо, можеме да кажеме дека сортиментната структура на етатот е поволна бидејќи трупците и техничкото дрво со мали димензии во вкупниот етат учествуваат со 35,1%.

Од останатата вегетација, регионот е карактеристичен со присуство на планински лековити билки, шумски плодови: печурки, малини, капини, шумски јагоди и сл.

Како составен дел на фауната се среќаваат најразлични форми од групата на водоземците, цицачите, влечуги, птици и скакулци. Од влакнест дивеч се среќаваат: зајак, срна, волк, дива свиња, лисица, дива мачка, куна, јазовец, видра, ласица. Од перјаст дивеч се среќаваат: камењарка и полска еребица, фазан, гулаб, грлица, потполошка, диви пајки, јастреби, шљуки, лиски, лештерки, страчки, гаврани, чавки, орли и др. Од редот на птици загрозена е еребицата камењарка, а од дивечот загрозени и заштитени се еленот и срната, од крупниот дивеч, а зајакот од ситниот дивеч.

Хидрографија

Најважен хидрографски објект во Малешевијата е реката Брегалница која е, исто така, една од најголемите притоки на реката Вардар. Нејзини притоки се Ратевска Река, со должина од 24 км, Пехчевска Река, Умленска Река, Каменица и Џаволи, кои гравитираат кон Малешевско-Пијанечката Котлина. Од струмичкиот слив, поголеми реки се Циронската Река и Безгаштевска Река, кои гравитираат кон Струмичкото поле.

Хидрографски објект од значење за општината е и Беровското Езеро. Тоа е вештачко езеро, со бетонска брана висока 53 метри и претставува хидрографски туристички објект. Се наоѓа на 986 метри надморска височина. Изградено е во 1970 година, на Ратевска Река, на месноста наречена Лаки, а оддалечено е 7 км од Берово. Должината му е 2,5 км, а средната широчина 0,5 км. Површината на езерото изнесува 0,57 $км^2$.

Нивото на подземните води покрај речното корито изнесува 3-5,0 м, а во алувијалната рамнина 8-14 м. Други проучувања за видот на подземните води не се правени.

На територијата на општината има повеќе од 120 извори, со вкупна издашност од 140 лит/сек. Побогати извори се регистрирани на терените со надморска височина поголема од 1.000 м.

Минерали и руди

За развојните можности на општината особено значајни се минералните суровини и рудите, за кои во минатото се спроведени истражувања и е констатирано дека нивната експлоатација е економски оправдана. Такви се случаите со каолинските глини, погодни за производство на керамички и огноотпорни производи, кварцот, кој наполно одговара за подготвување на

Беровско езеро

Центар на град Берово

огноотпорен материјал, јагленот, железото и други рудни појави, кои се делумно активни, а поголемиот дел се сé уште само потенцијално атрактивни ресурси за натамошно истражување и активирање.

Во реонот на с. Мачево и на с. Будинарци постои SiO_2 (горски кристал) кој во светот се користи како украсен камен во јувелирството.

1.1.4. Население и миграции

Според податоците од пописот на населението во 2002 година, Берово имало 13.941 жители. Со тоа, Берово спаѓа меѓу помалите општини во Р. Македонија. Како што може да се види од Табелата за бројот на населението по населени места според пописите 1921-2002 година, бројот на жители континуирано се зголемувал од 1921 до 1991 година, а потоа опаѓа со просечна годишна стапка од 0,4%. Во однос на претходниот попис од 1994 година нивниот број е намален за 238 лица, или за 1,7%, а просечната годишна стапка на пораст изнесува - 0,21%, за разлика од македонската просечна годишна стапка на пораст на населението која во овој период изнесува 0,48%.

Број на население по населени места според пописите од 1921 до 2002 година

Притоа, карактеристично е дека само во градот Берово, во меѓупописниот период, бројот на населението е зголемен за 250 лица, или за 3,6%, што во најголем дел се должи на миграцијата село-град, а во сите населени места има намалување, со тоа што најголем пад е регистриран во Владимирово, од 22,5% од 1991 до 2002. Во 2004 година во Берово се доселени 68 лица (главно заради склучени бракови и/или семејни причини), отселени се 94 лица (најмногу заради склучени бракови), а миграционото салдо изнесува - 26 лица.

Населените места во општината се од збиен тип, со оддалеченост од 3 до 15 км од општинскиот центар, со исклучок на село Двориште, кое се наоѓа во близина на македонско-бугарската граница и е оддалечено 21 км од Берово.

Во 2004 година се регистрирани 130 живородени лица (9,3 на 1.000 жители), додека, пак, во истата година, се регистрирани 155 умрени лица (11,1 на 1.000 жители).

Како резултат на овие бројки, природниот прираст во 2004 година има негативен тренд и изнесува - 2,6%, за разлика од македонскиот просек од 2,7%.

Со 23,4 жители на еден километар, општината се вбројува меѓу ретко населените општини во Р Македонија.

Според бројот на склучените бракови од 4,4% на 1,000 жители и според бројот на разведени бракови од 0,3%, општината е под републичкиот просек (респективно 6,9% и 0,8%).

Населено место	Број на жители во годините на попис								
	1921	1948	1953	1961	1971	1981	1991	1994*)	2002
Малешевија	13939	19.017	20.438	20.048	19.949	20.227	20.395	19.829	19.458
Општина Берово	10045	13.062	14.153	14.048	14.194	14.368	14.543	14.179	13.941
Берово	2.507	3.619	4.176	4.288	5.092	6.070	6.869	6.752	7.002
Будинарци	538	839	861	881	857	783	723	714	681
Владимирово	1.300	1.965	1.896	1.790	1.473	1.290	1.110	1.043	861
Двориште	487	1.162	1.339	1.318	1.182	955	854	825	757
Мачево	178	329	322	297	276	260	208	216	206
Митрашинци	886	1.118	1.245	1.149	1.054	965	863	794	729
Ратево	893	1.259	1.267	1.229	1.145	1.060	941	910	844
Русиново	1.307	2.044	2.251	2.242	2.288	2.173	2.149	2.100	2.095
Смојмирово	533	727	796	854	827	812	826	825	765

**Државен завод за статистика*

Просечната старост на населението, според пописот од 2002 година, изнесува 36,3 години, учеството на младото население до 20-годишна возраст изнесува 28,6%; на возраст од 20 до 30 години се 1.956 лица, односно 14,03%, од 30 до 40 години се 1.912 лица или 13,7%, а 15,3% од населението е на возраст од 40 до 50 години, додека населението на возраст од 50 до 60 е 12,2%, а останатиот дел со 60 и повеќе години учествува со 19,2%. Со коефициент на демографска старост од 0,636, општината има ранг 5, и со тоа се вбројува меѓу општините со демографска старост.

Структурата на населението по пол за општина Берово е 50,4% мажи и 49,6% жени. Општината Берово има вкупно 4.706 домаќинства, со просечен број од 3,1 членови по домаќинство.

Според националната припадност, како што е прикажано во графиконот, Македонците се доминантни, со 96%, 3% се Роми, а 1% останати.

1.1.5. Заштита на природната и на животната средина

Локалниот акционен план за животната средина (ЛЕАП) за Општина Берово е донесен во 2004 година и има цел да се справи не само со проблемите со животната средина, туку и со прашањата поврзани со одржливото користење на ресурсите, како и со социјалните и економските прашања.

Создавањето и спроведувањето на ЛЕАП е знак дека локалната власт ги презема одговорноста и грижата за животната средина, создава долгорочна одржлива корист на природните ресурси во границите на општината и ги решава локалните приоритети за заштита на животната средина.

Согласно поставените приоритети, во процесот на имплементација, досега се преземени акции за решавање на проблемите со водата за пиење и со отпадни води, како и за дел од предвидените активности за подобрување на состојбата со цврстиот отпад, за заштита на шумите и за едукација на граѓаните за подигање на јавната свест.

Управување со отпад

Во градот Берово цврстиот комунален отпад организирано се собира од страна на ЈПКР Услуга, со возилата со кои располага и тоа околу 16.435м3/год. По селските населби, пак, отпадот се собира од

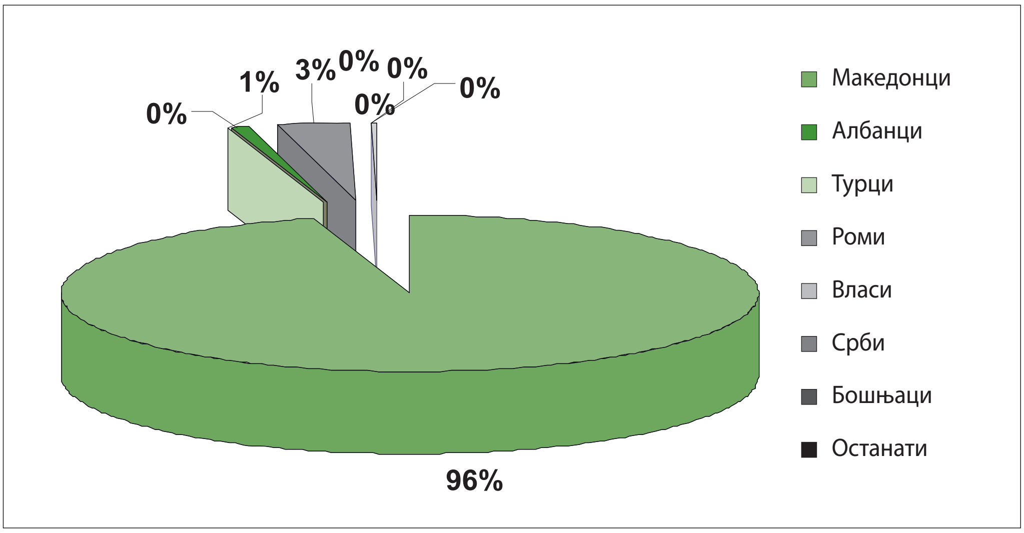

Клепалска река

самото население, на различни начини, и тоа доведува до создавање на диви депонии. Годишната количина на цврст отпад во градот изнесува 19.283м3, односно 2,86м3/жител. Остатокот од отпадот е градежен шут и отпад од бела техника за домаќинствата кој, исто така, се депонира на постојната депонија, но и на дивите депонии од страна на граѓаните кои имаат обврска тој вид на отпад да го одложуваат на постојната депонија.

Општината нема депонија за изумрени животни, ниту пак депонија за медицински отпад, така што депонирањето се врши на истата локација со комуналниот отпад. Градот располага со привремена градска депонија наречена „Иљадин Валог", која е лоцирана во месноста Увин Валог, во непосредна близина на градот, односно на околу 3 км од него.

Привремената депонија не ги задоволува минималните санитарни стандарди и прописи. Нема никаква инфраструктура (вода, електрична енергија), нема средства за дезинфекција, јама за пцовисани животни и др. Отпадот се трупа без никаков третман (само се нивелира и се затрупува со земја и песок). Индустрискиот отпад се депонира на истата локација (Увин Валог и во диви депонии).

1.2. Економија

Локалната економија има богата историја. Од релативно мало, неразвиено и периферно подрачје, општина Берово, во шеесеттите и во седумдесеттите години од минатиот век, доживеа интензивен пораст, со стапки на општествениот производ од над 20% (повисоки од републичките стапки), повисок пораст на вработеноста во однос на републичкиот просек и со изразени структурни промени. Така, направена е фундаментална смена меѓу земјоделството и индустријата, а остварен е забележлив прогрес и во градежништвото и во сообраќајот. За индустријата е карактеристична нејзината диверзификација, со тоа што доминанти (според учеството во општествениот производ) се четири гранки: текстилната, со 33,9%; дрвната, со 25,5%; индустријата на неметали, со 18%; и прехранбената и тутунската индустрија, со 13,2%.

Општата оценка за овој период беше дека не се целосно активирани потенцијалите во земјоделството, дека треба да се продолжи со индустрискиот развиток со нови квалитети и дека треба да се развиваат терцијарните дејности, пред сé туризмот, како и сервисите и занаетчиството.

Во почетокот на деведесеттите години од минатиот век (почетниот период на транзицијата), според податоците за општествениот производ во 1995 година, индустријата и рударството во оваа општина учествуваат со 43%, земјоделството и рибарството со 21%, шумарството со 6,7%, градежништвото со 7%, сообраќајот и врските со 7,4%, трговијата со 10%, угостителството и туризмот со 1,5%, занаетчиството и личните услуги со 1,6% и сите останати области со 1,8%.

Денес, во недостиг на локални економски статистики, груби оценки можат да се прават само врз основа на компарации на основните економски показатели во однос на националната економија и на регионот на кој му припаѓа општината. Така, просечната стапка на раст на БДП за периодот 1998-2002 за Републиката изнесува само 5,2%, а за регионот во кој припаѓа општината (источниот регион) растот изнесува само 1,9%. Исто така за регионот, БДП по жител изнесува 5.104 американски $ (според куповната моќ) и, како таков, е понизок од просекот на земјата за 25%. И, што е особено значајно, просечната годишна стапка на додадена вредност од нефинансискиот сектор во периодот 1998-2002 е негативна и изнесува - 2,4%.

Поегзактни анализи за локалната економија можат да се вршат само врз база на податоците за бројот на деловните субјекти според видот и секторите на дејност и според податоците за вработеноста во општината.

1.2.1. Број и структура на деловните субјекти

Економската структура на општина Берово, според видот и секторите на дејности, е претставена во следниве две табели:

ДЕЛОВНИ СУБЈЕКТИ ПО ВИДОВИ		
ДЕЛОВНИ СУБЈЕКТИ	ПРАВНИ ЛИЦА / дооел /	730
	ТРГОВЦИ / тп /	130
	ДДВ ОБВРЗНИЦИ	195
	АКТИВНИ ДООЕЛ	280
	АКТИВНИ ТП	100
	НЕУСОГЛАСЕНИ / ЗПП /	94
	БЛОКИРАНИ	98

**Статистички годишник на РМ, 2005, состојба 31 декември 2004 година*

ДЕЛОВНИ СУБЈЕКТИ ПО СЕКТОРИ НА ДЕЈНОСТ		Во %
ЗЕМЈОДЕЛСТВО, ЛОВ И ШУМАРСТВО	58	7,1
ВАДЕЊЕ НА РУДИ И КАМЕН	1	0,1
ПРЕРАБОТУВАЧКА ИНДУСТРИЈА	101	12,3
СНАБДУВАЊЕ СО ЕЛЕКТРИЧНА ЕНЕРГИЈА, ГАС И ВОДА	3	0,4
ГРАДЕЖНИШТВО	11	1,3
ТРГОВИЈА НА ГОЛЕМО И МАЛО, ПОПРАВКА НА ВОЗИЛА И ПРЕДМЕТИ ЗА ЛИЧНА УПОТРЕБА И ЗА ДОМАЌИНСТВАТА	337	40
ХОТЕЛИ И РЕСТОРАНИ	59	7,2
СООБРАЌАЈ, СКЛАДИРАЊЕ И ВРСКИ	107	13
ФИНАНСИСКО ПОСРЕДУВАЊЕ	1	0,1
АКТИВНОСТИ ВО ВРСКА СО НЕДВИЖЕН ИМОТ, ИЗНАЈМУВАЊЕ И ДЕЛОВНИ АКТИВНОСТИ	19	2,3
ЈАВНА УПРАВА И ОДБРАНА, ЗАДОЛЖИТЕЛНА СОЦИЈАЛНА ЗАШТИТА	14	1,5
ОБРАЗОВАНИЕ	8	1
ЗДРАВСТВО И СОЦИЈАЛНА РАБОТА	14	1,7
ДРУГИ КОМУНАЛНИ, КУЛТУРНИ, ОПШТИ И ЛИЧНИ УСЛУЖНИ АКТИВНОСТИ	87	11
ВКУПНО	820	100%

**Статистички годишник на РМ, 2005, состојба 31 декември 2004 година*

Од табелите е евидентно дека, според бројот на компаниите, доминантна дејност е трговијата (со учество од 40%), потоа сообраќајот, складирањето и врските (со 13%) и преработувачката индустрија (со 12,3%), другите комунални, културни, општи и лични услужни активности (11%), хотелите и ресторантите (со 7,2%), земјоделството, ловот и шумарството (со 7,1%) и останато (со помалку од 10%).

1.2.2. Работна сила, вработеност и невработеност

Работната сила (економски активното население кое го сочинуваат вработените и невработените) во општината, како што може да се види од долната табела, изнесува околу 40%. Стапката на невработеност изнесува 30,4%, а на вработеност 41,5%.

Табела: Население, работна сила и стапка на невработеност

Општина	Население	Раб. сила	Вработени	Невработени	Стапка на невработ.	Стапка на вработеност
Берово	13.941	5.589	3.891	1.698	30,4%	41,5%

** Државен завод за статистика, 2005 година*

На следната табела е презентирана структурата на вработените според економските сектори.

Општина	Вработени	Земјоделство како % од работна сила	Индустрија како % од вкупното	Услуги како % од вкупното	Непознато како % од вкупното
Берово	3.891	20,0	43,1	36,7	0,2

** Државен завод за статистика, 2005 година*

Од анализата на вработувањето според основните економски сектори може да се заклучи дека доминантен сектор во општината е индустријата, со 43,1%, секторот услуги е, исто така, мошне значаен, со 36,7%, а потоа доаѓа земјоделството, како трет сектор во кој се ангажираат 20% од вработените.

Најголем дел од вработените се во градот, со оглед на индустриската поставеност и јавните установи од централно и локално ниво.

Невработеноста на младото население (како % од работната сила на возраст од 15 до 24 години) е 67,3%. Источниот регион, во кој припаѓа општината, е со најниска стапка на невработеност на младото население меѓу останатите региони во Републиката.

Друга карактеристика на невработеноста е долгорочната невработеност (подолга од 1 година). Таа во општината изнесува 83,7% од вкупно невработените лица и, како таква, е повисока од просекот за регионот (кој изнесува 75,6%).

1.2.3. Опис на поважните економски сектори

Текстилна индустрија

Текстилната индустрија вработува најмногу луѓе во општината Берово. Во овој сектор се регистрирани околу 10 фирми, кои вработуваат околу 700 луѓе, што е 18% од вкупниот број на вработени. Профилот на вработените и нивниот степен на образование во текстилната индустрија е 14 лица со високо, 13 со више, 490 со средно и 185 со основно образование. Од некогашните 4 капацитети, кои вработуваа повеќе од 1.200 луѓе, само две успешно го завршија процесот на приватизацијата, додека останатите отидоа во стечај или под ликвидација. Од активните фирми, сопствено производство има „Алкалоид“ АД - сирови боени и белени материјали, санитетски материјали, ХТЗ облека, постелнина за здравството и други позамантериски производи, како и „Матекс“ дооел - ќебиња и други волнени производи, а останатите работат лон систем - конфекциски производи: џинс, работна облека, кошули и друга лесна конфекција. Производите се пласираат, главно, на пазарите на ЕУ и во соседните земји, а мал

Ковач - занаетчија

дел (околу 20%) на домашниот пазар. Падот во овој сектор е резултат, главно, на заострената конкуренција на пазарот и на евтините производи од Кина.

Дрвна индустрија

За стопанисување со шумите во државна сопственост (72% од шумите) одговорно е ЈП Македонски шуми - „Малешево", а покрај основната, има и други секундарни дејности. Со шумите во приватна сопственост (28%) стопанисуваат самите сопственици. До 90-тите години од минатиот век во дрвната индустрија постоеше еден голем капацитет кој пред приватизацијата работуваше повеќе од 500 луѓе. Бројот на вработени во оваа фирма денес е 172 лица и претежна дејност е производство на мебел, букова резана граѓа и брикет. Со примарна преработка на дрвото се занимаваат уште 33 помали фирми (11 во Берово, а останатите во селските населби), во кои се вработени околу 90 лица. Нивните полупроизводи се наменети, главно, за домашниот пазар, а мал дел се извезува во соседните земји. Покрај таквите капацитети, има и други фирми кои се занимаваат со трговија на дрво, односно на огревно дрво, со тенденција за продажба и користење на дрвната маса надвор од општината. Таквите фирми имаат променлива бројка и во општината ги ома приближно околу 10.

Главен проблем во овој сектор е сивата економија и одливот на необработена дрвна маса надвор од општината.

Развојот на оваа гранка, со оглед на потенцијалите и на традицијата, е детектиран како приоритетен, во што многу може да помогне остварената соработка со Финска.

Градежна индустрија

Денес во градежништвото на територијата на општина Берово опстојуваат 6 фирми, од кои еден дел произлегоа од некогашната единица на Пелагонија во Берово. На територијата егзистираат две фирми кои се занимаваат со проектирање. Во минатото, во овој сектор беа вработени повеќе од 300 луѓе, но со процецот на транзиција оваа бројка се намали на 145. Фирмите се ориентирани, главно, на високоградба, пред сé, на станбени и на деловни објекти во општината и во соседните општини, а мал дел настапуваат на пазарот во соседните земји.

Прехранбена индустрија

Во моментот, во општина Берово во прехранбениот сектор активни се 7 фирми кои произведуваат или преработуваат млеко и млечни производи, печурки, свињи, леб и бели печива. Во овој сектор е ангажирана работна сила од 92 лица. Производството во прехранбената индустрија е наменето, пред сé, за локалениот пазар, а млечните производи постепено се пробиваат на пазарите во регионот и пошироко во земјата, а само мал дел е наменет за извоз. Главно, тоа се релативно нови фирми и семејни бизниси. Во 2005 година, Здружението на одгледувачи на овци - Берово основа кооператива чија главна цел беше организиран настап на странските пазари на сирењето и на јагнето од Малешевијата и обезбедување репроматеријали за членовите по поволни цени. Малешевијата и Берово претставуваат зелена точка во земјата и пошироко, а тоа значи чиста, здрава и зачувана околина која нуди еколошки производи со посебен традиционален начин на производство и со одличен квалитет. Сé повеќе се наметнува посебноста на малешевското сирење, јагне, компир, шумските плодови, како специфични и препознатливи за регионот, а нивната бараност на пазарите во земјата се истакнува како регионален бренд, со потенцијал за развој на препознатлив имиџ.

Големиот агрокомбинат и единствената голема фирма во овој сектор од минатиот систем, во процесот на транзиција отидоа во стечај. Во 2006 година агрокомбинатот, после стечајната постапка, е купен од

мешовита македонско-словенечка фирма, со интенција за модернизација на компанијата и ставање во функција и на погонот за производство на ракија.

Потенцијалите за развој на оваа гранка не се доволно искористени и се значаен сегмент од идните развојни активности.

Занаетчиство

Во општина Берово со самостојно вршење на занаетчиска дејност се занимаваат околу 50 лица, додека околу 250 лица имаат регистрирано приватни фирми за вршење на разни дејности. Резбарско-копаничарскиот занает традиционално се пренесува и се одржува до денес. Резбите се продаваат претежно во земјата, но често и надвор од неа. Тоа најчесто оди преку однапред договорени нарачки, со одбрани мотиви и стилови на резби. Развојот на сточарството овозможил развој на различни занаети: влачарскиот, ткајачкиот, валевичарскиот кои, за жал, во последните години се во изумирање. Занаетчиството како специфична гранка се пренесува од колено на колено и преку секојдневна обука, но сé помалку луѓе го наоѓаат својот ангажман во оваа област која, за жал, со новите технологии го губи своето значење и економската оправданост, а со тоа и интересот на младите генерации за работа и за изучување на занаетчиството. Традиционално се изработуваат волнени килими, народни носии, подни простирки со народни мотиви и сл., кои се продаваат на туристите во Берово, во специјализирани продавници во поголемите градови во Македонија и во САД, преку програмата Aid to artisans. Одделни домаќинства сé уште ги негуваат овие занаети.

Неколку здруженија за изработка на ракотворби на традиционалните народни мотиви им даваат современа димензија, адаптирана за потребите на пазарот, што истовремено е и можност за самовработување и за зголемување на семејниот буџет.

Услуги

Трговија

Во областа на терцијарниот сектор, трговската дејност се врши преку 78 продавници, со продажен простор од 1.020 м2 (во просек по 13 м2), во кои се вработени 126 лица.

По распаѓањето на големите општествени трговски фирми во деведесеттите години на минатиот век, најпрвин се појавија голем број мали трговски фирми. Дел од нив, во текот на 2000-2005 година, го окрупнија деловниот простор и обемот на активностите, така што денес имаме 3 крупни трговски фирми со синџир на продавници во Општина Берово и пошироко.

Транспортни услуги

По трансформацијата на големото транспортно претпријатие АТШ Берово, чија дејност беше транспорт на патници и стока, произлезе едно претпријатие за превоз на патници и неколку помали превозници на стоки. Во моментот има 17 фирми, со вкупно 98 вработени од областа на транспортот. Три фирми се занимаваат со линиски превоз на патници на релациите Берово-Скопје и Берово-Струмица, а во летната сезона и Берово-Охрид и, по потреба, со превоз до туристичките дестинации во земјата и во странство. Во локалниот транспорт учествуваат триесетина лиценцирани такси возила за локален превоз и десетина комби возила.

Финансиски и други услуги

Во Берово свои филијали имаат 4 од поголемите банки во Македонија: Стопанска банка АД Скопје, Инвест Банка АД, Македонка банка и Уни банка, со вкупно 30 вработени, кои обезедуваат услуги за физички и правни лица, а дел од нив имаат банкомати.

Македонски пошти имаат централна пошта во Берово и истурени пошти во 4 поголеми села.

Зграда на Општина Берово

Регистрирани се една фирма за давање на компјутерски услуги и за обука на компјутери, една приватна школа за јазици и два центра за обука за компјутери и за јазици за граѓаните. Во еден циклус можат да се обучат околу 50 лица за компјутери и исто толку за странски јазици.

Услуги и совети во областа на земјоделството дава Агенцијата за поттикнување на индивидуалното земјоделство. На територијата на општината активни се три адвокатски и две нотарски канцеларии, додека пак сé уште нема бизнис консултантски услуги.

Земјоделство

Вкупната површина на територијата на општина Берово, како што е презентирано на долниот график, изнесува 68.226 ха. , при што на земјоделско земјиште отпаѓа 57% а на шумско 43%. Од земјоделското земјиште се обработуваат 67%, од кои, 21% се под ниви и градини, 2, 2% под овоштарници и 9,5% под ливади и 33 % е под пасишта.

Земјоделството е важен дел од општинската економија, со ангажирање на околу 20% од населението, а истовремено и важен извор на храна и сигурност за другите жители на општината.

Во евиденцијата на ПЕ на МЗШВС регистрирани се 19 индивидуални земјоделски производители. Евидентна е незаинтересираноста на младите за оваа гранка и, како резултат на тоа, луѓето што активно се занимаваат со земјоделство се претежно возрасни, со низок степен на образование. Не може да се анализира просечна големина на фармите затоа што имотите се расцепкани и не станува збор за класична фарма во која целокупниот имот е сконцентриран на едно место. Најголемиот процент од земјоделско-овоштарското производство се врши во приватниот сектор. Основниот проблем се откупот и пласманот на овие производи.

Водечки култури во растителното производство се компирот, житата, сината слива и вишната. Производството на компир варира во зависност од откупната цена и од можностите за продажба и се движи меѓу 3.000 и 4.000 тони годишно, иако има можности за двојно поголемо производство. Поради високата стапка на данок (од 18%), поради зависноста на државата од увозот на семе и на ѓубре, како и поради високата цена на нафтата, а и поради увозот на полусмрзнат компир кој ги задоволува потребите на големите потрошувачи (месечно се внесуваат по 100 тони), се чувствува и одредена стагнација во производството на компир, иако регионот е признат за производство на квалитетен компир во Македонија.

Површините засеани со пченица се двојно намалени (околу 400 ха, со производство од 100 тони), поради неповолната цена на пазарот и поради големите трошоци за производство. Производството на ’рж (900 ха и 2.500 тони), на јачмен (240 ха и 700 тони) и на овес (235 ха и 300 тони) продолжува, иако приносите се под меѓународните стандарди - 3.000 кг/ха (за овесот е 1.221 кг/ха).

Сливата во последните години добива сé поголем замав - се подигаат нови насади, што во последните години се стимулира од државата. Околу 67.500 стебла даваат 1.000 тони слива, 2.500 стебла даваат 1.725 тони вишни. Сливите и вишните се продаваат во свежа состојба, главно на поголеми трговци кои понатаму ги пласираат на странските пазари. Постојат потенцијали за производство на сушено овошје и за други преработки на овошјето.

Сточарство

Моментално на подрачјето на општина Берово, и тоа во приватниот сектор, има околу 20.500 овци и 2.530 говеда. Територијалниот распоред на овците и на говедата по населени места е даден во долната табела.

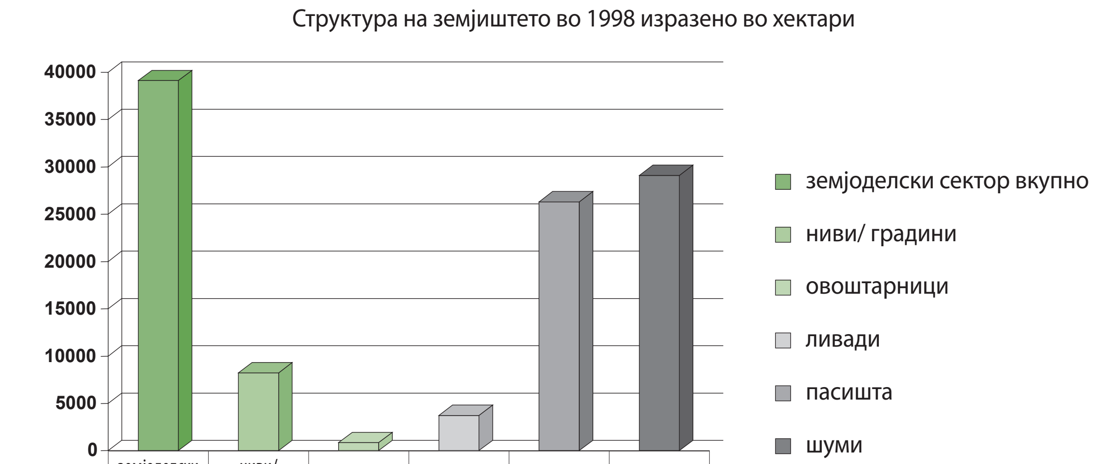

	земјоделски сектор вкупно	ниви/ градини	овоштарници	ливади	пасишта	шуми
Берово	39124	8237	856	3720	26301	29102

Трендови во земјоделското производство

Број на овци и на говеда во општина Берово										
	Берово	Владимирово	Русиново	Ратево	Двориште	Будинарци	Смојмирово	Мачево	Митрашинци	Вкупно
Овци	5300	3250	2600	1500	2950	1800	750	850	1500	20500
Говеда	400	320	350	180	280	180	300	120	400	2530

Според податоците од ПЕ на МЗШВС, просечното стадо брои 34 овци, што е релативно мала бројка и бележи тренд на уште поголемо намалување. Просекот на говедата е 2 грла по одгледувач.

Ако се споредат бројките од 50.000 овци и 10.000 говеда и извозот на 35.000 јагниња на пазарите на поранешна Југославија, во Европската унија и во земјите на Блискиот Исток, кои беа состојба на почетокот на 2000 година, се забележува драстичен пад на оваа гранка.

Со одгледување на свињи се занимава свињарската фирма во село Смојмирово, со капацитет од 18.000 свињи во еден турнус. Оваа свињарска фирма сега е во сопственост на фармата „Жито-Вардар" од Велес. Покрај неа, во општината се евидентирани помали сточарски фарми кои одгледуваат свињи, крави, кози и овци.

Падот на производството во оваа гранка е резултат, пред сé, на неповолните услови за одгледување на добиток и на ниската откупна цена, како и на неможноста на произведувачите и на преработувачите да ја зајакнат својата улога на пазарот и да се соочат со сé поострите пазарни услови. Напорите на одгледувачите на овци се насочени кон продажба на беровското сирење на домашниот и на странските пазари, како препознатлив бренд и со гаранција за квалитетот и за географското потекло.

Генерален проблем во секторот на земјоделството и сточарството е неорганизираноста на земјоделците и на сточарите. Земјоделството и сточарството не се атрактивни за младите во општината и со нив претежно се занимаваат сé повозрасни луѓе.

Туризам и угостителство

Малешевијата располага со огромен туристички потенцијал кој сé уште не е искористен, иако во последните години се забележува подем во овој сектор. Гостите во Берово и во околните туристички населби престојуваат најмногу за викенд, посебно за новогодишните, за велигденските и за првомајските празници, а за време на летниот период се задржуваат просечно по 4-7 дена. Најголем број од посетителите се домашни туристи, но во последните 2 години и бројот на странските туристи е во пораст (претежно странци на мисија во Македонија). Гостите најголем интерес покажуваат за чистиот воздух, мирната и тивка околина и можностите за одмор и релаксација, вклучувајќи ги и прошетките во планина, но не е мал ни бројот на оние кои доаѓаат во Берово поради здравствени причини.

Околу 20 фирми се активни во секторот на туризам и угостителство, со 125 вработени и околу 100 сезонски работници. Овој сектор е во експанзија во последните години и има перспективи за иден развој.

Во моментот Берово располага со 506 легла, од кои 173 се во приватни викендички. Со туристичка дејност се занимава Рекреативниот центар „Малешево" на Беровското Езеро, со капацитет од 60 легла во бунгалови и 240 легла во детското одморалиште. Хотелот „Македонија" во центарот на Берово има 60 легла, меѓутоа, моментално не е во функција. Мотелот „Ловен Дом" на шумското стопанство „Малешево", со 4 апартмани, е значаен туристички капацитет со уредено тениско игралиште и со прекрасни тераси. Хотелот „Манастир", со 25 легла, кој функционира од 2004 г., е сé поинтересно место за престој, како на домашните така и на странските туристи.

Во завршна фаза од изградба е комплексот на ТА „Аурора" кој, со 120 легла со висока категорија,

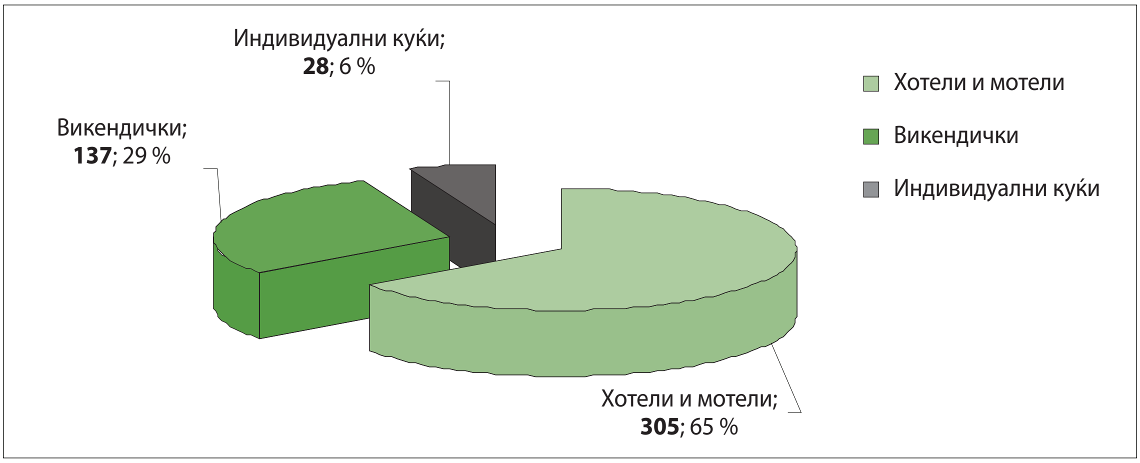

се очекува да даде значаен придонес во развојот на туризмот.

Приватните викендички околу Беровско Езеро, излетничкото место „Абланица“ во непосредна близина на Берово, како и туристичката населба „Суви Лаки“, на 25 км од градот, се исто така дел од туристичките предизвици. Во јули 2004 година со работа започна и Туристички информативен пункт, кој дава информации за сместувачките капацитети и за други локални атракции, како и промоција на локалните традиционални производи (сирење, мед, природни сокови и други преработки на шумско овошје) и на традиционалните ракотворби изработени од волна, ткаени, плетени и др. Со цел подобра промоција на овие производи беа организирани и 2 саема на традиционални производи „Малешевијата на дланка“ и еден саем на ракотворби „Традицијата - визија за иднината“.

1.2.4. Инфраструктура

Патишта

Берово се наоѓа во источниот дел на Република Македонија и е поврзан со сообраќајниот систем на државата само со системите на патна мрежа и на меѓуградскиот сообраќај на патници.

Општината Берово е поврзана со два регионални патни правци кон внатрешноста на Република Македонија со:

- Р-527 - Кочани-Виница-Берово-Клепало (граничен премин);
- Р-523 -Делчево-Пехчево-Берово-Струмица;
- Р-524 - Берово-Клепало (граница Р. Бугарија);
- регионалниот патен правец Р-603 - Берово-Подареш-Радовиш е во фаза на проектирање.

Одржувањето на регионалните патишта е во надлежност на ЈП Македонија пат и моментално скоро на сите регионални патишта е потребна реконструкција.

Сите селски населби од општината се поврзани со градот Берово, со асфалтирани локални патишта. Локалните патишта имаат вкупна должина од 36 км и 109,94 ха, од кои 14% се неасфалтирани земјени патишта.

Уличната мрежа во Берово има должина од 26,5 км, со површина од 156.500 $м^2$, од кои 62,7% се асфалтирани, 8,4% се коцка, 1,1% се тампонирани, 11,7% се земјени и 16,1% се непробиени. Проблем за движењето на пешаците претставуваат неизградените тротоари на поголемиот дел од градските улици. Евидентен е недостаток на соодветен паркинг-простор за моторните возила.

За опслужување на моторните возила со погонско гориво се користат 2 бензиски пумпи на територијата за општина Берово.

Железнички и аеродромски врски

Најблиската железничка станица е на 50 км од Берово и се наоѓа во Кочани. Железничкиот транспорт во источниот дел на земјата е во стагнација. Берово има скоро централна поставеност во однос на околните аеродроми: 170 км од Скопје, 162 км од Солун и 165 км од Софија. Најблиското пристаниште е во Солун.

Енергетика

Снабдувањето со електрична енергија во општината се врши од електроенергетскиот систем на Република Македонија. Вкупната должина на општинската електрична мрежа изнесува 327.015 км; од тоа 35 КВ е 42,49 км, 10 кв воздушна 135,89 км и подземна 13,635 км, и од 0,4 КВ воздушна 130,50 км и подземна 4,5 км.

Водоснабдување

Јавното претпријатие ЈПКР „Услуга“ снабдува 6 од вкупно 9 села во општина Берово со вода за пиење, односно 90% од населението. Селата Двориште и Ратево имаат сопствени и независни водоснабдителни системи

Туристички комплекс

на изворска вода. Исто така, јавното претпријатие снабдува 14% од општина Пехчево со вода за пиење. Изворот за водоснабдување е со зафаќање на површински води од акумулацијата Беровско Езеро.

Загубите на вода се движат до околу 60% од вкупно преработената вода. Квалитетот на водата за пиење е општо добар и безбеден. Вкусот на водата е случајно сиромашен и се должи на застарениот активен јаглен во процесот на филтрација. Исто така, ограничениот простор на резервоарот предизвикува нестабилен квалитет на водата за пиење. Планирана е донација од швајцарската влада за да се решат овие проблеми преку рехабилитација на водоснабдувањето и изградба на пречистителна станица за отпадните води. Делот на проектот што се справува со водоснабдувањето ќе ги намали загубите на вода, ќе се смени активниот јаглен и ќе се изгради резервоар за вода за пиење со поголем простор.

Канализација

Собирањето и одведувањето на отпадните води во општината е решено во најголем дел во градот Берово и делумно во 3 селски населби. Собирањето се врши преку канализациона мрежа и собирни колектори, од кои понатаму водата се испушта во реката, без пречистување. Основна слабост на постојниот канализационен систем е проблемот со мали профили на одделни места, со што се предизвикуваат тесни грла и затнувања. Во тек е реализација на проектот за изградба на регионална пречистителна станица, на која ќе бидат приклучени 5 населени места, како и доизградба на канализациониот систем во селските населби. Канализационата мрежа има вкупна должина од 21 км, а должината на главниот колектор изнесува 6 км.

Атмосферската канализација е реализирана само во 25% од планираното и претставува сериозен проблем, особено за време на поројните дождови.

Според донесениот ЛЕАП за општина Берово до 2010 се планирани изградба на атмосферска канализација и доизградба и осовременување на фекалната канализација.

Домување и погодности

Општина Берово има 6.735 станбени единици. Од нив 97,3% се приклучени на јавниот водовод, 68,2% на јавната канализација, само 1,8% имаат парно греење и 65,9% имаат бања со клозет.

Анализата на елементите на стандардот на домување во општината (број на станови, станбена површина по жител, просечна големина на станови, материјал на градба, опременост со инсталации) укажува на констатации на задоволителен стандард на домување. Од областа на просторното и урбанистичко планирање, изготвената документација датира од 1990-2000 година и неопходно е докомплетирање и ажурирање, со цел да се стави под контрола изградбата, а со тоа и да се заштитат деловите со природна убавина.

1.3. Социјален профил

1.3.1. Образование

Образованието е клучна детерминанта на развојот. Образовната структура на населението е следна:

1) 20% од населението има неоформено основно образование (тоа се претежно возрасни луѓе над 65 години и луѓе кои се здобиле со дополнителни стручни вештини);
2) 33% од населението има основно образование;
3) најголем дел, 36% од населението, има средно образование;
4) 4% од населението има виша подготовка;
5) 6% има високо образование.

За предучилишно воспитување и образование се грижи централната Општинска јавна установа за деца

Света Богородица Исотчен петок

Улица 23-ти Август

Детска градинка „23 Август", која е и единствената во градот. Установата ја посетуваат деца од 9-месечна возраст до 7-годишна возраст. Во градинката во Берово претстојуваат 180 деца и, заедно со клоновите во с. Русиново, с. Будинарци и с. Митрашинци, опфатени се 284 деца од сите националности. Вкупниот број на вработени во ОЈУДГ „23 Август" изнесува 51.

Од децата на возраст од 7 до 14 години, 97,4% посетуваат училиште. Стапката на писменост е 98,9%. На територијата на Општина Берово има две основни училишта, од кои едното има и 7 подрачни училишта. Бројот на ученици во учебната 2005/06 изнесуваше 1.280 во основното образование и бележи тренд на опаѓање. Во двете основни училишта се вработени вкупно 120 наставници (или 1 наставник на 10 ученици во просек), со тоа што дел од наставниците имаат нецелосно работно време.

УСО Ацо Русковски - Берово е единственото средно училиште на територијата на општините Берово и Пехчево. Во училиштето се вработени вкупно 59 работници, од кои во настава се ангажирани 52. Во учебната 2005/06 година, во УСО се запишани вкупно 826 ученици, во 28 паралелки. Односот на учениците со наставници во УСО Ацо Русковски - Берово е 16 ученици на еден наставник. Во учебната 2005/06 година од вкупно 28 паралелки, 22 се за гимназиско образование, а 6 за стручно. Постои мала тенденција за намалување на бројот на учениците. Тоа се должи на демографските карактеристики во општината која, заедно со Општина Пехчево, го сочинува 100% бројот на учениците во УСО Ацо Русковски.

1.3.2. Здравство и социјална грижа

Здравство

Здравствените услуги на граѓаните ги обезбедува Здравствениот дом Берово, 12 приватни лекарски ординации кои произлегоа од Здравствениот дом и две приватни здравствени организации кои работат подолго време. Активни се 5 стоматолошки ординации во Берово, кои се приватизирани со реформите за приватизација на стоматолошката дејност и кои се одвоија од ЈЗО. Исто така, од пооддамна работат уште три приватни стоматолошки ординации. На територијата на Општина Берово работат и 4 приватни аптеки во Берово и 1 во с. Русиново. Во моментот постојат амбуланти во 6 селски населби, во кои работат по една медицинска сестра и во кои еднаш неделно оди лекар, додека во с. Русиново има 2 медицински сестри и трипати во неделата оди лекар. Но со новата приватизација се укинуваат работните места за медицинските сестри во селските населби. Во моментот сé уште нема заинтересирани лекари за обезбедување на здравствени услуги во селските населби и сите се сконцентрирани во Берово.

Фондот за здравствено осигурување обезбедува остварување на правото од задолжително здравствено осигурување за 13.941 лица.

Најблиските болници се во Кочани и во Струмица - на одалеченост од 50 км од Берово - додека за посериозни операции пациентите се носат во Штип (90 км) и во Скопје (180 км). Освен во итни случаи, кога транспортот се обезбедува со болничко возило, пациентите се обврзани самите да си го организираат транспортот до посочената дестинација.

Социјална заштита

Следната табела дава слика за состојбата во однос на социјалната заштита во општина Берово. Податоците покажуваат дека, за разлика од општиот тренд во државата, во периодот 1998-2002 година, бројот на примателите на парична помош, по скоро сите основи, се намалува.

Табела за приматели на парична помош по разни основи за општините Берово и Пехчево:

Основ	Социјална парична помош	Детски додаток	Опремување на новородено дете	Малолетни корисници на социјална заштита	Додаток за туѓа нега	Корисници на пензија	Невработени корисници на паричен надомест	Приматели на пензија
1998	1.850	1.205	124	117	224	3.076	605	3.076
2002	1.481	881	90	111	390	3.112	596	3.221

Опременоста со опрема и со возила ги задоволува потребите. За лица со посебни потреби е отворен Дневен центар, во кој се ангажирани стручни лица. Потребно е да се отвори канцеларија СОС за згрижување на жртви на семејното насилство.

1.3.3. Заштита и спасување на граѓаните

Заштитата и спасувањето на граѓаните, животните, растенијата и материјалните добра ја вршат Подрачното одделение за заштита и спасување, Општинските специјализирани единици и ПП бригада која опфаќа поширок дијапазон на заштита од НХБ средства, земјотреси, пожари, поплави, рушевини, епидемии, епизотии, епифитотии, лизгање на земјиште, неексплодирани убојни средства и од други несреќи.

Во ПП единица и во општинските специјализирани единици вработени се 14 лица.

Просторните услови во кои се сместени Одделението за заштита и спасување и ПП единицата не ги задоволуваат критериумите за една ваква единица.

1.3.4. Култура и спорт

Домот на културата „Димитар Беровски" е единствената институција од таков вид во Општина Берово, и е центар и главен двигател на сите случувања од областа на културно-забавниот живот во општината. Во рамките на Домот на културата функционираат библиотека, музеј и градско кино кое е во незавидна ситуација. Со законот за децентрализација Домот на културата „Димитар Беровски", заедно со библиотеката, се под ингеренции на локалните власти. Домот на културата не е рационално искористен и адаптиран за потребите на граѓаните, особено библиотеката, која треба да биде во улога на културен центар на граѓаните. Вкупниот книжен фонд изнесува 28.839 книги и модернизацијата на библиотеката е еден од општинските приоритети.

На територијата на Општина Берово постојат повеќе спортски капацитети: градски фудбалски стадион, терени за ракомет и за кошарка, забавни паркови, тениско игралиште, како и терени за рекреација, кои се релативно одржани, но секоја година забот на времето ги оштетува. Организираниот спорт не е многу развиен на општинско ниво, како резултат на недостаток на интерес и на финансиски средства. За заживување на екипните спортови на затворен терен, покрај салата, ќе биде потребно повторно обезбедување и органи-

Стар Суд (Музеј)

зирање на финансиски и човечки ресурси. Постојат само два организирани клубови. Тоа се ФК „Малеш“ и КК „Јованчо Дракалски“.

1.3.5. Граѓански сектор

На територијата на општина Берово, според податоците од Основниот суд Берово, вкупно се регистрирани 65 здруженија на граѓани, но поголем дел од нив не се активни. Граѓанското организирање е присутно во сите сектори: земјоделство, животна средина, туризам, култура и спорт, хуманитарни и здравствени организации, техника, ракотворби и граѓанско општество. Повеќе меѓународни организации досега обезбедиле тренинг и обука за НВО во општина Берово.

1.3.6. Медиуми

Во општина Берово постојат една јавна радиостаница, која е во процес на трансформација, и две приватни комерцијални радиостаници. Македонската телевизија (државна ТВ) има локален репортер, додека главните настани се покриени од регионални репортери од другите национални станици и весници. Информирањето за локални настани, комерцијални и социјални активности не е застапено доволно.

Во изработка на стратешкиот документ учествуваа девет работни групи со следниве претставници:

Работна група: **Шумарство и дрвна индустрија**	
Организација	**Име и презиме**
Извиднички Одред „Берани“	Дејан Поповски
АД Огражден	Дарко Ваканскиi
Здруж. на приватни шуми	Стојан Арменски
ШС Малешево	Марјан Соколчевски
ШС Малешево	Владо Клинчарски
Шумска полиција	Марјан Цамбаски

Работна група: **Туризам и хотелска индустрија**	
Организација	Име и ирезиме
Хотел „Манастир“	Владо Мишовски
Туристички инфо пукт	Александра Каракашова
Ресторан „Ловен Дом“	Драгица Готовска
ЈУДО Малешево	Венко Багашовски
Ресторан МРС	Зоран Пеовски
Туристички инфо пукт	Јулија Брашнарска
Советник на градоначалникот	Дејан Каламадески
Сопственик на кафуле Ексклузив	Горан Печински
Сопственик на Вила Аурора	Јулија Ајтовска

Работна група: **Текстилна индустрија**	
Организација	Име и презиме
АД Алкалоид	Виолета Козовска
Бетекс	Владо Методиев
Здруж. на ракотворби „Серафим“	Ана Пачаемска
ДСУ „Ацо Русковски“	Билјана Муртовска
Сани-М	Жана Механџиска
Велтекс	Зоран Велков
ДСУ „Ацо Русковски“	Миле Јовински
ДСУ „Ацо Русковски“	Славица Фурнаџиска

Работна група: **Култура, едукација, млади, спорт и рекреација**	
Организација	Име и презиме
ОУ „Дедо Иљо Малешевски“	Весна Аврамска
Здружение на Народна техника	Јовица Миличински
Дом на култура	Звонко Скендерски
ДСУ „Ацо Русковски“	Стево Суџуковиќ
Спортски клуб	Дејан Дамјански
Здруж. „Димитар Беровски“	Војо Соколовски
Вавилон Центар	Гоце Милошевски
Совет на родители	Љупчо Димитровски

Работна група: **Мали и средни претпријатија**	
Организација	Име и презиме
АКД дооел	Тони Двојаковски
Млекара Малеш	Васко Каракутовски
Општина Берово	Митко Илијевски
Претседател на Советот	Лидија Догазанска
Коколонски ДООЕЛ	Зоран Коколански
ЖО „Роза“	Цветанка Пеовска
АД „Огражден“	Владо Нешовски

Работна група: **Урбано планирање, комунален сервис, животна средина и рурален развој**	
Организација	Име и презиме
Сектор за урбано планирање - Општина Берово	Мишо Догазански
ЈПКР "Услуга"	Киро Чичаковски
Сектор за урбано планирање - Општина Берово	Елен Качулачка
Советник на Општина Берово	Бранка Шишовска
Еколошко друштво „Брица“	Жаклина Рецовска
Геодетска управа Берово	Славчо Буровски
Мировен корпус	Даглас Акарт

Работна група: **Земјоделство и сточарство**	
Организација	Име и презиме
Советник во општина Берово	Зоран Агоски
ПЕ на Мин. за земјод., шумар. и водостопанство	Јане Галевски
Здруж. на компиропроизводители „Агрија“	Бранко Лапески
Здруж. на одгледувачи на овци	Митко Крживски
Савич Компани	Бранко Ужевски
Ветеринарна станица	Зоран Дудуковски
Здружение на одгледувачи на овци	Васко Механџиски
Агенција за поддршка на земјоделството	Даниела Крживска
Свињарска фарма	Љупчо Треновски

Работна група: **Економски активности и финансии**	
Организација	Име и презиме
Пелагонија - Малеш	Горан Ружински
Финансиски оддел - Опш. Берово	Звонко Пекевски
Финансиски оддел - ЈПКР „Услуга“	Фимка Билјарска
Младост М ДООЕЛ	Методи Младеновски
Здруж. на финансиски работници	Благој Дујовски
Транспортно претпријатие „Берово Транс“	Јован Матеничарски
ПЕ на Министерство за економија	Снежана Пуловска

Работна група: **Здравство и социјална заштита, заштита на граѓаните**	
Организација	Име и презиме
Дирекција за заштита и ресурси	Орце Гошевски
Здравствен дом	Весна Марковска
Локален медиум	Даница Младеновска
Противпожарна бригада	Страхил Димитровски
Центар за социјални грижи	Виолета Фурнаџиска
Фонд за здравство	Лилјана Чиплаковска
Здравствен дом	Владо Шахпаски

Тим за Локален одржлив развој (ЛОР тим):	
Организација	Име и презиме
ШС „Малешево“	Марјан Соколчевски
Советник во Општина Берово	Зоран Агоски
Вработена во Општина Берово	Елен Качулачка

Тим за Локален одржлив развој (ЛОР тим):	
Извиднички одред „Берани“	Дејан Поповски
Општина Берово	Мишо Догазански
Градоначалник на Берово	Венко Пашалиски
Совет на родители	Љупчо Димитровски
Директор на Домот на култура	Звонко Скендерски
ПЕ на Мин. за одбрана - Берово	Јордан Гошевски
ОУ „Дедо Иљо Малешевски“	Бранка Шишовски
Општина Берово	Митко Илијевски
АД „Алкалоид“	Виолета Козовска
АД „Пелагонија“	Горан Ружински
Здруж. на жени „Роза“ – Берово	Цветанка Пеовска
АКД	Тони Двојаковски
Хотел „Манастир“	Владо Мишовски
Здружение „Лешки“	Дејан Каламадевски
Претседател на Совет	Лидија Догазанска
ЈПКР „Услуга“ – Берово	Киро Чичаковски
УНДП-ЛАР-Берово	Јасминка Пашалиска-Андоновска
УНДП-ЛАР-Берово	Ѓорѓи Пеовски
УНДП-ЛАР-Берово	Дарко Шумански

2. SWOT АНАЛИЗА

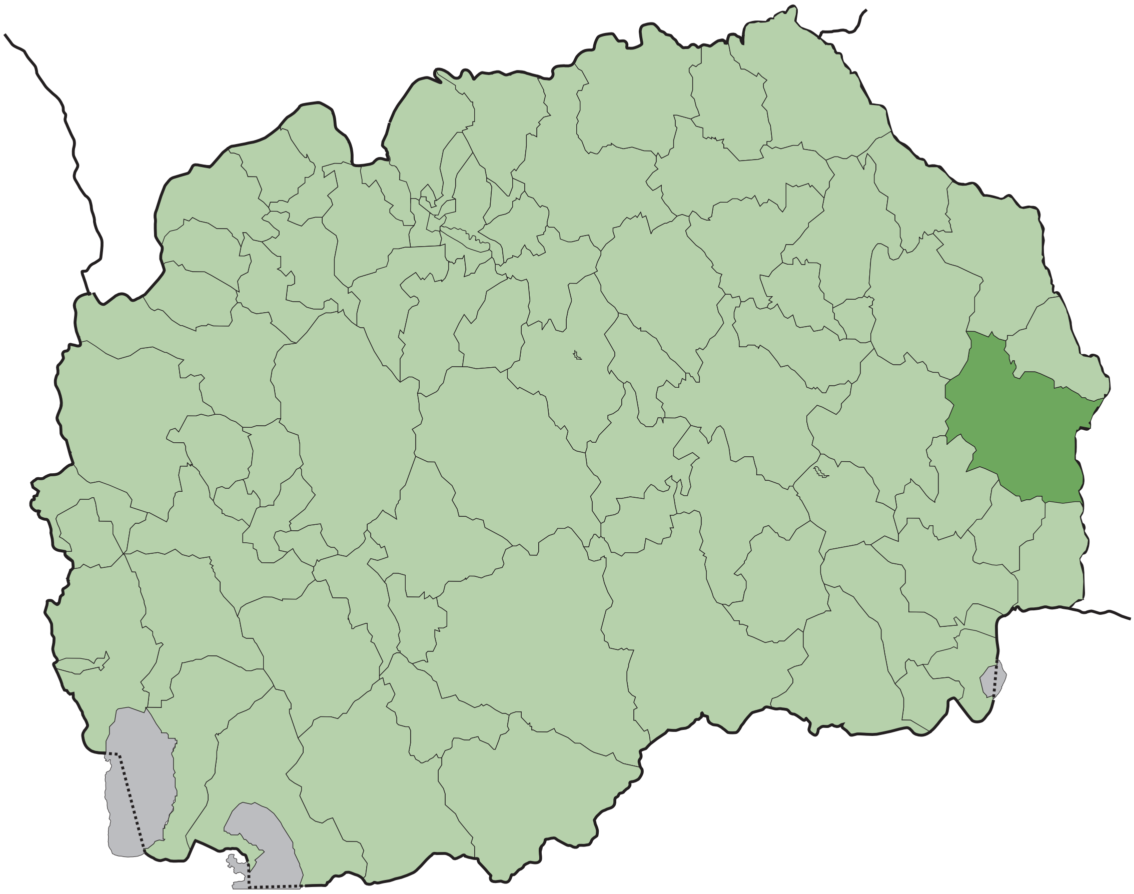

ИНФРАСТРУКТУРА

ЈАКИ СТРАНИ/ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
добра покриеност со патна мрежа	застарена урбанистичка документација
зграда за граничен премин Клепало	непостоење на канализационен систем за 4 села и нетретирање на отпадни води
збиени населени места (Берово+ 8 населби)	неажурирање на катастерски подлоги
Берово + 6 села поврзани со регионален водовод - вештачко езеро	постоење на диви депонии и непостоење на стандардна депонија
целосна електрификација	недостаток на добар систем за управување со цврстиот отпад
целосна покриеност со телефонска мрежа	изолираност - периферност во РМ
покриеност со урбанистичка документација на населените места од различно ниво	непостоење на централен систем за греење (дрвото како гориво за затоплување)
делумна покриеност со систем за отпадна вода на 5 населби	висока цена на водата за пиење
покриеност на локално и на национално ниво со транспорт	
добар основен систем за одведување на отпадна вода	
функционален систем за наводнување	
АДСЛ интернет пристап во Берово и телефонски за населбите	

МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
граничен премин - краткорочно	слаба грижа за регионалните патишта
изградба на пречистителна станица за отпадни води - Берово + 4 села (среднорочно 3 г.)	сеизмичко ризично подрачје
подобрување на патната мрежа на локално и на регионално ниво	ниски национални можности и управување со регионалната инфраструктура
пристап до фондовите на ЕУ со кандидатскиот статус на МК	загадување на водата за пиење при неконтролиран развој
вклученост на општината со регионалниот систем за цврст отпад	
пристап до фондовите (на националните стратегии)	
нови регионални структури	

ОДРЖЛИВ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

ЈАКИ СТРАНИ/ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
добри природни ресурси (земјиште, шуми, вода, еколошка средина, воздух)	сива економија
индустриска база со традиција и наследство	слабост во синџирот на економски вредности
квалификувана работна рака	неконкурентност на локалните производи на локалниот пазар
традиција во земјоделството и сточарството и препознатливост на производите	отсуство на претприемачка традиција
добар имиџ за развој на туризмот	недостаток на локални финални производи
оптималност на општинскиот центар за економски развој	оддалеченост од пазарите - зголемени транспортни трошоци
Градот Берово има задоволително ниво за инвестиции	непостоење на бренд за регионот
	немање соработка и партнерства на локално ниво
	недостаток на специјализиран обучен кадар
	недостаток на опрема и технологија во производството
	недостаток на информации за економски показатели
	несоодветна инфраструктура во туристичките населби
	бизнис деловен центар

МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
добри природни ресурси	регионални и ЕУ производи на локалниот пазар
потенцијален високообразован кадар (невработен)	неповолни услови за кредитирање
неискористеност на финансиските резерви	опаѓање на наталитетот
отвореност на Локалната самоуправа за соработка	одлив на млад образуван кадар
постоење на локации и локалитети	недостаток на стимулативни мерки и активности за економски развој
потенцијал во земјоделството и во шумарство	неспроведување на законот
додадена вредност за базично производство - нови бизниси	пораст на трошоците за енергија
подобрување на националната деловна средина	лоша клима за инвестирање
пристап до фондовите на ЕУ со кандидатскиот статус на РМ	
пристап до фондовите за неразвиени - национални и ЕУ	
пристап до регионалните и до пазарите на ЕУ	

КВАЛИТЕТ НА ЖИВЕЕЊЕ; ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

ЈАКИ СТРАНИ/ПРЕДНОСТИ	СЛАБОСТИ
Добар јавен и приватен систем за здравствена заштита	застарена и недоволна медицинска опрема
пополнетост со квалификуван кадар	систем за грижа за стари лица
добар основен јавен образовен систем, инфраструктура, кадар	недостаток на пристап за формално и неформално образование за возрасни
активност на НВОи во сферата на обуката и образованието	недостаток на финансии за модернизација во образованието
негување на традицијата и на културното наследство - настани	ограничени опции за младите за средно образование
интегрираност на заедниците во културниот живот	недостаток на просторни услови: спорт, социјални настани и култура
добри проектни постигнувања	ограничено снабдување со медицински лекови
згрижување на деца од претшколска возраст	простор на единицата за ПП заштита и опрема
лична сигурност, ниско ниво на криминал	недостаток на сместувачки капацитети за настани
чиста и богата животна средина, со езеро, богата флора и фауна	промоција на ракотворбите и на традиционалните производи
ниско ниво на социјални проблеми: алкохол, дрога, малолетничка деликвенција	ниска еколошка свест
	негрижа за традиционалната архитектура
	развиеност на НВО и на граѓанско-општествениот сектор
	недоволна информација за потенцијалните донатори
	несоодветни услови на градската библиотека
	недостаток на информации и на интерес за културни и за социјални настани

МОЖНОСТИ	ЗАКАНИ
планови за ревитализација на градското јадро	укинување на итна медицинска помош - краткорочно (најскоро)
пристап до фондовите на ЕУ со кандидатскиот статус на РМ	укинување на здравствените пунктови во населените места
прекугранична соработка и меѓуопштинска соработка	приватизација на примарното здравство
конгресен и семинарски туризам	стареење на населението - негативна стапка на прираст
активност на граѓанскиот сектор во рамките на новата децентрализирана локална самоуправа	одлив на млади кадри - миграција на младите
поддршка од донатори за развој	меѓусебна доверба кај локалното население
граѓански културен информативен центар - функционална библиотека	заминување на младите во други градови за оформување на средно образование
организирање и учествување на национални и меѓународни манифестации (културни, информативни, спортски....)	

ВИЗИЈА

Општина Берово - посакувано место за жителите, инвеститорите и туристите, со погодни услови за брз социо-економски и културен развој, развиена урбана и рурална инфраструктура и чиста и здрава животна средина

СТРАТЕШКИ ДЕЛ

Инфраструктура

Визија	Стратешки цели	Развојни цели	Програми	Проекти
Преку подобрен процес на урбано планирање и управување, Берово ќе има инфраструктура, соодветна за амбициозна и прогресивна општина, способна да го поддржи одржливиот развој, поставен врз широки основи	С. 1. Модернизиран систем на урбано планирање, кој ќе ги задоволи потребите на пософицистирана и прогресивна заедница	Р. 1. Поттикнат е систем на урбано планирање (ГУП и ДУП), заснован врз позитивни искуства; и подигнат е потенцијалот на човечките ресурси за подобрување на инфраструктурата и обезбедување на услуги кои се поврзани со оваа сфера	Пр. 1. Програма за модернизација на урбаното планирање	Пр. 1. Проект за модернизација на урбаното планирање и развој на човечките ресурси
				Пр. 2. Проект за финализација на урбаното планирање - Генерален урбанистички план (ГУП) до 2008; - Детален урбанистички план (ДУП) до 2009
				Пр. 3. Развој на напреднат систем за мониторинг и евалуација на урбаното планирање
			Пр. 1. Програма за подобрување на архитектонското и природното наследство во градот „Убаво Берово"	Пр. 1. Проект за реконструкција и разубавување на центарот во Берово (градскиот плоштад)
				Пр. 2. Проект за доуредување на јавните градски површини, и кејот на реката Брегалница
	Р. 2. Подобрени јавни и приватни инфраструктурни системи и услуги, во прилог на поттикнување на економскиот развој и воопшто развојот на општината	Р. 1. Поинтегриран и ефикасен јавен и приватен транспортен систем, што ќе одговори подобро на потребите и што ќе овозможи реалокација на ресурсите за нивно поефикасно и соодветно искористување	Пр. 1. Ревизија на постојните транспортни услуги и развој на попристапни и поевтини услуги	Пр. 1. Ревизија на транспортните услуги со подобрување и реалокација на ресурсите, нивна имплементација
		Р. 2. Обезбедени се подобри стандарди за патната мрежа и поврзувањето во општината	Пр. 1. Програма за развој на патната мрежа	Пр. 1. План за дефинирање на приоритети за подобрување на патната мрежа и нивна имплементација
		Р. 3. Подобрени се обезбедувањето, функционалноста и квалитетот на системите за водоснабдување, отпадни комунални и атмосферски води во градот и во селата	Пр. 1. Програма за водоснабдување	Пр. 1. Подобрување и реконструкција на системот за водоснабдување во урбаните и во руралните средини
			Пр. 2. Програма за развој на системот за третман на комуналните отпадни води	Пр. 2. Подобрување/реконструкција на системот за комунални отпадни води во урбаните и во руралните области
			Пр. 3. Програма за развој на систем за третман на атмосферските води	Пр. 3. Проект за подобрување/реконструкција на системот за атмосферската канализација во урбаните и во руралните области
		Р. 4. Систем за управување со цврстиот отпад што ги зема во обсир рециклирањето и редукцијата на отпадот, како и искористување на енергијата од цврст отпад и сигурно и еколошко одлагање на неискористениот отпад - минимум 10% од цврстиот отпад се рециклира до 2011 г.	Пр. 1. Локална програма за управување со цврстиот отпад	Пр. 1. Ревизија и процена на постојниот систем на управување со црстиот отпад
				Пр. 2. Проект за рециклирање и повторно искористување на отпадот
				Пр. 3. Кампања за подигање на јавната свест за минимизирање на цврстиот отпад и негово селектирање

Одржлив економски развој				
Визија	**Стратешки цели**	**Развојни цели**	**Програми**	**Проекти**
До 2010 г. општина Берово е траформирана во општина со засилено и одржливо претприемаштво, поддржано со силно развиени јавни/приватни услуги	С. 1. Развиен систем на институционална поддршка со цел да се обезбедат ефективни, одговорни и професионални бизнис услуги на заедницата	Р. 1. Општинската администрација е способна да обезбеди квалитетни услуги за поддршка на бизнисот, за да се постигне економски растеж и вработувања	Пр. 1. Програма за воспоставување на поддршка на бизнисот од општинската администрација	Пр. 1. Основање на Одделение за економски развој во општинската администрација
				Пр. 2. Центар за локален развој и поддршка на бизниси
				Пр. 3. Уредување на градскиот пазар и на околината
		Р. 2. Постојните и потенцијалните претприемачи соработуваат во експанзија на економските активности, во нивна заедничка полза	Пр. 1. Развојна програма за формирање на Мрежа за поддршка на бизнисот во Берово (МПББ)	Пр. 1. Мрежа за поддршка на бизнисот во Берово (јавно и приватно членство)
			Пр. 2. Програма за развој на туризмот	Пр. 1. Основање на туристички сојуз/асоцијација и подигање на капацитетите на членството за обезбедување на поквалитетни услуги
				Пр. 2. Развој на одржлив туризам
			Пр. 3. Програма за развој на текстилниот сектор	Пр. 1. Изработка и имплементација на План за развој на текстилниот сектор во општина Берово
				Пр. 2. Основање на кластер за текстил
			Пр. 4. Програма за развој на земјоделството и производството на храна	Пр. 1. Основање на кластер за земјоделство и храна
				Пр. 2. Физибилити студија за потенцијали и насоки за развој на земјоделството и на сточарството
				Пр. 3. Основање на агроцентар
			Пр. 5. Програма за развој на преработката на дрво	Пр. 1. Основање на кластер за шумарство и дрвна индустрија
				Пр. 2. Развој и имплементација на План за експанзија на дрвопреработувачкиот сектор во Берово
				Пр. 3. Воведување нови технологии за енергетска ефикасност
	С. 2. Берово ги развива потенцијалите за да може да учествува во меѓународните инвестициски програми и да привлекува странски директни инвестиции (СДИ)	Р. 1. Прекугранични и СДИ за да донесат економски раст и нови можности за вработување	Пр. 1. Програма за развој на прекуграничната соработка (ПГС)	Пр. 1. Градење на капацитети и на партнерства за прекугранична соработка
				Пр. 2. Промоција и одржливо искористување на природните ресурси во пограничниот појас на Малешевијата
			Пр. 2. Програма за привлекување на СДИ	Пр. 1. Промоција на општинските потенцијали пред странските и пред домашните инвеститори
				Пр. 2. Промоција на општината како атрактивно место за живеење
				Пр. 3. Зајакнување на партнерските врски и фасилитирање на економската соработка со Финска
			Пр. 1. Програма за искористување на алтернативни видови енергија	Пр. 1. Физибилити студија за потенцијалите за воведување на алтернативни видови енергија
				Пр. 2. Пилот-проекти за искористување на алтернативни видови енергија

Квалитет на живот, образование и обука

Визија	Стратешки цели	Развојни цели	Програми	Проекти
Ќе се подобри квалитетот на живот преку подобар пристап до поквалитетни услуги за сите граѓани	С. 1. Зголемено учество на граѓаните во развивањето на аспектите на квалитетот на живот во општината и во опкружувањето	Р. 1. Зајакнати се постојните и формирани се нови волонтерски групи и НВОи, кои се вмрежени во форум, за да обезбедат канал за граѓанско учество во дефинирањето и во постигнувањето на развојните цели	Пр. 1. Програма за развој и зајакнување на граѓанското општество, волонтерски групи и мрежа-форум	Пр. 1. Проект за поддршка на градење капацитети на групите кои ги претставуваат различните интереси: животна средина, семејство и социјални грижи, спорт и рекреација, културно наследство
	С. 2. Зајакнување на архитектонското и на природното наследство на градот и на селата за да станат атрактивни локации за посета од страна на жителите и на посетителите	Р. 1. Градот и селата во општината ги подобруваат улиците и тротоарите, плоштадите, регулацијата на реките, парковите и другите карактеристични локации	Пр. 1. Програма за подобрување на архитектонското и на природното наследство во градот „Убаво Берово“ и во другите села	Пр. 1. Планови за разубавување на градот и на селата
				Пр. 2. Реконструкција на зградата на старата амбуланта
		Р. 2. Капацитетите во општината за уметност, култура, спорт и информации се надоградени/реновирани и нивното искористување е проширено	Пр. 1. Програма за развој на културата и на уметноста	Пр. 1. Изградба на мулти-функционална библиотека
				Пр. 2. Промоција на регионот преку културата и традицијата
				Пр. 3. Изградба на историски и културен музеј
				Пр. 4. Реконструкција и адаптација на мултинаменска сала во Берово
			Пр. 2. Програма за информирање	Пр. 1. Издавање на информативно гласило
			Пр. 3. Програма за развој и унапредување на спорт и рекреација	Пр. 1. Реконструкција и разубавување на пешачките и на патеките за трчање
				Пр. 2. Реконструкција на Кајакарскиот дом
				Пр. 3. Доизградба на спортската сала
				Пр. 4. Реконструкција на салата „Партизан“
				Пр. 5. Анализа на состојбата со спортот во општина Берово, со конкретна поддршка за развој и унапредување
	С. 3. Здравствени услуги кои ја обезбедуваат потребната здравствена грижа на жителите на општината на поефикасен и ефективен начин	Р. 1. Редукција на неефикасното искористување на здравствените ресурси и подобрено обезбедување на услугите	Пр. 1. Програма за процена на примарната и секундарната здравствена заштита	Пр. 1. Анализа на состојбите произлезени од реформите во здравството и на децентрализацијата на локално ниво со конкретни препораки

Квалитет на живот, образование и обука

Визија	Стратешки цели	Развојни цели	Програми	Проекти
	С. 4. Социјална грижа и системи за заштита на заедницата што ја обезбедуваат потребната поддршка на жителите на општина Берово на поефикасен и ефективен начин	Р. 1. Редукција на неефикасното користење на социјалната грижа и на ресурсите за заштита на заедницата и овозможување подобрени услуги	Пр. 1. Програма за евалуација на социјалните услуги	Пр. 1. Изготвување на стратегија за подобрување на социјалната грижа и заштита на граѓаните
				Пр. 2. Ревитализација и проширување на Дневниот центар за лица со посебни потреби
				Пр. 3. Отстранување на архитектонските бариери за лица со посебни потреби
		Р. 2. Подобрени капацитети за заштита на граѓаните од природни и човечки закани и катастрофи	Пр. 1. Програма за развивање на услуги за заштита и спасување од елементарни непогоди	Пр. 1. Анализа на постојните услуги и капацитети за заштита и спасување и доекипирање
				Пр. 2. Информативна кампања за самозаштита на граѓаните
				Пр. 3. Проект за подобрување на опременоста и инфраструктурата за ПП и за друг вид заштита
				Пр. 4. Проект за канализирање и чистење на речните корита и потоци во општина Берово
	С. 5. Образовни услуги кои се поразновидни и флексибилни и кои покажуваат подобра поврзаност со економското опкружување и со можностите за вработување во општината и во поширокиот регион	Р. 1. Поголем број на ученици со завршено средно образование наоѓаат соодветна работа, развиваат бизниси или одат на повисок степен на образование	Пр. 1. Програма за подобрување на образовните услуги	Пр. 1. Анализа на расположливите стручни капацитети вклучени во воспитно-образовните институции и усогласување на потребата и побарувачката од кадар со понудата на средното стручно образование
				Пр. 2. Обука на вработените во образовните институции и во детската градинка
				Пр. 3. Изработка на проектна документација за мултинаменска сала во ЈУДГ „23 Август“ - Берово
				Пр. 4. Помош на ученици кои имаат тешкотии во совладување на наставната програма и поддршка на талентирани ученици
				Пр. 5. Едукација на невработени осмоодделенци или средношколци за добивање на одредени квалификации
				Пр. 6. Модернизација на училиштата
				Пр. 7. Основно образование за возрасни

АКЦИОНЕН ПЛАН НА

СТРАТЕГИЈАТА ЗА ОДРЖЛИВ РАЗВОЈ 2006–2011

НА ОПШТИНА БЕРОВО

Берово, март 2007

Резиме

Акциониот план на Стратегијата за одржлив развој на Општина Берово има цел да ја стави во функција Стратегијата и да и даде оперативност, со дефинирање на конкретни параметри и со детална анализа за секој од предложените проекти, како и креирање на временска рамка за реализација на Стратегијата.

На одржаната воведна информативна работилница, на 11.12.2006 година, во Берово, Локалниот експертски тим пред присутните членови од тимот за Локален одржлив развој (ЛОР), накратко презентираше за досега сработеното во процесот на стратешкото планирање за одржлив развој на заедницата. Со тоа, практично, започна процесот на акционото планирање.

За секој проект се направени детални анализи и процена на трошоците, кои се добиени врз база на:

- пазарните вредности на одредени сегменти во моментот на подготовка на проектот;
- постојната проектна документација;
- направената процена.

Секој проект е подложен на одреден ризик поврзан со имплементацијата: правна регулатива, вклучитено и одлуки и прописи на локално ниво, влијанието на политиката на централно или на локално ниво врз економската состојба во регионот и пошироко, како и финансиски и организациски ризици.

Во подготовката на Акциониот план активно беа вклучени претставници од релевантните сектори во општината: јавниот, приватниот и граѓанскиот, кои работеа тематски, согласно дефинираните приоритетни сектори во Стратегијата:

- Инфраструктура;
- Одржлив економски развој;
- Квалитет на живот, образование и обука.

Групите одржаа по десетина состаноци за детална анализа и разработка на предложените проекти. Во групите беа вклучени претставници од сите сектори, а дополнително беа консултирани и релевантни поединци и организации, за што попрецизна разработка на проектите. Вкупно се разработени 63 предлог-проекти, со време на имплементација од 2007 до 2011 година.

Заради посоодветна анализа, дел од проектите од делот за квалитет на живот се префрлени во делот за инфраструктура.

Врз основа на реалните потреби и актуелни состојби, групата за одржлив економски развој предложи нова програма – за искористување на алтернативните извори на енергија, а исто така беа предложени одредени промени на ниво на програми и проекти во рамки на усвоените развојни цели.

Како резултат на анализита, групата за квалитет на живот, образование, обука и спорт даде препораки во насока на вклучување на дополнителна програма во рамките на Стратегијата – програма за развој и унапредување на спортот во општина Берово, како и измени и дополнување на ниво на проекти во областа на здравството, образованието и социјалата. Промените се резултат на тековните реформи и на реалните потреби.

Стратегијата за одржлив развој, заедно со Акциониот план, како нејзин интегрален дел, се основа за идниот развој на општината, а истовремено се основа за проширување на соработката на меѓуопштинско и регионално ниво, како и за продлабочување на прекуграничната соработка во областите што се дефинирани со постојните договори и меморандуми за соработка, како и за прашања за кои е неопходна соработка и поврзување.

Тимот за ЛОР работеше во 3 групи:

- **Инфраструктура:**
  Мишо Догазански – *фасилитатор*
  Елен Качулачка – *Општина Берово*
  Зоран Ханџиски – *ЈПКР „Услуга“*
  Даниела Тачунска – *Општина Берово*
  Драган Трнковски – *Општина Берово*
  Ѓорѓи Пеовски – *УНДП ЛАР*

- **Дополнително беа консултирани:**
  Славчо Муртовски – *Општина Берово*
  Гордана Готовска – *Општина Берово*

- **Одржлив економски развој:**
  Јасминка Пашалиска - Андоновска – *фасилитатор*
  Митко Илијевски – *Општина Берово*
  Зоран Аговски – *Совет на Општина Берово*
  Лидија Догазанска – *Совет на Општина Берово*
  Антонио Двојаковски – *бизнис сектор*
  Владо Мишовски – *бизнис сектор*
  Цветанка Пеовска – *Невладин сектор*
  Јулијана Брашнарска – *УНДП ЛАР*
  Дополнително беа *консултирани:*
  Владо Нешовски – *Совет на Општина Берово*
  Бранко Лапевски – *„Александрија-проком“*
  Звонко Пекевски – *Општина Берово*
  Виолета Козовска – *АД „Алкалоид“*
  Марјан Соколчевски – *Совет на Општина Берово*

- **Квалитет на живот, образование, обука**
  Ирена Коловска – *фасилитатор*
  Бранка Шишовска – *претставник од образованието и од Советот на Општината*
  Дејан Каламадевски – *Општина Берово*
  Звонко Скендерски – *Дом на културата*
  Јордан Гошевски – *Дирекција за заштита и спасување*
  Дарко Шумански – *УНДП ЛАР*
  Јован Миличински – *Народна техника*
  Гоце Милошовски – *Вавилон центар*

- **Дополнително беа консултирани:**
  Љупчо Димитровски – *Агенција за вработување*
  Ветка Постоловска – *Детска градинка*
  Весна Аврамска – *ОУ „Дедо Иљо Малешевски“*
  Ефтим Гаштеовски – *ДСУ „Ацо Русковски“*
  Виолета Фурнаџиска – *Центар за труд и социјална политика*
  Марија Решковска – *дневен центар за лица со специјални потреби*
  Ѓорѓи Пеовски – *УНДП ЛАР.*

Опис на проектите: ИНФРАСТРУКТУРА

Проект 1:	Вид на програма
Проект за модернизација на урбаното планирање и за развој на човечките ресурси	**Програма за модернизација на урбанистичкото планирање**

Краток опис на проектот:
- Обука на административните работници за работа со компјутер,
- Набавка на соодветен софтвер за урбанистичко планирање и евиденција – ГИС програма,
- Прибирање информации за постоење на подземен катастар,
- Набавка на ажурирани катастарски подлоги,
- Дигитализирање на постојните урбанистички планови.

Очекувани резултати:
- Подобрување на услугите до корисниците
- Поедноставување и скратување на постапката за услугите

Целни групи:
- Секторот за урбанизам, комунални работи и заштита на животната средина, жителите на општина Берово

Можни учесници:
- ДЗГР-ОПК Берово, ЕВН – ЕСМ Електродистрибуција, ЈКПР „Услуга“ – Берово, Телекомуникации, дигитализатори

Придонес од реализацијата на проектот:
- Олеснување на давањето брзи и точни услуги кон граѓаните
- Обострано задоволство од брзите и квалитетни услуги

Предуслови за реализација на проектот:
- Поседување на соодветна хардверска и софтверска опрема

Фактори на ризик:
- Ненавремено добивање квалитетни подлоги, несоработка со други органи кои располагаат со податоци, недостиг на финансии

Предвидени трошоци: 900.000,00 ден./ 14.760 €

План за имплементација | **Лице за контакт:** Догазански Мишо, дги

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	300.000,00 ден./4.920 €	210.000,00 / 3.443 €
	Централна власт		
	Донатори: УСАИД, Европска банка за обнова и развој	600.000,00 / 9.840 €	600.000,00 / 9.840 €
	Други извори		
	ВКУПНО:	900.000,00 / 14.760 €	810.000,00 / 13.283 €

Време на имплементација: **2007 год.**

Проект 2:	Вид на програма
Проект за финализација на урбанистичкото планирање Генерален урбанистички план (ГУП); Детален урбанистички план (ДУП)	**Програма за модернизација на урбанистичкото планирање**

Краток опис на проектот:

- Иработка на измена и дополнение на ГУП на Берово, со проширување на зоната за мало стопанство и лесна индустрија;
- Промена на намената на површините во ГУП на Берово, за нереализираните локалитети;
- Изработка на измена и дополнение на ДУП на Берово, парацијална измена на ДУП.

Очекувани резултати: Овозможување на лесна реализација на урбанистичките планови и брзо добивање на градежна дозвола	**Целни групи:** Секторот за урбанизам, комунални работи и заштита на животната средина, жителите на општина Берово
Можни учесници: ДЗГР-ОПК Берово, ЕВН – ЕСМ Електродистрибуција, ЈКПР „Услуга" – Берово, Телекомуникации, дигитализатор	**Придонес од реализацијата на проектот:** Олеснување на давање на брзи и точни услуги кон граѓаните Обострано задоволство од брзите и квалитетни услуги
Предуслови за реализација на проектот: Поседување на соодветна хардверска и софтверска опрема и потребни сознанија за потребите на граѓаните	**Фактори на ризик:** Ненавремено добивање на информации за потребите на граѓаните и немање база на податоци, недостиг на финансии
Предвидени трошоци:	7.500.000,00 ден./122.951 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Догазански Мишо, дги

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	2.000.000,00 / 32.787 €	750.000,00 / 12.295 €
	Централна власт		
	Донатори: Сопствено учество	5.500.000,00 / 90.164 €	1.500.000,00 / 24.590 €
	Други извори		
	ВКУПНО:	7.500.000,00 / 122.951 €	2.250.000,00 / 36.885 €
Време на имплементација:		**2007–2009 год.**	

Проект 3: Развој на напреднат систем за мониторинг и евалуација на урбаното планирање

Вид на програма: Програма за модернизација на урбанистичкото планирање

Краток опис на проектот:
- Следење и контрола, од Комисијата за урбанизам при советот на Општината, на работата во урбаното планирање,
- Спроведување анкети со корисниците на услугите,
- Контрола на урбаното планирање врз основа на законските надлежности од соодветните министерства,
- Контрола врз спроведувањето од страна на надлежните инспекциски служби.

Очекувани резултати:
- Правилен и законски развој на урбаното планирање
- Општинска контрола врз спроведувањето на планирањето

Целни групи:
- Секторот за урбанизам и комунални работи
- Жителите на општина Берово

Можни учесници:
- Министерство за транспорт и врски,
- Министерство за животна средина, државни инспекторати

Придонес од реализацијата на проектот:
- Контола врз давањето услуги кон граѓаните и врз урбанистичкото планирање

Предуслови за реализација на проектот:
- Поседување соодветна хардверска и софтверска опрема и стручен инспекциски кадар

Фактори на ризик:
- Ненавремено ажурирање на податоците од самото место, Ненавремена интервенција на инспекциските служби

Предвидени трошоци: 250.000,00 ден./ 4.099 **€**

План за имплементација — **Лице за контакт:** Догазански Мишо, дги

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	250.000,00 / 4.099 €	50.000,00 / 820 €
	Централна власт		
	Донатори:		
	Други извори		
	ВКУПНО:	250.000,00 / 4.099 €	50.000,00 / 820 €

Време на имплементација: **2007 год.**

Проект 4:	Вид на програма
Проект за реконструкција и разубавување на центарот во Берово (градскиот плоштад)	**Програма за подобрување на архитектонското и на природното наследство во градот – „Убаво Берово“**

Краток опис на проектот:

- Изградба на атмосферска канализација во центарот, за прибирање на атмосферската вода;
- Промена на другата подземна потребна инсталација во центарот на градот;
- Осветлување на централната пешачка зона со поставување на соодветни ниски канделабри;
- Поплочување на центарот и создавање на пешачка зона (плоштад);
- Изведба на предвидените градски фонтани и друга урбана опрема за одмор.

Очекувани резултати: • кономско и културно заживување на центарот • Обновување на традиционалното „Беровско корзо“	**Целни групи:** • Секторот за урбанизам и комунални работи • Жителите на општина Берово
Можни учесници: • ЕВН – ЕСМ Електродистрибуција, ЈКПР „Услуга“ – Берово, Телекомуникации	**Придонес од реализацијата на проектот:** • Економска ревитализација на централното градско подрачје • Партерно уредување на центарот на градот
Предуслови за реализација на проектот: • Извршена промена на постојната подземна инсталација, (вода, канализација), обезбедени материјални средства	**Фактори на ризик:** • Непостоење на подземен катастар на постојни инсталации • Недостиг на финансии
Предвидени трошоци:	282.000.000,00 ден./1.344.262 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Догазански Мишо, дги

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	12.000.000,00 / 196.721 €	750.000,00 / 12.295 €
	Централна власт	20.000.000,00 / 327.869 €	
	Донатори:	50.000.000,00 / 819.672 €	
	Други извори		
	ВКУПНО:	82.000.000,00 / 1.344.262 €	750.000,00 / 12.295 €
Време на имплементација:		**2007–2010 год.**	

Проект 5:	Вид на програма
Проект за доуредување на јавните градски површини, и кејот на реката Брегалница	**Програма за подобрување на архитектонското и на природното наследство во градот – „Убаво Берово“**

Краток опис на проектот:

- Промена и обележување на подземната инфраструктура по тротоарските површини;
- Поплочување на нови тротоарски површини на улиците каде што не се изградени;
- Обележување и снимање на теренот за канализирање на кејот на реката Брегалница;
- Изработка на кеј на реката на потегот каде што не е канализирана реката во градот;
- Ревитализација на постојниот кеј на р. Брегалница во градското подрачје;
- Урбанизирање на просторот за етно населби, паркови и шеталишта;
- Изградба на спортки комплекси за одмор и рекреација во градот.

Очекувани резултати: Уредување на тротоарските површини и на површините за спорт и рекреација; Доканализирање на кејот на реката во делот на градот	**Целни групи:** Секторот за урбанизам и комунални работи, Жителите на општина Берово
Можни учесници: ЈКПР „Услуга“ – Берово, Телекомуникации, ЕВН – ЕСМ Електродистрибуција	**Придонес од реализацијата на проектот:** ЕОбезбедување непречена пешачка комуникација по тротоарите и уживање во терените за спорт и рекреација, и доуредување на кејот на реката Брегалница
Предуслови за реализација на проектот: Извршена промена на постојната подземна инсталација (вода, канализација)	**Фактори на ризик:** Непостоење на подземен катастар на постојни инсталации Точно одредување на потребите од спортски терени
Предвидени трошоци:	248.000.000,00 ден./ 4.065.573 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Муртовски Славчо, дги

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	1.000.000,00 / 16.393 €	
	Централна власт	12.000.000,00 / 196.721 €	
	Донатори: Приватни заинтересирани инвеститори	35.000.000,00 / 573.770 €	
	Други извори	200.000.000,00 / 3.278.688 €	
	ВКУПНО:	248.000.000,00 / 4.065.573 €	
Време на имплементација:		**2007–2011 год.**	

Проект 6:	Вид на програма
Ревизија на транспортните услуги со подобрување и реалокација на ресурсите, нивна имплементација	**Програма за ревизија на постојните транспортни услуги и развој на попристапни и поефтини услуги**

Краток опис на проектот:

- Анализа на постојната ситуација и на потребите од евентуално проширување;
- Подобрување на условите за безбеден превоз на патници и на стока;
- Соодоветно обележување на улиците со вертикално и хоризонтално обележување;
- Обележување на постојки и паркиралишта;
- Издавање на лиценци за работење во автопревозот и ограничување на таксипревозот.

Очекувани резултати: Подобрување на услугите до корисниците Поедноставување и скратување на постапката за услугите		**Целни групи:** Одд. за комунални работи и заштита на животната средина Жителите на општина Берово	
Можни учесници: Граѓански здруженија за автотакси превоз, автотранспортни претпријатија, превозници, полиција, Одд. за инспекциски надзор		**Придонес од реализацијата на проектот:** Олеснување на давањето брзи и сигурни услуги кон граѓаните, давање на квалитетни услуги	
Предуслови за реализација на проектот: Постоење на законска регулатива за автопревоз и таксипревоз, Донесување на одлуки од Советот на Општината за превоз		**Фактори на ризик:** Недонесување на соодветна законска регулатива за автотакси превоз	
Предвидени трошоци:		900.000,00 ден./ 14.754 **€**	
План за имплементација		**Лице за контакт:** Ѓоковиќ Тони, дми	
Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	300.000,00 / 4.918 €	50.000,00 / 820 €
	Централна власт	300.000,00 / 4.918 €	
	Донатори:	300.000.00 / 4.918 €	
	Други извори		
	ВКУПНО:	900.000,00 / 14.754 €	50.000,00 / 820 €
Време на имплементација:		**2007 год.**	

Проект 7:	Вид на програма
План за дефинирање на приоритети за подобрување на патната мрежа и нивна имплементација	**Програма за развој на патната мрежа**

Краток опис на проектот:

- Определување на критериуми за приоритети;
- План за реконструкција, санација и доградба на постојната патна мрежа;
- Определување на план и реализација за изградба на патната мрежа;
- Докомплетирање на проекти за пробивање и реализација на нови улици.

Очекувани резултати: План за одржување и изградба на патната мрежа во општината со дефинирани приоритети	**Целни групи:** Одделението за комунални работи Жителите на општина Берово
Можни учесници: Македонија пат, автотранспортните претпријатија, превозниците, полицијата, Одделението за инспекциски надзор	**Придонес од реализацијата на проектот:** Подобрување на дефинирањето на целокупната патна мрежа во општината за брз пристап до сите населени места
Предуслови за реализација на проектот: Поседување на соодветна хардверска и софтверска опрема и потребна база на податоци	**Фактори на ризик:** Ненавремено добивање на квалитетни катастарски подлоги Несоработка со други релевантни организации
Предвидени трошоци:	900.000,00 ден./ 14.754,00 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Ѓоковиќ Тони, дми

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	6.000.000,00 / 98.361 €	
	Централна власт	22.000.000,00 / 360.656 €	
	Донатори:	20.000.000,00 / 327.869 €	
	Други извори	10.000.000,00 / 163.934 €	
	ВКУПНО:	58.000.000,00 / 950.820 €	
Време на имплементација:		**2007–2010 год.**	

Проект 8:	Вид на програма
Подобрување и реконструкција на системот за водоснабдување во урбаните и во руралните средини	**Проект за водоснабдување**

Краток опис на проектот:
- Доизградба на резервоар за водоснабдување,
- Доизградба и реконструкција на водоводната мрежа во селските населби,
- Замена на активен јаглен (во филтер),
- Опремување на лабораторијата за контрола на квалитетот на водата,
- Замена на азбест-цементните цевки во градот,
- Изградба на водоводна мрежа во индустриските и во туристичките зони.

Очекувани резултати: • Доволен резервоарски капацитет • Исполнување на стандардите за квалитет на водата • Континуирано обезбедување на чиста вода за корисниците	**Целни групи:** • ЈКПР „Услуга“ – Берово • Жителите на општина Берово
Можни учесници: • Швајцарската влада (СЕЦО), фирми одберени по тендери, • ЕВН-Дистрибуција Берово, Македонски телекомуникации	**Придонес од реализацијата на проектот:** • Подобар квалитет на услугата на снабдување со водата • Сигурно снабдување со исправна и достапна вода за пиење
Предуслови за реализација на проектот: • Обезбедена доволна количина на вода	**Фактори на ризик:** • Непредвидени дефекти на постојната мрежа • Непредвидено загадување на водозафатот
Предвидени трошоци:	75.000.000,00 ден./ 1.229.507 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Хаџиски Зоран, дми

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	5.000.000,00 / 81.967 €	5.000.000,00 / 81.967 €
	Централна власт	10.000.000,00 / 163.934 €	
	Донатори: швајцарската влада	30.000.000,00 / 491.803 €	30.000.000,00 / 491.803 €
	Други извори	30.000.000,00 / 491.803 €	
	ВКУПНО:	75.000.000,00 / 1.229.507 €	35.000.000,00 / 573.770 €
Време на имплементација:		**2007–2011 год.**	

Проект 9:	Вид на програма
Подобрување/реконструкција на системот за комунални отпадни води во урбаните и во руралните области	**Проект за одведување и прочистување на отпадните води**

Краток опис на проектот:
- Проширување и санација на постојната канализација;
- Доизградба на колекторски систем, вклучително Русиново, Владимирово и Смојмирово;
- Изградба на општинска пречистителна станица;
- Пречистителна станица и колектори во с. Ратево, с. Будинарци, с. Митрашинци и с. Двориште;
- Пречистителна станица и колектори во туристички населби: Абланица, Беровско Езеро и Суви Лаки.

Очекувани резултати: • Собирање и пречистување на отпадните води	**Целни групи:** • ЈКПР „Услуга“ – Берово, жителите на општина Берово
Можни учесници: • Швајцарската влада (СЕЦО), Фирми одберени по тендери, • ЕВН-Дистрибуција Берово, Македонски телекомуникации, • фирми потенцијални загадувачи (корисници на системот на отпадни води)	**Придонес од реализацијата на проектот:** • Добар квалитет на услугата, сигурно и безбедно одведување на отпадните води, • Чиста животна средина, подобрена хигиенска состојба на реката Брегалница
Предуслови за реализација на проектот:	**Фактори на ризик:** • Необезбедување услови за премин на колекторот преку приватен имот
Предвидени трошоци:	319.760.000,00 ден./ 5.241.966 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Ханџиски Зоран, дми

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	34.600.000,00 / 567.213 €	34.600.000,00 / 567.213 €
	Централна власт	100.000.000,00 / 1.639.344 €	
	Донатори: швајцарската влада	155.160.000,00 / 2.243.606 €	155.160.000,00 / 2.243.606 €
	Други извори	30.000.000,00 / 491.803 €	
	ВКУПНО:	319.760.000,00 / 5.241.966 €	189.760.000,00 / 3.110.819 €

Време на имплементација:	**2007–2011 год.**

Проект 10:	Вид на програма
Проект за подобрување-реконструкција на системот за атмосферска канализација во урбаните и во руралните области	**Програма за развој на систем за третман на атмосферските води**

Краток опис на проектот:

- Изведба и покривање на отворените канали за прибирање на атмосферската вода во градското подрачје,
- Регулирање и одржување на коритото на реката Брегалница,
- Периодично одржување на постојните отворени атмосферски канали, во периферното градско подрачје и во селските населби,
- Изведба на нови отворени канали за прибирање на атмосферската вода.

Очекувани резултати: • Спречување на поплави во текот на врнежите • Уредување и канализирање на водотеците и на реката	**Целни групи:** • ЈКПР „Услуга" – Берово • Жителите на општина Берово
Можни учесници: • Одделението за урбанизам, Водостопанство, Министерството за животна средина, Одделението за комунални работи	**Придонес од реализацијата на проектот:** • Уредување на отворените атмосферски канали • Зачувување на чиста и здрава животна средина
Предуслови за реализација на проектот: • Јасно дефинирање на собирни атмосферски канали по пат на гравитација	**Фактори на ризик:** • Прекинување на атмосферски канал со нова дивоградба или планирање на нови градби врз истите, недостиг на финансии
Предвидени трошоци:	15.000.000,00 ден./ 245.901 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Ханџиски Зоран, дми

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	2.000.000,00 / 32.787 €	50.000,00 / 820 €
	Централна власт	10.000.000,00 / 163.934 €	
	Донатори:	3.000.000,00 / 49.180 €	
	Други извори		
	ВКУПНО:	15.000.000,00 / 245.901 €	50.000,00 / 820 €
Време на имплементација:		2007–2009 год.	

Проект 11:	Вид на програма
Ревизија и процена на постојниот систем за управување со цврстиот отпад и негово управување	**Локална програма за управување со цврст отпад**

Краток опис на проектот:

- Регионален приод кон пристапот на складирањето на цврстиот отпад,
- Дефинирање на можноста за концесионерско учество во собирањето на цврстиот отпад,
- Доопремување со канти за собирање на цврстиот отпад, како и со возило за собирање и за превоз на цврстиот отпад,
- Уредување на старата депонија и определување начин на третирање на цврстиот отпад,
- Дефинирање на потребата и утврдување на местоположбата на нова локација за депонија за цврст отпад.

Очекувани резултати: • Подобрување на ефикасноста на услугите • Доуредување на локацијата за депонија	**Целни групи:** • ЈКПР „Услуга" – Берово • Жителите на Општина Берово
Можни учесници: • ДЗГР-ОПК Берово • Општина Берово – Одделение за комунални работи	**Придонес од реализацијата на проектот:** • Почиста и здрава средина за живеење • Обострано задоволство од брзи и квалитетни услуги
Предуслови за реализација на проектот: • Изнаоѓање на соодветен простор за депонија	**Фактори на ризик:** • Немање средства за нова опрема и возила
Предвидени трошоци:	125.000.000,00 ден. / 2.049.180 **€**
План за имплементација	**Лице за контакт:** Ханџиски Зоран, дми

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа		
	Централна власт	50.000.000,00 / 819.672 €	
	Донатори:	40.000.000,00 / 655738 €	
	Други извори	35.000.000,00 / 573.770 €	
	ВКУПНО:	125.000.000,00 / 2.049.180 €	
Време на имплементација:		**2007–2011 год.**	

Проект 12:	Вид на програма
Ревизија и процена на постојниот систем за управување со цврстиот отпад и негово управување	**Локална програма за управување со цврст отпад**

Краток опис на проектот:
- Процена на количините и на структурата на комуналниот отпад во општината,
- Дефинирање на начин за селектирање на цврстиот комунален отпад,
- Формирање на партнерства со претпријатија или формирање на мешовито претпријатие за рециклирање на цврстиот отпад,
- План за начин на повторно употребување и искористување на рециклираниот отпад.

Очекувани резултати: • Подобро менаџирање и повторно искористување на цврстиот отпад	**Целни групи:** • ЈКПР „Услуга" – Берово • Жителите на општина Берово
Можни учесници: • Приватни претпријатија за преработка на цврст отпад • Општина Берово	**Придонес од реализацијата на проектот:** • Намалување на количините на цврст отпад • Повторно искористување на отпадот и чиста животна средина
Предуслови за реализација на проектот: • Едуцираност на населението за класифицирање на цврстиот отпад	**Фактори на ризик:** • Неизнаоѓање на соодветен партнер за рециклажа • Непостоење на соодветен простор и опрема
Предвидени трошоци:	14.400.000,00 ден./ 236.065 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Хаџиски Зоран, дми

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	1.200.000,00 / 19.672 €	
	Централна власт		
	Донатори:	1.200.000,00 / 19.672 €	
	Други извори: сопствени сред. на приватни претпријатија	12.000.000,00 / 196.721 €	
	ВКУПНО:	14.400.000,00 / 236.065 €	
Време на имплементација:		**2007–2010 год.**	

Проект 13:	Вид на програма
Ревизија и процена на постојниот систем за управување со цврстиот отпад и негово управување	**Локална програма за управување со цврст отпад**

Краток опис на проектот:
- Едукација на населението за селектирање на цврстиот отпад,
- Изработка и печатење на брошури, флаери и реклами за едукација за селектирањето,
- Изработка и поставување на табли за известување за нефрлање на цврст отпад,
- Иницирање и организирање на акции за чистење и собирање на цврстиот отпад со невладини оганизации и училишта.

Очекувани резултати: • Зачувување на здрава и чиста животна средина • Подигање на свеста за зачувување на природата	**Целни групи:** • ЈКПР „Услуга" – Берово • Жителите на општина Берово
Можни учесници: • Општина Берово, основните и средното училиште, еколошки друштва	**Придонес од реализацијата на проектот:** • Едукација и акции за одржување на чиста и здрава средина за живеење
Предуслови за реализација на проектот: • Соработка со училиштата и со невладиниот сектор • Учество на медиумите	**Фактори на ризик:** • Недостиг на потребни финансиски средства
Предвидени трошоци:	14.400.000,00 ден./ 236.065 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Ханџиски Зоран, дми

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	100.000,00 / 1.639 €	
	Централна власт	300.000,00 / 4.917 €	
	Донатори:	600.000,00 / 9.834 €	
	Други извори:		
	ВКУПНО:	1.000.000,00 / 16.390 €	
Време на имплементација:		**2007–2008 год.**	

Опис на проектите: ОДРЖЛИВ ЕКОНОМСКИ РАЗВОЈ

Проект 1:	Вид на програма
Ревизија и процена на постојниот систем за управување со цврстиот отпад и негово управување	**Локална програма за управување со цврст отпад**

Краток опис на проектот:

- Цел на проектот е да се постави функционална организациона структура во рамки на општинската администрација која ќе биде во функција на локалниот економски развој, одговорна за планирање и за имплементација на стратешки планови и проекти, во прилог на подобрување на климата за економски развој во општината. Активностите на одделението вклучуваат:
- основање на база на податоци и иницирање изработка на физибилити студии за анализи на одделни економски сектори,
- обука на персоналот,
- планирање и обезбедување на услуги за развој на бизнисот во општината,
- промоција на можностите за инвестирање во општината,
- иницирање на здружување и соработка на претприемачите во гранкови асоцијации.

Очекувани резултати: • формирана база на податоци • полесен пристап до информации на локалниот бизнис сектор и на потенцијалните претприемачи и инвеститори • планови и насоки за развој на приоритетни сектори	**Целни групи:** • општинската администрација • постојните претприемачи • потенцијални претпроемачи • НВОи од бизнис секторот
Можни учесници: • општинската администрација	**Придонес од реализацијата на проектот:**
Предуслови за реализација на проектот: • измена и дополнување на Одлуката за организација на ЛС	**Фактори на ризик:**
Предвидени трошоци:	1.220.000 ден./ 20.000 €; 305.000 ден./ 5.000 € за 1-вата година
План за имплементација	**Лице за контакт:** Јасминка П. Андоновска

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	100.000,00 / 1.639 €	
	Централна власт	300.000,00 / 4.917 €	
	Донатори:	600.000,00 / 9.834 €	
	Други извори:		
	ВКУПНО:	1.000.000,00 / 16.390 €	
Време на имплементација:		**2007–2008 год.**	

Проект 2:	Вид на програма
Центар за локален развој и поддршка на бизниси	**Програма за поддршка на бизнисот од општинската администрација**

Краток опис на проектот:
Цел на основањето на Центарот за локален развој и поддршка на бизнисите е да биде во функција на поддршка на постојните и потенцијалните претприемачи, како и во функција на промоција на потенцијалите на општината. Активностите ќе бидат фокусирани на:

- обука за претприемништво и менаџмент;
- обука за странски јазици и компјутери за невработени и за менаџери;
- изработка на бизнис планови и друг вид поддршка на претприемништвото;
- основање на Револвинг фонд за поддршка на МСП;
- почнување и поддршка на процесот за брендирање на регионот и на локалните производи;
- други услуги и сервиси.

Очекувани резултати:
- зголемен бр. на нови претприемачи
- поевтини услуги за развој на постојните и на нови бизниси
- поттикнување на самовработувањето кај младите невработени лица

Целни групи:
- постојни претприемачи
- потенцијални нови претприемачи
- Општина Берово

Можни учесници:
- Општина Берово
- бизнис сектор
- Агенција за вработување
- асоцијација на претприемачи

Придонес од реализацијата на проектот:
- поддршка на новите и на постојните бизниси
- финансиско учество/ поевтини услуги од функционирањето
- информации за кредити и други поволности за бизнис секторот

Предуслови за реализација на проектот:
- просторни, технички и човечки предуслови за реализација на проектот постојат

Фактори на ризик:
- недоверба и недоволна информираност за значењето на Центарот

Предвидени трошоци: 24.400.000 ден./ 400.000 € (за првата година 7.320.000 ден./ 120.000 €)

План за имплементација

Лице за контакт: Јасминка П. Андоновска

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	**1.220.000 ден./ 20.000 €**	**610.000 ден./ 10.000 €**
	Централна власт **Агенција за вработување**	**2.440.000 ден./ 40.000 €**	
	Донатори:	**13.420.000 ден./ 220.000 €**	
	Други извори: туристичка такса, членарина	**7.320.000 ден./ 120.000 €**	
	ВКУПНО:	**24.400.000 ден./ 400.000 €**	

Време на имплементација: **2007–2011 год.**

Проект 3:	Вид на програма
Уредување на градскиот пазар и на неговата околина	**Програма за поддршка на бизнисот од општинската администрација**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е создавање услови за промоција на локалните производи и за нивна поголема достапност до потрошувачите. Проектот вклучува доуредување на пазарот со:

- изградба на објект за млечни и за месни производи, согласно здравствено-санитетските стандарди;
- изработка и поставување на објекти наменети за продажба на локални производи, изработени од дрво
- изградба на ВЦ и партерно уредување на околината.

Во соработка со локалните здруженија на производители (земјоделски, сувенири, ракотворби), објектите ќе се користат за продажба на производите. За време на туристичката сезона, објектите ќе бидат активни секој ден, а не само во пазарните денови.

Очекувани резултати: • соодветни услови за продажба на млечни и на месни производи • зголемена потрошувачка на локалните производи • поттикнување на самовработувањето кај младите невработени лица	**Целни групи:** • локални производители • граѓани на Општина Берово • туристи
Можни учесници: • Општина Берово • ЈПКР „Услуга" • Здружение на земјоделски производители • Други здруженија и производители	**Придонес од реализацијата на проектот:** • поддршка на новите и на постојните бизниси • финансиско учество/ поевтини услуги од функционирањето • информации за кредити и за други поволности за бизнис секторот
Предуслови за реализација на проектот: • изработка на проектна документација	**Фактори на ризик:** • незаинтересираност на локалните производители
Предвидени трошоци:	2.745.000 ден./ 45.000 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Мишо Догазански

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	427.000 ден./ 7.000 €	427.000 ден./ 7.000 €
	Централна власт		
	Донатори:	1.921.500 ден./ 31.500 €	701.500 ден./ 11.500 €
	Други извори: ЈПКР „Услуга"	395.000 ден./ 6.500 €	61.000 ден./ 1.000 €
	ВКУПНО:	2.745.000 ден./ 45.000 €	1.1190.000 ден./ 19.500 €
Време на имплементација:		**2007–2008 год.**	

Проект 4:	Вид на програма
Мрежа за поддршка на бизнисот во Берово	**Програма за формирање на мрежа за поддршка на бизнисот во Берово (МПББ)**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е да придонесе за зајакнување на соработката меѓу постојните претприемачи, како и да иницира нови претприемачи, во прилог на експанзија на економските активности и на надополнување на производите и на услугите на локално ниво. Активностите ќе бидат носочени кон:

- создавање на одржливи бизнис и јавно-приватни партнерства,
- основање на гранкови кластери, во прилог на организиран настап на претприемачите,
- обуки за планирање и за промоција на бизнис можностите,
- анализа на бизнис можностите и насоки за искористување на локалните потенцијали.

Очекувани резултати:

- зголемена соработка и доверба меѓу локалните претприемачи
- одржливо искористување на локалните потенцијали
- почнување на нови бизниси

Целни групи:

- локални претприемачи
- невработени
- јавен сектор
- НВОи – здруженија на претприемачи и производители

Можни учесници:

- Општина Берово
- јавни претпријатија
- здруженија
- претприемачи
- Агенција за вработување

Придонес од реализацијата на проектот:

- поддршка на новите и на постојните бизниси
- финансиско учество/ поевтини услуги од функционирањето
- информации за кредити и за други поволности за бизнис секторот

Предуслови за реализација на проектот:

- поддршка од страна на засегнатите субјекти

Фактори на ризик:

- меѓусебна недоверба на локалните производители

Предвидени трошоци: 2.135.000 ден./35.000 €

План за имплементација — **Лице за контакт:** Јасминка П. Андоновска

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	427.000 ден./ 7.000 €	
	Централна власт		
	Донатори:	1.530.000 ден./ 25.000 €	701.500 ден./ 11.500 €
	Други извори: Јпретприемачи	183.000 ден./ 3.000 €	61.000 ден/ 1.000 €
	ВКУПНО:	2.135.000 ден./ 35.000 €	1.190.000 ден/ 19.500 €

Време на имплементација: **2008–2009 год.**

Проект 5:	Вид на програма
Основање на туристички сојуз/ асоцијација и подигање на капацитетите на членството за обезбедување на поквалитетни услуги	**Програма за развој на туризмот**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е да се поттикне развојот на туризмот, преку иницирање на здружување и организиран настап на сите засегнати страни. Со основањето на туристички сојуз и со вклучување на сите субјекти и поединци кои се активни во туристичкиот сектор, ќе се дејствува стратешки во поглед на заеднички активности, координација и организиран настап на сите чинители на саеми и на други промотивни настани, како и пред домашни и странски институции. Врз база на реалните потреби на вклучените во овој сектор, ќе се подготви и ќе се реализира програма за обука. Преку обуката и едукацијата ќе се постигне поквалитетна услуга за туристите, како и зголемена лепеза на туристичка понуда.

Очекувани резултати: • подобрен квалитет на туристичките услуги • зголемен број на туристи • зголемен интетрес за вложување во развој на нови туристичи капацитети	**Целни групи:** • постојните здруженија активни во туристичкиот сектор • сопственици на угостителски капацитети • сопственици на сместувачки капацитети
Можни учесници: • ТИП • сите даватели на угостителски услуги: хотелиери, сопств. на ресторани, кафетерии, пицерии, индивидуални сопственици на сместувачки капацитети	**Придонес од реализацијата на проектот:** • зголемен приход од туризмот • нови вработувања во туристичкиот сектор
Предуслови за реализација на проектот: • здружување на субјектите	**Фактори на ризик:** • недоверба кај засегнатите страни
Предвидени трошоци:	1.650.000 ден./ 27.000 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Владо Мишовски, менаџер на х.„Манастир“

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	183.000 ден./ 3.000 €	183.000 ден./ 3.000 €
	Централна власт **Агенција за вработување**	610.000 ден./ 10.000 €	610.000 ден./ 10.000 €
	Донатори:	732.000 ден./ 12.000 €	
	Други извори: туристичка такса, членарина	122.000 ден./ 2.000 €	122.000 ден./ 2.000 €
	ВКУПНО:	1.650.000 ден./ 27.000 €	915.000 ден./ 15.000 €
Време на имплементација:		**2007–2008 год.**	

Проект 6:	Вид на програма
Основање на туристички сојуз/ асоцијација и подигање на капацитетите на членството за обезбедување на поквалитетни услуги	**Програма за развој на туризмот**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е да поттикне развојот на одржлив туризам во општина Берово, кој ќе биде фокусиран на комплексни активности во правец на подобрување на инфраструктурните услови, како и креирање на нови работни места кои ќе се базираат врз искористување на природните потенцијали и на традиционалните вредности. Активностите се насочени кон: подобрување на инфраструктурата, подобрување на комуналната хигиена во градот и во туристичките локалитети, заштита на природата и одржливо искористување на ресурсите. Тоа би се остварило преку креирање на нови работни места, искористување и промоција на историското, културното и традиционалното наследство на Малешевијата, како и преку иницирање на нови капацитети.

Очекувани резултати:
- подобрување на условите за развој на одржлив туризам
- зголемен приход од туризмот
- отворање на нови работни места

Целни групи:
- сопственици на угостителски и сместувачки објекти
- корисници на услуги
- жители на општина Берово

Можни учесници:
- Општина Берово
- ЈПКР „Услуга“
- Здружение за промоција и за развој на туризмот
- негувачи на традицијата во општината

Придонес од реализацијата на проектот:
- Нови можности за семејни бизниси и отворање на нови работни места
- Маркетинг на локалните производи

Предуслови за реализација на проектот:
- заинтересираност за учество во проектните активности

Фактори на ризик:
- недостаток на финансиски средства и недоверба

Предвидени трошоци: 61.000.000 ден./ 1.000.000 €

План за имплементација — **Лице за контакт:** Јасминка П. Андоновска

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	6.100.000 ден./ 100.000 €	
	Централна власт	12.200.000 ден./ 200.000 €	
	Донатори:	36.600.000 ден./ 600.000 €	
	Други извори: сопственици на капацитети	6.100.000 ден./ 100.000 €	
	ВКУПНО:	61.000.000 ден./ 1.000.000 €	

Време на имплементација: **2008–2011 год.**

Проект 7:	Вид на програма
Изработка и имплементација на план за развој на текстилниот сектор во општина Берово	**Програма за развој на туризмот**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е да придонесе за експанзија на текстилниот сектор во општината. Во првата фаза ќе се направи детална анализа на состојбата со текстилниот сектор во општина Берово и ќе се предложат конкретни мерки и активности за развој на текстилната индустрија, како составен дел од Планот за развој на текстилниот сектор. Во втората фаза од реализацијата на проектот, ќе се имплементираат предложените приоритети и насоки од Планот за развој на текстилниот сектор.

Очекувани резултати: • подобрување на условите за развој на текстилниот сектор • зголемена соработка меѓу претставниците на текстилниот сектор • отворање на нови работни места, преку креирање на атрактивни производи	**Целни групи:** • сопственици на текстилни капацитети • ОСУ „Ацо Русковски" • невработени • Општина Берово
Можни учесници: • сопственици на текстилни капацитети • професори по текстил во ОСУ „Ацо Русковски" • Општина Берово	**Придонес од реализацијата на проектот:** • нови можности за семејни бизниси и отворање на нови работни места • маркетинг на локалните производи
Предуслови за реализација на проектот: • заинтересираност за учество во проектните активности	**Фактори на ризик:** • надворешна конкуренција во текстилниот сектор
Предвидени трошоци:	4.270.000 ден./ 70.000 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Јасминка П. Андоновска

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	427.000 ден./ 7.000 €	
	Централна власт	1.220.000 ден./ 20.000 €	
	Донатори:	1.403.000 ден./ 23.000 €	
	Други извори: сопственици на капацитети	1.220.000 ден./ 20.000 €	
	ВКУПНО:	4.270.000 ден./ 70.000 €	
Време на имплементација:		**2009–2010 год.**	

Проект 8:	Вид на програма
Основање на кластер за текстил	**Програма за развој на туризмот**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е да се постигне поголема конкурентност на текстилот, преку организиран настап и соработка на засегнатите страни во текстилниот сектор во општината, како и преку подигање на капацитетите на вклучените во овој сектор. Преку обука за развој на капцитетите на сите засегнати страни вклучени во текстилниот сектор, ќе се овозможи стратешко планирање и развивање на конкурентни производи. Услугите што ќе ги дава кластерот се во прилог на долгорочна поддршка на текстилниот сектор.

Очекувани резултати:
- подобрување на условите за развој на текстилниот сектор
- зголемена соработка меѓу претставниците на текстилниот сектор
- зајакнати капацитети на засегнатите страни за стратешки развој

Целни групи:
- сопственици на текстилни капацитети
- ОСУ „Ацо Русковски"
- Општина Берово

Можни учесници:
- сопственици на текстилни капацитети
- професори по текстил во ОСУ
- невработени
- Општина Берово

Придонес од реализацијата на проектот:
- зголемен приход од текстилот
- креирање на конкурентни производи

Предуслови за реализација на проектот:
- здружување на субјектите

Фактори на ризик:
- недоверба кај засегнатите страни

Предвидени трошоци: 1.220.000 ден./ 20.000 €

План за имплементација — **Лице за контакт:** Јасминка П. Андоновска

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	122.000 ден./ 2.000 €	122.000 ден./ 2.000 €
	Централна власт		
	Донатори:	610.000 ден./ 10.000 €	
	Други извори: сопствено учество на фирмите	488.000 ден./ 8.000 €	488.000 ден./ 8.000 €
	ВКУПНО:	1.220.000 ден./ 20.000 €	610.000 ден./ 10.000 €

Време на имплементација: 2008 год.

Проект 9:	Вид на програма
Основање на кластер за земјоделство и храна	**Програма за развој на земјоделството и производството на храна**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е да се постигне поголема конкурентност на земјоделско-сточарските прехранбени производи од општината, преку организиран настап и соработка на засегнатите страни во секторот, како и преку подигање на капацитетите на вклучените во овој сектор. Преку обука за развој на капцитетите на сите засегнати страни вклучени во земјоделско-прехранбениот сектор, ќе се овозможи стратешко планирање и развивање на конкурентни финални и полуфинални прехранбени производи, обезбедување на квалитетен семенски материјал, како и советодавни услуги за производителите. Услугите што ќе ги дава кластерот се во прилог на долгорочна поддршка на земјоделско-прехранбениот сектор.

Очекувани резултати:
- подобрување на условите за развој на земјоделско-прехрамбениот сектор
- зголемена соработка меѓу засегнатите страни од секторот
- зајакнати капацитети на засегнатите страни за стратешки развој

Целни групи:
- земјоделски производители
- здруженија на земјоделски и на сточарски производители
- преработувачи и производители на храна
- трговци
- невработени

Можни учесници:
- земјоделски производители
- здруженија на земјоделски и сточарски производители
- преработувачи и производители на храна
- трговци
- Општина Берово

Придонес од реализацијата на проектот:
- зголемен приход од земјоделско-сточарските производи
- креирање на конкурентни производи

Предуслови за реализација на проектот:
- здружување на субјектите

Фактори на ризик:
- недоверба кај засегнатите страни

Предвидени трошоци:	1.220.000 ден./ 20.000 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Јасминка П. Андоновска

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	122.000 ден./ 2.000 €	122.000 ден./ 2.000 €
	Централна власт		
	Донатори:	610.000 ден./ 10.000 €	
	Други извори: сопствено учество на фирмите	488.000 ден./ 8.000 €	488.000 ден./ 8.000 €
	ВКУПНО:	1.220.000 ден./ 20.000 €	610.000 ден./ 10.000 €

Време на имплементација:	**2008 год.**

Проект 10:	Вид на програма
Физибилити студија за потенцијалите и насоките за развој на земјоделството и сточарството	**Програма за поддршка на бизнисот во општинската администрација**

Краток опис на проектот:
- Прибирање на податоци
- Детално истражување на состојбата во секторот земјоделство и сточарство и анализа на искористеноста на ресурсите (обработливи површини, овошни насади, сточен фонд, преработувачки капацитети)
- Да се предложат конкретни мерки и насоки за експанзија на земјоделството и сточарството,
- Да се дадат насоки за најсоодветен тип на преработувачки капацитети,
- Да се дефинираат насоки за брендирање и за заштита на географското потекло на производите.

Очекувани резултати:
- конкретни насоки за развој на секторот
- приоритетни области за развој на земјоделството
- намалување на неискористените површини во земјоделскиот сектор
- дефиниран најсоодветен тип на преработувачки капацитети

Целни групи:
- сите производители (земјоделски, сточарски), заедно со нивните семејства
- здруженија на земјоделски производители и сточари
- преработувачки капацитети, комбинати (постојни – кои се во функција, пасивни – кои треба да се рестартираат)

Можни учесници:
- здруженија на земјоделски и сточарски производители
- Федерација на македонски фармери
- земјоделски факултети и институти
- локални експерти
- ПЕ на Министерството за земјоделство
- Агенција на поддршка на индивидуалните земјоделци

Придонес од реализацијата на проектот:
- зголемување на производството
- искористување на потенцијалите за производство на органски производи
- зголемување на бр.на млади луѓе ангажирани во земјоделско-сточарскиот сектор (млади фармери)

Предуслови за реализација на проектот:
- точни податоци и соодветни стручни кадри, заинтересираност на производителите

Фактори на ризик:
- неусогласеност на податоците од различни институции
- нема статистички податоци за анализа на секторот (површини, сточен фонд)

Предвидени трошоци:		610.000 ден./ 10.000 €	
План за имплементација		**Лице за контакт:**	
Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа (комуналии)	109.800 ден./ 1.800 €	61.000 ден./ 1.000 €
	Централна власт		
	Донатори:	500.200 ден./ 8.200 €	
	Други извори: сопствено учество		
	ВКУПНО:	610.000 ден./ 10.000 €	
Време на имплементација:		2007–2008 год.	

Проект 11:	Вид на програма
Основање на агроцентар	**Програма за развој на земјоделството и производството на храна**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е поттикнување на развојот на земјоделството и олеснета продажба на земјоделските производи преку нивно пакување и добивање на финален производ. Агроцентарот ќе функционира како акционерско друштво. Проектот ќе се реализира во две фази. Ќе опфати:

1. фаза: калибрирање и пакување на компири,
2. фаза: калибрирање и пакување на свежо овошје (сина слива, малина, капина) и сушење и пакување на сина слива, како и на други земјоделски производи и шумски плодови.

Очекувани резултати:
- зголемување на производството на компири и на овошје
- искористување на шумските плодови
- пласирање на полупроизводи и финални производи на пазарот

Целни групи:
- земјоделски производители
- земјоделски здруженија
- собирачи на шумски плодови

Можни учесници:
- производители
- трговци
- Општина Берово

Придонес од реализацијата на проектот:
- зголемен приход во Општината
- зголемување на засадените површини

Предуслови за реализација на проектот:
- обезбедување на локација и заинтересираност на субјектите

Фактори на ризик:
- недостаток на финансиски средства

Предвидени трошоци:	18.300.000 ден./ 300.000 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Лапевски Бранко – Александрија проком

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	1.830.000 ден./ 30.000 €	
	Централна власт	3.660.000 ден./ 60.000 €	
	Донатори:	7.320.000 ден./ 120.000 €	
	Други извори: сопствено учество	5.490.000 ден./ 90.000 €	
	ВКУПНО:	18.300.000 ден./ 300.000 €	

Време на имплементација:	**2008 - 2010 год.**

Проект 12:	Вид на програма
Основање на кластер за шумарство и дрвна индустрија	**Програма за развој на преработката на дрво**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е да се постигне одржливо искористување на шумскиот потенцијал во општината, да се зголеми конкурентноста на дрвопрерабоуувачкиот сектор и да се дизајнираат финални производи. Со коорднинирање на активностите на сите засегнати страни во секторот и со обука за зголемување на капацитетите, ќе се овозможи организиран настап на пазарот, креирање на пакет финални производи, како и иницирање на енергетска одржливост. Кластерот ќе иницира и поголема автономија и одговорност на локално ниво во стопанисувањето со шумите, како и предлагање мерки за спречување на нелојалната конкуренција и на бесправното сечење на шумите.

Очекувани резултати:
- подобрување на условите за развој на шумарскиот и на дрвопреработувачкиот сектор
- зголемена соработка меѓу засегнатите страни
- зајакнати капацитети на засегнатите страни за стратешки развој
- зголемен приход од дрвопреработувачкиот сектор
- рационално искористување на енергија од биомаса

Целни групи:
- сопственици на дрвопреработувачки капацитети
- Здружение на приватни сопственици на шуми
- Општина Берово
- ЈП Македонски шуми – ПЕ„Малешево"

Можни учесници:
- сопственици на дрвопреработувачки капацитети
- Здружение на приватни сопственици на шуми
- ЈП Македонски шуми – ПЕ„Малешево"
- Општина Берово

Придонес од реализацијата на проектот:
- зголемен приход од дрвопреработувачката индустрија
- креирање на конкурентни производи
- одржливо менаџирање со шумските ресурси во општината

Предуслови за реализација на проектот:
- здружување на субјектите

Фактори на ризик:
- недоверба кај засегнатите страни

Предвидени трошоци: 1.220.000 ден./ 20.000 €

План за имплементација | **Лице за контакт:**

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	122.000 ден./ 2.000 €	122.000 ден./ 2.000 €
	Централна власт **Агенција за вработување**		
	Донатори: сопствено учество на фирмите	610.000 ден./10.000 €	
	Други извори	488.000 ден./ 8.000 €	488.000 ден./ 8.000 €
	ВКУПНО:	1.220.000 ден./ 20.000 €	610.000 ден./ 10.000 €

Време на имплементација: 2008 год.

Проект 13:	Вид на програма
Развој и имплементација на План за експанзија на дрвопреработувачкиот сектор во Берово	**Програма за развој на преработката на дрво**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е да придонесе за експанзија на секторто за преработка на дрвото во општината. Во првата фаза ќе се направи детална анализа на состојбата со шумарството и со дрвопреработувачкиот сектор во Општина Берово и ќе се предложи стратешки план, со конкретни мерки и активности за развој на дрвопреработувачката индустрија и за одржливо искористување на шумите, како составен дел од Планот за развој на дрвопреработувачкиот сектор. Во втората фаза од реализација на проектот, ќе се имплементираат предложените приоритети и насоки од Планот за развој на дрвопреработувачкиот сектор.

Очекувани резултати:
- подобрување на условите за развој на шумарскиот и на дрвопреработувачкиот сектор
- зголемен приход од дрвопреработувачкиот сектор
- одржливо искористување на шумите

Целни групи:
- сопственици на дрвопреработувачки капацитети
- приватни сопственици на шуми
- Општина Берово
- ЈП Македонски шуми – ПЕ„Малешево"

Можни учесници:
- сопственици на дрвопреработувачки капацитети
- локални експерти
- национални експерти и институции
- Општина Берово
- Здружение на приватни сопственици на шуми

Придонес од реализацијата на проектот:
- зголемен приход од дрвопреработувачката индустрија
- креирање на финални и на полуфинални производи

Предуслови за реализација на проектот:

Фактори на ризик:
Немање на статистички податоци за следење на ситуацијата

Предвидени трошоци:		1.220.000 ден./ 20.000 €	
План за имплементација		**Лице за контакт:** Јасминка П. Андоновска	
Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	122.000 ден./ 2.000 €	122.000 ден./ 2.000 €
	Централна власт		
	Донатори: Сопствено учество на локалните субјекти	610.000 ден./ 10.000 €	
	Други извори	488.000 ден./ 8.000 €	488.000 ден./ 8.000 €
	ВКУПНО:	1.220.000 ден./ 20.000 €	610.000 ден./10.000 €
Време на имплементација:		2007–2010 год.	

Проект 14: Вид на програма

Воведување нови технологии за енергетска ефикасност — **Програма за развој на преработката на дрво**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е да ја зголеми енергетската ефикасност на дрвото како суровина за загревање, како и да придонесе за искористување на отпадот од биомаса. Во првата фаза ќе се изработи студија за потенцијалите и за насоките за воведување на нови технологии на системи за греење кои даваат поголема енергетска ефикасност. Во втората фаза ќе се почне со избран пилот-проект, со што ќе се модифицира системот за загревање кој ќе користи нов тип на енергенс (пелети). Истовремено, ќе се основа јавно-приватно партнерство за прибирање на биомасата и за подготовка за ефикасен енергенс за загревање.

Очекувани резултати:
- рационално искористување на дрвната суровина
- искористување на отпадот од биомаса
- зголемување на енергетската ефикасност на системите за греење
- формирање на јавно-приватно партнерство

Целни групи:
- сопственици на дрвопреработувачки капацитети
- приватни сопственици на шуми
- јавни институции
- ЈП Македонски шуми – ПЕ„Малешево
- граѓани

Можни учесници:
- сопственици на дрвопреработувачки капацитети
- локални експерти
- национални експерти и институции
- Општина Берово
- ЈП Македонски шуми – ПЕ„Малешево“
- фински партнери

Придонес од реализацијата на проектот:
- зголемен приход од дрвопреработувачката индустрија
- креирање на финални и на полуфинални производи

Предуслови за реализација на проектот:
- обезбедено собирање на отпадот од биомаса и неопходна подготовка

Фактори на ризик:

Предвидени трошоци: 2.440.000 ден./ 40.000 €

План за имплементација — **Лице за контакт:** Јасминка П. Андоновска

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	244.000 ден./ 4.000 €	244.000 ден./ 4.000 €
	Централна власт	610.000 ден./ 10.000 €	
	Донатори: Сопствено учество на локалните субјекти	1.220.000 ден./ 20.000 €	610.000 ден./ 10.000 €
	Други извори	366.000 ден./ 6.000 €	366.000 ден./ 6.000 €
	ВКУПНО:	2.440.000 ден./ 40.000 €	976.000 ден./ 16.000 €

Време на имплементација: **2006–2007 год.**

Проект 15:	Вид на програма
Градење на капацитети и партнерства за прекугранична соработка	**Програма за развој на прекуграничната соработка**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е да се создадат стратешки партнерства со општините од граничниот појас во Бугарија, како неопходен предуслов за подготовка и за реализација на проекти во прилог на поттикнување на регионалниот прекураничен развој. Да се олесни комуникацијата со соседните општини од Бугарија и за граѓаните на Општина Берово, како погранично место, да се овозможат безвизен режим и други повластици. Иницирање на заеднички проекти, заеднички бизниси, културна и спортска соработка со прекугранични партнери. Активностите се насочени кон:

- подигање на капацитетите на општинските администрации, НВОи, јавни институции и бизнис асоцијации од двете страни на границата, едукација за процедурите и принципите на ЕУ, за да бидат конкурентни во подготовката и во реализацијата на проекти,
- размена на информации и искуства меѓу партнерите од двете страни и подготовка за заеднички настап,
- селектирање на приоритети за заеднички проекти во прилог на регионалниот прегуграничен развој.

Очекувани резултати:
- полесна комуникација и зголемен проток на луѓе
- размена на искуства
- одржливи партнерства
- подигнати капацитети за подготовка на ЕУ-проекти

Целни групи:
- општински администрации
- населението од пограничните региони од двете страни
- бизнис заедницата од двете страни
- здруженија од двете страни

Можни учесници:
- Општина Берово
- ЛАР Берово
- погранични општини од Бугарија
- погранични општини од Македонија

Придонес од реализацијата на проектот:
- унапредување на постојните контакти и создавање на нови
- побрза интеграција во ЕУ-структурите

Предуслови за реализација на проектот:
- безвизен режим и заинтересираност од двете страни
- отворање на граничниот премин Клепало

Фактори на ризик:
- отежната комуникација заради визи

Предвидени трошоци: 2.440.000 ден. / 40.000€

План за имплементација

Лице за контакт: Јасминка П. Андоновска

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	244.000 ден./ 4.000 €	244.000 ден./ 4.000 €
	Централна власт		
	Донатори:	2.196.000 ден./ 36.000 €	
	Други извори		
	ВКУПНО:	2.440.000 ден./ 40.000 €	244.000 ден./ 4.000 €

Време на имплементација: **2007–2008 год.**

Проект 16: | Вид на програма

Промоција и одржливо искористување на природните ресурси во пограничниот појас на Малешевијата

Програма за развој на прекуграничната соработка

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е да се создадат услови за одржлив регионален развој, преку промоција на природните ресурси од регионот на Малешевијата, во прилог на развој на туризмот и креирање на нови работни места. Со реализација на проектот ќе се овозможи заштита на природното и на културното богатство на Малешевијата и ќе се промовираат потенцијалите од двете страни на границата.

Очекувани резултати:
- заштита на природното и на културно наследство на Малешевијата
- одржливи партнерства за заедничка промоција на туристичките и природните потенцијали
- зголемен број на туристи
- нови работни места

Целни групи:
- општински администрации
- населението од пограничните региони од двете страни
- бизнис заедницата од двете страни
- здруженија од двете страни

Можни учесници:
- Општина Берово
- погранични општини од Бугарија
- погранични општини од Македонија
- ЛАР Берово

Придонес од реализацијата на проектот:
- подобрување на економскиот развој на пограничниот Мелешевски регион
- побрза интеграција во ЕУ-структурите
- зајакнати партнерски врски

Предуслови за реализација на проектот:
- Предуслови за реализација на проектот:
- безвизен режим и заинтересираност од двете страни
- отворање на граничниот премин Клепало

Фактори на ризик:
- отежната комуникација заради визи

Предвидени трошоци: 20.740.000 ден./ 340.000 €

План за имплементација — **Лице за контакт:** Јасминка П. Андоновска

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	2.440.000 ден./ 40.000 €	
	Централна власт		
	Донатори:	18.300.000 ден./ 300.000 €	
	Други извори: сопствено учество на локалните субјекти		
	ВКУПНО:	20.740.000 ден./ 340.000 €	

Време на имплементација: **2007–2009 год.**

Проект 17:	Вид на програма
Промоција на општинските потенцијали пред странските и домашните инвеститори (СДИ)	**Програма за привлекување на СДИ**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е да придонесе за забрзан локален развој преку привлекување на странски и домашни инвеститори. Активностите вклучуваат:
- формирање на маркетинг тим задолжен за креирање и за реализација на акции за промоција на потенцијалите,
- креирање на веб-страница со презентација на потенцијалите и на поволностите што ги нуди општината за нови инвестиции,
- печатење на промотивен материјал,
- учество на саеми и на други промотивни настани.

Очекувани резултати:
- отворање на нови капацитети
- економски развој на општината
- искористување на потенцијалите

Целни групи:
- потенцијални инвеститори

Можни учесници:
- бизнис секторот
- локална самоуправа
- ЛАР Берово

Придонес од реализацијата на проектот:
- зголемување на инвестициите во општината
- интензивирање на економскиот развој

Предуслови за реализација на проектот:
- донесување на план за индустриски зони

Фактори на ризик:
- периферна поставеност на општината

Предвидени трошоци:		3.050.000 ден./ 50.000 €	
План за имплементација		**Лице за контакт:**	
Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	915.000 ден./ 15.000 €	
	Централна власт		
	Донатори:	2.135.000 ден./ 35.000 €	
	Други извори:		
	ВКУПНО:	3.050.000 ден./ 50.000 €	
Време на имплементација:		**2007–2008 год.**	

Проект 18:	Вид на програма
Промоција на општината како атрактивно место за живеење	**Програма за привлекување на СДИ**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е да се промовираат Берово и поширокиот регион како атрактивно место за живеење, за да се привлечат луѓе да инвестираат во недвижности: куќи, станови, викендички во градот и во селските и туристичките населби. Промоцијата ќе биде преку веб-сајт, имеил-рекламирање, подготовка на пакет промотивен материјал, медиумска кампања, билборди на автопат.

Очекувани резултати:
- зголемен број на привремени и постојани жители
- зголемен број на новоизградени објекти
- реконстукција на традиционални објекти

Целни групи:
- потенцијални постојани и сезонски жители на општината

Можни учесници:
- Општина Берово
- ЛАР Берово

Придонес од реализацијата на проектот:
- зголемен приход во општината
- заштита на традиционалните градби

Предуслови за реализација на проектот:
- донесени урбанистички планови; сопственост на градежно земјиште на општината; промена на законската регулатива – сопственост на земјиштето на странци

Фактори на ризик:
- финансиски средства, инфраструктура, непромена на законската регулатива

Предвидени трошоци: 1.830.000 ден./ 30.000 € (610.000 ден./ 10.000 € годишно)

План за имплементација — **Лице за контакт:** Јасминка П. Андоновска

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	244.000 ден./ 4.000 €	
	Централна власт		
	Донатори:	1.586.000 ден./ 26.000 €	
	Други извори: сопствено учество на локалните субјекти		
	ВКУПНО:	1.830.000 ден./ 30.000 €	

Време на имплементација: **2007–2009 год.**

Проект 19:	Вид на програма
Зајакнување на партнерските врски и фасилитирање на економската соработка со Финска	**Програма за привлекување на СДИ**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е да се интензивираат и да се продлабочат воспоставените партнерски односи со финските општини во поглед на размена на искуства за локален и регионален економски развој, како и креирање на заеднички проекти за трансфер на технологија, знаења и заеднички партнерски инвестиции во Берово, што ќе биде во прилог на интеграција во ЕУ. Врз база на претходно сондираните можности и потенцијали за понатамошна соработка, области во кои ќе се фокусира понатамошната соработка ќе бидат:

- искористување на потенцијалите од лековити билки и шумски плодови;
- заеднички инвестиции и модернизација на дрвопреработувачката индустрија;
- воведување на финска технологија во енергетска ефикасност;

За подобра презентација на општината и на нејзините потенцијали, како и заради конкретизирање на заедничките проекти, неопходна е посета на Финска, промотивни настапи и средби со локалните власти, претставници од бизнис центрите, како и претставници од НВОи и фирми заинтересирани за конкретна соработка.

Очекувани резултати:
- креирани заеднички проекти за економски развој
- размена на искуства
- реализација на пилот-проекти за енергетска ефикасност

Целни групи:
- општински администрации
- бизнис заедницата од двете страни
- здруженија од двете страни

Можни учесници:
- Општина Берово
- ЛАР Берово
- Општини од Финска
- Бизнис и развојни центри од Финска

Придонес од реализацијата на проектот:
- унапредување на постојните контакти и создавање нови
- побрза интеграција во структурите на ЕУ
- настап на ЕУ-пазарите

Предуслови за реализација на проектот:
- заинтересираност од двете страни

Фактори на ризик:
- отежната комуникација заради визи

Предвидени трошоци: 3.050.000 ден./ 50.000 € (за прва година 610.000 ден./ 10.000 €)

План за имплементација

Лице за контакт: Јасминка П. Андоновска

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	305.000 ден./ 5.000 €	61.000 ден./ 1.000 €
	Централна власт		
	Донатори:	2.440.000 ден./ 40.000 €	488.000 ден./ 8.000 €
	Други извори: сопствено учество на локалните субјекти	305.000 ден./ 5.000 €	61.000 ден./ 1.000 €
	ВКУПНО:	2.440.000 ден./ 40.000 €	610.000 ден./ 10.000 €

Време на имплементација: **2007–2008 год.**

Проект 20:	Вид на програма
Промоција на општината како атрактивно место за живеење	**Програма за привлекување на СДИ**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е да ја скенира постојната состојба и да направи детална анализа за потенцијалите на општината за алтернативни видови на енергија: сончева, биомаса (од растително и животинско потекло), ветар, водни ресурси, како и да даде препораки за најсоодветни потенцијали за искористување. Со физибилити студијата ќе се предложат и пилот-проекти за првична имплементација.

Очекувани резултати:
- дефинирани потенцијали за алтернативни видови на енергија
- конкретни насоки за примена на алернативни видови на енергија

Целни групи:
- индустрија
- јавни институции
- население
- фарми

Можни учесници:
- Општина Берово
- јавни претпријатија
- државни институции и заводи
- МЖСПП и МЗШВ

Придонес од реализацијата на проектот:
- подлога за привлекување на инвеститори
- намалување на конвенционалните извори на енергија
- заштита на животната средина
- искористување на биомасата

Предуслови за реализација на проектот:
- прибирање на адекватни податоци

Фактори на ризик:

Предвидени трошоци: 305.000 ден./ 5.000 €

План за имплементација — **Лице за контакт:** Јасминка П. Андоновска

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	122.000 ден./ 2.000 €	61.000 ден./ 1.000 €
	Централна власт		
	Донатори:	183.000 ден./ 3.000 €	
	Други извори: сопствено учество на локалните субјекти		
	ВКУПНО:	305.000 ден./ 5.000 €	61.000 ден./ 1.000 €

Време на имплементација: **2007–2008 год.**

Проект 21:	Вид на програма
Пилот-проекти за искористување на алтернативни видови на енергија	**Програма за искористување на алтернативни видови на енергија**

Краток опис на проектот:
Цел на проектот е, врз база на резултатите од физибилити студијата, да се изработат и да се имплементираат пилот-проекти за конкретна примена на алтернативните извори на енергија.

Очекувани резултати:
- добивање на енергија, која е еконимски исплатлива
- заштита на животната средина
- искористување на отпад од биомаса

Целни групи:
- индустрија
- јавни институции
- население
- фарми

Можни учесници:
- Општина Берово
- јавни претпријатија
- државни институции и заводи
- МЖСПП и МЗШВ
- приватен сектор

Придонес од реализацијата на проектот:
- подлога за привлекување на инвеститори
- намалување на конвенционални извори на енергија
- заштита на животната средина

Предуслови за реализација на проектот:
- изработена физибилити студија

Фактори на ризик:
- неисплатливост на некои од алтернативните видови на енергија; изнаоѓање на финансиски средства

Предвидени трошоци:	12.200.000 ден./ 200.000 € – во зависност од предложените решенија
План за имплементација	**Лице за контакт:** Јасминка П. Андоновска

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	305.000 ден./ 5.000 €	
	Централна власт	915.000 ден./ 15.000 €	
	Донатори:	1.220.000 ден./ 20.000 €	
	Други извори: сопствено учество на локалните субјекти	9.760.000 ден./ 160.000 €	
	ВКУПНО:	12.200.000 ден./ 200.000 €	
Време на имплементација:		**2008–2011 год.**	

Опис на проектите: КВАЛИТЕТ НА ЖИВОТ, ОБРАЗОВАНИЕ И ОБУКА

Проект 1:	Вид на програма
Проект за поддршка на градење на капацитети на групите кои ги претставуваат различните интереси: животна средина, семејство и социјални грижи, спорт и рекреација, културно наследство	**Програма за развој и зајакнување на граѓанското општество, волонтерски групи и мрежа – форум**

Краток опис на проектот:
Целта на овој проект е: зајакнување на постојните и формирање на нови НВОи и волонтерски групи кои се вмрежуваат во форум за да обезбедат канал за граѓанското учество во дефинирање и во решавање на проблемите. Активното граѓанство во Берово е на незавидно ниво. Причина за тоа е и отсуството на соодветни материјални и човечки ресурси. НВО секторот се формира или по потреба, поради соодветен конкурс, или тој што егзистира е слабо развиен и не ги покрива различните сфери на интерес: животна средина, семејство и социјални грижи, спорт и рекреација и културно наследство. Промовирајќи ја потребата од активно учество на граѓаните во креирањето на квалитетот на живот во заедницата, како еден демократски процес, тој ќе придонесе за здружување на граѓаните во различни форми со цел организирано дејствување. Тоа би довело до формирање на нови НВОи и др. форми на здружување чиј технички и човечки капацитет понатаму треба да биде надограден. За таа цел, во голем дел од активностите на овој проект ќе бидат вклучени веќе постојните НВОи, односно нивните расположливи ресурси, во партнерство со локалната самоуправа. Формирањето на центар за поддршка на НВОи ќе биде од големо значење како за НВОи така и за различните групи на интерес, форуми, комитети и др.

Очекувани резултати:
- воспоставена двонасочна комуникација и соработка помеѓу: НВОи, групи на интерес и локалната самоуправа; Формиран Центар за поддршка на НВОи; Зголемен број на иницијативи од страна на граѓаните упатени до соодветните институции (совет) за надминување и решавање на одредени проблеми; Зголемен капацитетот на ромските НВОи

Целни групи:
- граѓаните од општина Берово
- локални НВОи (македонски и ромски)

Можни учесници:
- ЛС; Консултантски центри; Едукативни центри; Локални ромски и македонски НВОи; Центар за информирање на граѓаните

Придонес од реализацијата на проектот:
- Мобилност на граѓаните, подигање на свеста за важноста од граѓанското учество во креирање на квалитетот на живот

Предуслови за реализација на проектот:
- програмата за развој на граѓанското општество е вклучена во веќе усвоената национална стратегија; Во тек е Ромска декада; Процесот на децентрализација кој е во тек

Фактори на ризик:
- лошата социо-економска состојба во која се наоѓа државата влијае и врз жителите на општина Берово

Предвидени трошоци: 2.409.000 ден./ 39.500 €

План за имплементација — **Лице за контакт:** Јасминка П. Андоновска

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	369.000 ден./ 6.050 €	369.000/ 6.050 €
	Централна власт		
	Донатори:	1.840.000/ 30.170 €	0
	Други извори:	200.000 / 3.208 €	200.000/ 3.280 €
	ВКУПНО:	2.409.000/ 39.500 €	569.000/ 9.330 €

Време на имплементација: **2007–2009 год.**

Проект 2:	Вид на програма
Планови за разубавување на градот и на селата	**Програма за подобрување на архитектонското и природното наследство во градот „убаво Берово“ и во околните села**

Краток опис на проектот:
Чистата и убаво уредена околина претставува одлика на една средена и организирана општина. За да може да се изработат, а потоа и да се реализираат плановите за разубавување на околината, потребно е најпрво жителите на одредена заедница да се организираат. Овој проект предвидува организирањето во градот да го реализираат еколози волонтери од НВО сектор, додека во селата да се организираат преку мобилизирање на месните совети кои, како структура, веќе постојат. Преку организирање на работилници и работни средби, ќе се подигне јавната свест за важноста од убава и зачувана околина, но на истите тие средби ќе се одредат и заеднички критериуми и методи за мотивација. На пример, да се организираат натпревари за најубаво село или најубаво уреден двор и слично. Односно, Центарот за поддршка на НВОи би презел дел од активностите околу организирање на граѓаните. Од друга страна, пак, плановите би содржеле покомплексни решенија како за лесната, така и за тешката инфраструктура, што ќе придонесе до поорганизирано пристапување кон разубавувањето на општина Берово.

Очекувани резултати:
- мобилизирање/активирање на постојните месни совети
- изработени конкретни планови за разубавување на селата
- организирани годишни натпревари и настани
- организирани работилници по месни совети за важноста од зачувување и уредување на околината

Целни групи:
- граѓаните на општина Берово
- НВОи
- месни совети

Можни учесници:
- локална самоуправа; здруженија на граѓани; УНДП; ресорни министерства

Придонес од реализацијата на проектот:
- подобрен квалитет на живот

Предуслови за реализација на проектот:
- постојните канцеларии на месните совети
- постои законска оправданост
- децентрализација во тек

Фактори на ризик:
- слаб човечки и материјален капацитет
- нема традиција за спроведување на интервенции од ваков вид

Предвидени трошоци: 500.000 ден./ 8.197 €

План за имплементација — **Лице за контакт:** Дејан Каламадевски

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	250.000/ 4.098 €	250.000/ 4.098 €
	Централна власт	140.000/ 2.295 €	0
	Донатори:	0	0
	Други извори:	110.000/ 1.803 €	0
	ВКУПНО:	500.000/ 8.197 €	

Време на имплементација: **2008–2009 год.**

Проект 3:	Вид на програма
Реконструкција на зградата на старата амбуланта	**Програма за подобрување на архитектонското и природното наследство во градот „убаво Берово“ и на околните села**

Краток опис на проектот:
Зградата на старата амбуланта е во незавидна состојба и е потребна нејзина целосна реконструкција и преадаптација. Овој проект предвидува најпрво обезбедување на канализациона мрежа за овој објект, санирање и реновирање на покривната конструкција, поставување на дрвен под и одделување на внатрешниот дел на објектот и негово преуредување за канцелариски простор. Вака реконструираната зграда предвидено е понатаму да послужи како центар во кој свои канцеларии би имале НВОи, но не е исклучено и друг вид на организирање во зависност од потребите.

Очекувани резултати:
- локална самоуправа
- министерства
- НВОи
- БС
- ЈПКР „Услуга“ – Берово

Целни групи:
- НВОи
- групи на интерес

Можни учесници:
- локална самоуправа; здруженија на граѓани; УНДП; ресорни министерства

Придонес од реализацијата на проектот:
- со реализација на проектот ќе се зачува уште еден објект од забите на времето и ќе се даде придонес во развивање и во градење на НВОи на локално ниво и на партнерски односи

Предуслови за реализација на проектот:
- веќе постои предлог проект
- заинтересирани НВОи и решени се имотно-правните односи

Фактори на ризик:
- финансиски средства

Предвидени трошоци: 7.000.000 ден./ 114.750 €

План за имплементација — **Лице за контакт:** Мишко Догазански

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	1.600.000/ 26.230 €	600.000/ 9.836 €
	Централна власт	1.000.000/ 16.393 €	0
	Донатори:	3.400.000/ 55.737 €	0
	Други извори: БС и НВОи	1.000.000/ 16.933 €	1.000.000/ 16.933 €
	ВКУПНО:	7.000.000/ 144.750 €	1.600.000/ 26.230 €

Време на имплементација: **2007–2009 год.**

Проект 4:	Вид на програма
Изградба на мултифункционална библиотека	**Програма за развој на културата и на уметноста**

Краток опис на проектот:
Целта на овој проект е изградба на мултифункционална библиотека од отворен карактер, на нова локација покрај реката Брегалница во Берово. При изградбата на објектот ќе се користат современи архитектонски средства и современ третман на традиционалните градежни материјали – дрво и стакло.
Планирано е објектот да служи како мултифункционален културен, социјален и информативен центар, достапен за сите граѓани (од сите старосни и социјални групи), со цел задоволување на нивните социјални и културни потреби, истовремено служејќи и како центар за достапност до сите информации. Просториите во објектот и општо целиот простор ќе бидат адаптабилни за различни активности и за потребите на граѓаните и на локалните власти (состаноци, трибини, мали претстави и сл.). Предвидено е бруто површината на библиотеката да опфаќа 800 м2.

Очекувани резултати:
- добиен мултифункционален простор (граѓански и ИТ центар)
- зголем интерес кај граѓаните за членување во библиотека.
- подобрен пристап кон стручна литература и дневен печат
- отворање на нови работни места

Целни групи:
- граѓаните на општина Берово

Можни учесници:
- локалната самоуправа; Министерството за култура и образование; Дом на културата – Берово; донатори; бизнис сектор

Придонес од реализацијата на проектот:
- Општина Берово ќе се здобие со уште еден објект од културата кој недостасува веќе подолго време, со што ќе се подобри квалитетот на живот.

Предуслови за реализација на проектот:
- поддршка од УНДП за идејно решение
- предвидените реформи во полето на културата со процесот на децентрализација
- традиција на постоење на библиотека

Фактори на ризик:
- голема инвестиција за која се потребни големи финансиски средства

Предвидени трошоци:	27.400.000 ден./ 449.180 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Ѕвонко Скендерски

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	4.000.000/ 65.573 €	0
	Централна власт	5.000.000/ 81.967 €	0
	Донатори:	18.000.000/ 295.081 €	0
	Други извори: УНДП	400.000/ 6.557 €	400.000/ 6.557 €
	ВКУПНО:	27.400.000/ 449.180 €	400.000/ 6.557 €

Време на имплементација:	**2009–2011 год.**

Проект 5:	Вид на програма
Промоција на регионот преку културата и традицијата	**Програма за развој на културата и уметноста**

Краток опис на проектот:
Овој проект содржи три сегменти, и тоа организирање и одржување на:
1. културно-уметнички настани,
2. историски настани,
3. туристички настани.

1. Главна цел на првиот сегмент е изработка на годишен календар за организирање на КУН, со проширен репертоар од претходната година и со организирање на традиционални настани, поддршка и промоција на тековните настани (Малешевски фолклорни средби, ликовна колонија), кои го обележуваат регионот (пр. Стреловиште, бамбурци).
2. Главна цел на вториот сегмент е зачувување и публикување на материјалите кои имаат историско значење, а голем дел од кои, од некои причини, не се ни соодветно архивирани, како и лоцирање и маркирање на историски објекти, одбележување на историски настани и годишнини.
3. Третиот сегмент има цел да даде придонес во збогатувањето на туристичките содржини и во нивното солидно промовирање.

Очекувани резултати: • зголемен број на организирани и одржани КУН • организирани и водени туристички тури • промовиран регионот во и надвор од државата	**Целни групи:** • млади • ТП • ТА
Можни учесници: • локалната самоуправа; министерствата; Домот на културата; ТП; УНДП	**Придонес од реализацијата на проектот:** • организиран културно-уметнички живот и придонес кон ЛЕР
Предуслови за реализација на проектот: • регионот е богат со природни и со историски ресурси • веќе отпочнаа раздвижувања на полето на туризмот	**Фактори на ризик:** • материјални ресурси • јавната свест за важноста од промовирање на регионот е на ниско ниво
Предвидени трошоци:	1.450.000 ден./ 23.770 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Sвонко Скендерски

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	950.000/ 15.573 €	
	Централна власт	500.000/ 1.196 €	0
	Донатори:		
	Други извори:		
	ВКУПНО:	1.450.000/ 23.770 €	0
Време на имплементација:		**Континуирано**	

Проект 6:	Вид на програма
Изградба на историски и културен музеј	**Програма за развој на културата и на уметноста**

Краток опис на проектот:
Целта на овој проект е реновирање на зградата на стариот суд во централното градско подрачје и нејзина пренамена во историски и културен музеј. Внатрешното уредување е предвидено да се организира според потребата, поставките и реквизитите, но во секој случај, тоа предвидува набавка на витрини, нивно осветлување, како и средување на веќе постојниот музејски материјал. Во проектот е предвидено уредување на дворното место и осветлување. Покрај изложбениот дел, предвидено е да се обезбеди и простор за продажба на сувенири. Покрај внатрешното и надворешно уредување на музејот, овој проект предвидува продлабочување на соработката со релевантните институции, со цел започнување на археолошки истражувања на територијата на Малешевијата, кое би било дел од програмата за работа на музејот.

Очекувани резултати:
- уреден градски музеј
- зголемен број на организирани изложби
- зголемен број на посетители
- почнати разговори за археолошки истражувања

Целни групи:
- локалната заедница
- посетители
- Музејот на Македонија како институција
- Министерството за култура на РМ

Можни учесници:
- локалната самоуправа; Министерството за култура на РМ; Домот на културата; УНДП; Музеј на Македонија; Завод за заштита на спомениците на културата; Музеј на град Берово

Придонес од реализацијата на проектот:
- со реализација на овој проект ќе се разубави централното градско подрачје, ќе се афирмираат кулурното наследство и историјата на Малешевијата и ќе се збогати како културната, така и туристичката понуда

Предуслови за реализација на проектот:
- постојната зграда со решени имотно-правни односи

Фактори на ризик:
- недостаток на експерти
- недостаток на материјални средства
- неангажираност на локалните институции при лобирање

Предвидени трошоци:	6.150.000 ден./ 100.820 €		
План за имплементација	**Лице за контакт:** Sвонко Скендерски		
Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	1.900.000/ 31.147 €	1.900.000/ 31.147 €
	Централна власт	1.200.000/ 19.672 €	0
	Донатори:	2.800.000/ 45.900 €	2.800.000/ 45.900 €
	Други извори:	250.000/ 4.100 €	200.000/ 3.280 €
	ВКУПНО:	6.150.000/ 100.820 €	4.900.000/ 80.327 €
Време на имплементација:	**2007–2008 год.**		

Проект 7:	Вид на програма
Реконструкција и адаптација на мултинаменска сала во Берово	**Програма за развој на културата и уметноста**

Краток опис на проектот:
Со овој проект е предвидено реконструкција на постојната киносала во склоп на Домот на културата во општина Берово. Реконструкцијата би опфатила целосно преуредување на киносалата, промена на ентериерот, осветлувањето и спроведување на топловодно греење. Овој објект ќе има широка намена, и тоа: како сцена за театарски и кинопретстави, сала за културни манифестации и забавни настани од локален, национален, но и од меѓународен карактер.

Очекувани резултати: • подобрување на културно-забавниот живот во општината	**Целни групи:** • граѓаните • културните институции
Можни учесници: • ЛС • Домот на културата • БС • УНДП • Министерството за култура	**Придонес од реализацијата на проектот:** • придонес за развојот на културата и на уметноста
Предуслови за реализација на проектот: • локација и опрема • законска регулатива	**Фактори на ризик:** • материјални средства
Предвидени трошоци:	16.000.000 ден. / 262.295 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Свонко Скендерски

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	3.200.000/ 52.459 €	0
	Централна власт	5.000.000/ 81.967 €	0
	Донатори:	7.800.000/ 127.868 €	0
	Други извори:		
	ВКУПНО:	16.000.000/ 262.295 €	0
Време на имплементација:		2008–2010 год.	

Проект 8:	Вид на програма
Издавање на локално информативно гласило	**Програма за информирање**

Краток опис на проектот:
Целта на проектот е да се информираат граѓаните за актуелностите што се случуваат секојдневно во сите сфери на животот, преку издавање на локален весник, информатор. Информаторот е предвидено да излегува еднаш месечно; ќе содржи информации од образованието, културата, животот на младите, спортот, економијата, ЛС, граѓанскиот сектор, како и огласи, статии и соопштенија од правни и физички лица од општината, како и од поширокиот регион. За реализација на овој проект е предвидено да се формира локално партнерство помеѓу ЛС, институциите, економскиот сектор, цивилниот сектор и заинтересирани граѓани, секогаш подготвено за соработка и проширување. Од ова партнерство треба да произлезе тим за подготовка и издавање на гласилото.

Очекувани резултати: • подобрување на информираноста кај граѓаните во општина Берово	**Целни групи:** • граѓаните на општина Берово
Можни учесници: • заинтересирани правни и физички лица (БС, НВОи и заинтересирани граѓани) • локалната самоуправа • МС	**Придонес од реализацијата на проектот:** • придонес на граѓаните во креирањето и спроведувањето на политиките на ЛС • придонес за информираност на граѓаните
Предуслови за реализација на проектот: • иницијатива од ЛС • претходно искуство на средношколците со издавање на средношколски весник • граѓани со претходно искуство во уредување и издавање на весник	**Фактори на ризик:**
Предвидени трошоци:	750.000 ден./12.295 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Ѓорѓи Пеовски

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	150.000/ 2.459 €	
	Централна власт		
	Донатори: кандидати	360.000/ 5.902 €	
	Други извори: сопствено учество	240.000/ 3.934 €	
	ВКУПНО:	750.000/ 12.295 €	
Време на имплементација:		**2007 и континуирано**	

Проект 9: | Вид на програма

Реконструкција и разубавување на пешачки патеки и на патеки за трчање | **Програма за развој и унапредување на спортот и на рекреацијата**

Краток опис на проектот:
Реконструкцијата и разубавувањето на пешачки и патеки за трчање е процес кој е почнат во 2006 год., со поддршка од УНДП, главно на постојани планински патишта во планините источно од градот. Овој проект би опфатил доизградба на отстапни патеки кои би се користеле во случај на невреме или за одмор, како и поставување на ориентациони патокази за нив, но и за локални патеки, како дел од туристичка содржина (бачила, викенд-куќи), уредување на природните извори и чешми кои се во близина на веќе обележаните патеки, како и уредување на поблиската околина со клупи за одмор и со тремови. Од досегашното искуство на ова поле, компетентните тврдат дека цврстиот отпад е проблем со кој би се соочиле при реализација на ваков проект. За таа цел, овој проект предвидува и санирање на цврстиот отпад, но и партнерско работење со јавното комунално претпријатие УСЛУГА од Берово – би се вршело навремено чистење на туристичките населби и локалитети. Промоцијата за реализираното, како и за она што постоело претходно, ќе биде организирана преку печатење на карти, поставување на едукативни табли со соодветна содржина, информации на веб-страницата на нашата општина и, се разбира, соработка и ажурност со ТП во Берово.

Очекувани резултати:
- зголемен бројот на уредени места за одмор со клупи и, по потреба, со трем или летниковец
- изградени отстапни патеки кои би користеле во случај на невреме или одмор
- поставување на ориентациони патокази за постојните извори и локали
- публикувани карти и брошури

Целни групи:
- НВОи
- Групи на интерес
- ЛС
- сопственици на вили

Можни учесници:
- ЛС
- приватни сопственици на вили
- ЛДА и ТП

Придонес од реализацијата на проектот:
- збогатена туристичка содржина за привлекување на туристи и промовирање на регионот, а со тоа и придонес кон ЛЕР

Предуслови за реализација на проектот:
- планински предел
- претходно искуство

Фактори на ризик:

Предвидени трошоци: 850.000 ден./ 13.935 €

План за имплементација | **Лице за контакт:** Дејан Каламадавски

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	250.000/ 4.100 €	250.000/ 4.100 €
	Централна власт	150.000/ 2.460 €	0
	Донатори:	400.000/ 6.557 €	0
	Други извори:	50.000/ 819.672 €	50.000/ 819.672 €
	ВКУПНО:	850.000/ 13.935 €	300.000/ 4.918 €

Време на имплементација: **2007–2008 год.**

Проект 10:	Вид на програма
Реконструкција на Кајакарскиот дом	**Програма за развој и унапредување на спорт и рекреација**

Краток опис на проектот:
Со овој проект е предвидена реконструкција на веќе постојниот, но прилично руиниран Кајакарски дом на Беровско Езеро, и добивање на сет (комплет) кајакарска опрема:

- весла
- пловни објекти
- елеци
- шорцеви, шушкавци и сл.

Предвидено е објектот да содржи хангар, простор за сервисирање на пловните објекти и канцеларија.
Исто така, предвидено е во склоп на Кајакарскиот дом да функционира школа за млади кајакари и кануисти на мирни води.

Очекувани резултати:
- зголемен интерес кај младите за кајакарскиот спорт
- можност за промовирање надвор од земјата, преку организирање меѓународни натпревари

Целни групи:
- локалната заедница

Можни учесници:
- локална самоуправа
- сродни друштва
- Агенција за млади и спорт
- домашни и странски инвеститори (заинтересирани страни)

Придонес од реализацијата на проектот:
- обновување на кајакарското друштво
- збогатена туристичка содржина
- можност за професионализирање на кајакарството и промовирање на спортот како опција за здрав живот
- економска издржливост (подготовки на клубови, репрезентации и сл.)

Предуслови за реализација на проектот:
- постои стар Кајакарски дом кој е во незавидна состојба
- решени имотно-правни односи

Фактори на ризик:
- материјални средства и донатори кои би финансирале

Предвидени трошоци: 1.900.000 ден./ 31.147 €

План за имплементација | **Лице за контакт:** Јовица Миличински

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	380.000/ 6.300 €	380.000/ 6.300 €
	Централна власт	1.000.000/ 16.393 €	0
	Донатори:	520.000/ 8.524 €	0
	Други извори:		
	ВКУПНО:	1.900.000/ 31.147 €	0

Време на имплементација: **2007–2010 год.**

Проект 11: | Вид на програма

Доизградба на спортска сала | **Програма за развој и унапредување на спортот и на рекреацијата**

Краток опис на проектот:
Со овој проект се предвидува доизградба на започнатата спортска сала во комплексот на средното училиште во Берово. Изградбата на салата е од голема важност за целокупниот спортски живот во општина Берово. Салата ќе се гради според пропишаните стандарди и критериуми. Салата ќе биде опремена со греење и со трибини, па така, покрај средношколците, ќе може да ја користат и други заинтересирани страни.

Очекувани резултати:
- Добиен простор кој ќе се користи за потребите на средното училиште, но и за други спортски настани
- зголемен број на иницијативи кај младите за членување во спортски друштва

Целни групи:
- млади
- спортски клубови

Можни учесници:
- локалната самоуправа
- АМС
- БС
- спортски клубови

Придонес од реализацијата на проектот:
- развивање на спортот како опција за здрав живот

Предуслови за реализација на проектот:
- започнатата изградба на спортска сала
- постои иницијатива од страна на владата на РМ

Фактори на ризик:
- слабото лобирање може да го забави и да го одложи реализирањето на овој проект

Предвидени трошоци: 22.000.000/ 360.655 €

План за имплементација — **Лице за контакт:** Мишко Догазански

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	5.000.000/ 81.967 €	5.000.000/81.967 €
	Централна власт	11.000.000/ 180.327 €	0
	Донатори:	6.000.000/ 98.360 €	0
	Други извори:		
	ВКУПНО:	22.000.000/ 360.655 €	5.000.000/ 81.967 €

Време на имплементација: **2007–2010 год.**

Проект 12: Реконструкција на салата „Партизан“

Вид на програма: Програма за развој и унапредување на спортот и на рекреацијата

Краток опис на проектот:
Интересот за организирање на културно-уметнички настани, со секоја година, во општина Берово е се поголем, но недостасува објект каде тие настани би се одржувале за солиден број на публика, односно посетители. Токму овој проект предвидува надминување на горенаведениот и на други проблеми. Со реконструкција на салата ќе се добие добро осветлен простор, со бина (подиум), кој може да послужи за во него да се одржуваат различни манифестации. Проектот овозможува партнерство со бизнис секторот, локалната власт и НВОи од општината. Проектот ќе се реализира во две фази: првата фаза предвидува реновирање на фасадата и на покривот и доуредување на внатрешниот простор, а втората фаза предвидува конструктивна санација и доградба. Со реализација на проектот ќе се подобрат условите за работа на културно-уметничките друштва кои егзистираат во нашата општина и ќе се добие простор за организирање на културни и јавни настани.

Очекувани резултати:
- функционална сала
- организиран поголем број на културно-уметнички и јавни настани
- организирање на гостувања

Целни групи:
- локалната заедница

Можни учесници:
- локална самоуправа
- министерства
- агенции
- бизнис сектор
- Дом на културата, КУД

Придонес од реализацијата на проектот:
- подобрување на културно-забавниот, но и на едукативниот живот во Берово

Предуслови за реализација на проектот:
- постојна сала
- традиција на салата „Партизан“ за одржување и организирање на настани
- децентрализација

Фактори на ризик:
- лошата состојба на салата

Предвидени трошоци: 7.000.000 ден./ 114.754 € (за I фаза 2.500.000/ 40.983 €, а за II фаза 4.500.000/ 73.970 €)

План за имплементација — **Лице за контакт:** Мишко Догазански

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	500.000/ 8.196 €	500.000/ 8.196 €
	Централна власт	3.000.000/ 49.180 €	0
	Донатори:	2.500.000/ 40.983 €	0
	Други извори:	1.000.000/ 16.393 €	
	ВКУПНО:	7.000.000/ 114.754 €	500.000/ 8.196 €

Време на имплементација: 2007–2010 год.

Проект 13: | Вид на програма

Проект 13:	Вид на програма
Анализа на состојбата со спортот во општина Берово, со конкретна поддршка за развој и унапредување	**Програма за развој и унапредување на спортот и на рекреацијата**

Краток опис на проектот:
Целта на овој проект е унапредување на спортот на општинско ниво, преку заедничко дејствување на засегнатите страни.
Анализата на состојбата со спортот во општината е главната активност при реализација на овој проект. Анализата треба да ги опфати како ресурсите (терени, состојба со терените, иницијативи, опрема, кадар и сл.), така и потребите за развој на спортот, за понатаму да произлезат конкретни предлози за поддршка на спортот. Во реализација на овој проект треба да се вклучат сите засегнати страни за посеопфатно анализирање и за полесно изнаоѓање на методи и начини за развој и за унапредување на спортот во општина Берово. Поради горенаведеното, овој проект предвидува формирање на Граѓански комитет за развој и унапредување на спортот, кој би се формирал на иницијатива на ЛС, а би го сочинувале: претставници од образовните институции, претставници од МС, доктор, претставници од БС и од ЛС. Главна обврска на овој комитет е изработка на програма која ќе содржи конкретни проекти и методи за развој на спортот, се разбира, во согласност со потребите и резултатите произлезени од анализата.

Очекувани резултати:
- унапреден спортот во општина Берово
- изработена конкретна програма за работа на ГК

Целни групи:
- граѓаните на општина Берово

Можни учесници:
- ЛС
- АМС
- ФИФА
- БС
- институции

Придонес од реализацијата на проектот:
- збогатување на рекреативниот живот
- промовирање на спортот како опција за здрав живот

Предуслови за реализација на проектот:

Фактори на ризик:
- материјални средства

Предвидени трошоци: 70.000 ден./ 1.147 €

План за имплементација — **Лице за контакт:** Антонио Двојаковски

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	20.000/ 327 €	
	Централна власт	0	0
	Донатори:	0	0
	Други извори:	50.000/ 820 €	
	ВКУПНО:	70.000/ 1.147 €	

Време на имплементација: **2007–2008 год.**

Проект 14:	Вид на програма
Анализа на состојбите произлезени од реформите во здравството и од децентрализацијата на локално ниво, со конкретни препораки	**Програма за процена на примарната и на секундарната здравствена заштита**

Краток опис на проектот:
Овој проект има цел да изврши истражување и евалуација на дадената, наспроти потребната здравствена заштита, во што важна улога ќе имаат советите на МЗ. На тој начин, меѓу другото, може да се добијат и податоци за спроведените реформи, како и за нивните недостатоци и придобивки. Во ова истражување би била опфатена како примарната, така и секундарната здравствена заштита. Од резултатите на истражувањето и од еваулацијата може да се добијат насоки за конкретни приоритетни проблеми кои треба да се решат. За да може да се изврши истражувањето, најпрвин е планирано, во рамките на проектот, да се формира работна група за здравство која би ја сочинувале претставници од ПЕ на Фондот за здравство, ЈЗУ здравен дом, ПЗУи, локалната самоуправа и невладини организации. Најважен сегмент на овој проект е формирањето на унија на приватните здравствени работници под покровителство на ЛС. Таа унија би требало да ја координира работата, односно дадените услуги од страна на здравствените работници и, од друга страна, да претставува баланс помеѓу самите здравствени работници, но и помеѓу нив и граѓаните.

Очекувани резултати:
- добиени резултати за состојбата со здравствената заштита
- формирана унија на здравствени работници на локално ниво
- формулирање конкретни модели за надминување на проблемите
- добиени резултати за материјално-техничките потреби во здравството

Целни групи:
- локалната заедница
- ПЗУи
- ЈЗУ здравен дом

Можни учесници:
- локалната самоуправа
- Министерството за здравство
- НВОи
- ЈЗУ и ПЗУи од Берово

Придонес од реализацијата на проектот:
- точно лоцирање на проблемите во сферата на здравствената заштита на локално ниво

Предуслови за реализација на проектот:
- законска регулатива
- реформи во тек

Фактори на ризик:
- реформи во тек
- отсуство на досегашна партнерска соработка помеѓу ЛС, НВО и здравствен дом

Предвидени трошоци: 250.000/ 4.099 €

План за имплементација

Лице за контакт: Јасминка Пашалиска-Андоновска

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа		0
	Централна власт	210.000/ 3.443 €	0
	Донатори:		0
	Други извори:	40.000/ 656 €	40.000/ 656 €
	ВКУПНО:	250.000/ 4.099 €	40.000/ 656 €

Време на имплементација: **2007–континуирано**

Проект 15:	Вид на програма
Изготвување на стратегија за подобрување на социјалната грижа и заштита на граѓаните	**Програма за евалуација на социјалните услуги**

Краток опис на проектот:
Целта на овој проект е дефинирање на конкретни насоки за подобрување на социјалната грижа и заштита на граѓаните, а со тоа, и на квлитетот на живот. Во првата фаза ќе се спроведе истражување и евалуација на постојното обезбедување на социјалната грижа и заштита, наспроти потребата од нив. Од добиените резултати, во втората фаза ќе се дефинираат приоритети и ќе се развијат акциони планови. За таа цел, овој проект како прва активност ја има формирањето на партнерство помеѓу локалната самоуправа, центарот за труд и социјална заштита и соодветна НВО. Од тоа партнерство треба да произлезе Работен комитет за социјална грижа кој, во соработка со соодветни комисии и институции, ќе пристапи кон реализирање на проектот.

Очекувани резултати:
- успешно формирана Работен комитет
- мобилизирани служби
- обработени податоци од истражување
- изработени акциони планови

Целни групи:
- групи на граѓани со социјален ризик (стари изнемоштени, бездомни, жртви на семејно и на друг вид насилство, малолетни деликвенти, ранливи и маргинализирани лица и др.)
- институции

Можни учесници:
- локалната самоуправа
- МТСП
- Меѓуопштински Центар за труд и социјална заштита
- Дневен центар за лица со посебни потреби
- МВР
- НВОи

Придонес од реализацијата на проектот:
- со реализацијата на овој проект ќе се добие слика за ефикасноста и ефективноста на социјалната грижа и заштита на граѓаните

Предуслови за реализација на проектот:

Фактори на ризик:
- комплексност на проблемите од социјалната сфера

Предвидени трошоци: 600.000 ден. / 9.836 €

План за имплементација

Лице за контакт: Бранка Шишовска

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	200.000/ 3.279 €	200.000/ 3.279 €
	Централна власт		0
	Донатори:	250.000/ 4.098 €	0
	Други извори:	150.000/ 2.459 €	
	ВКУПНО:	600.000/ 9.836 €	200.000/ 3.279 €

Време на имплементација: 2008–2009 год.

Проект 16:	Вид на програма
Ревитализација и проширување на Дневениот центар за лица со посебни потреби	**Програма за евалуација на социјалните услуги**

Краток опис на проектот:
Овој проект има два сегмента. Првиот сегмент предвидува адаптација на две простории и ходник, кои се во склоп на Дневниот центар за лица со посебни потреби во Берово. Со тоа се создаваат услови за згрижување на лица со посебни потреби кои се на возраст над 26 години. За потребите на тие лица ќе биде вработен дополнителен персонал, односно две лица. Вториот сегмент предвидува ревитализација на веќе постојниот Дневен центар. Тоа се, всушност, средства што се потребни за функционирање на центарот, односно за тековни трошоци. Со реализација на овој проект, се заокружува содржината од социјалната сфера за лицата со потребни потреби, односно нивно згрижување.

Очекувани резултати: • Зголемен број на корисници на услугите на Дневниот центар	**Целни групи:** • лица со посебни потреби
Можни учесници: • локалната самоуправа • МТСП • НВОи • БС	**Придонес од реализацијата на проектот:** • подобрен квалитет на животот на лицата со посебни потреби во општина Берово
Предуслови за реализација на проектот: • веќе постои Дневен центар • постојат кујна и сала која може да ја користи и целната група над 26 години	**Фактори на ризик:** • материјалните средства што се потребни континуирано за функционирање на Дневниот центар • реформите во социјалната сфера
Предвидени трошоци:	3.750.000 ден./ 61.475 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Бранка Шишовска

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	450.000/ 7.377 €	0
	Централна власт	3.300.000/ 54.098 €	0
	Донатори:		0
	Други извори:		
	ВКУПНО:	3.750.000/ 61.475 €	0
Време на имплементација:		**2007–континуирано**	

Проект 17: Вид на програма

Отстранување на архитектонските бариери за лицата со посебни потреби | **Програма за евалуација на социјалните услуги**

Краток опис на проектот:
Целта на овој проект е да се олесни пристапот на лицата со посебни потреби до институциите во општина Берово. Во овој проект се предвидени: откстранување на бариерите пред влезовите на институциите во градот, отстранување на бариерите во населените места во општина Берово (училишта, МЗ, пошта и др.), како и адаптација на тротоарите. На тој начин се интегрираат лицата со посебни потреби во секојдневниот живот. Овој проект е дел од програмата за работа и на Меѓуопштинскиот центар за социјална работа за 2007 год. и на ЛС. Според анализата за проектирање на активностите и сумата за овој проект, потребна е интервенција на околу 30 бариери.

Очекувани резултати:
- приспособени пристапи до важни институции за лицата со посебни потреби

Целни групи:
- лица со посебни потреби (со физички недостаток)

Можни учесници:
- ЛС
- МТСП
- НВОи
- локалните институции
- БС

Придонес од реализацијата на проектот:
- подобрена комуникација на целната група со институциите

Предуслови за реализација на проектот:
- законска регулатива
- иницијативи од НВОи (Порака, Дневен центар)
- постои акција на национално ниво

Фактори на ризик:
- материјалните средства

Предвидени трошоци: 1.500.000 ден./ 24.590 €

План за имплементација — **Лице за контакт:** Бранка Шишовска

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	200.000/ 3.279 €	
	Централна власт	600.000/ 9.836 €	0
	Донатори:	500.000/ 8.196 €	0
	Други извори:	200.000/ 3.279 €	
	ВКУПНО:	1.500.000/ 24.590 €	0

Време на имплементација: **2007–2009 год.**

Проект 18:	Вид на програма
Анализа на постојните услуги и капацитети за заштита и спасување и доекипирање	**Програма за развивање на услугите за заштита и спасување од елементарни непогоди**

Краток опис на проектот:
Целта на овој проект е да се добијат конкретни резултати, односно да се добие извештај за состојбата со постојните капацитети за заштита и спасување, за спасување од пожар и од поплава. Овој извештај има големо значење за понатамошното дејствување бидејќи од него ќе произлезат насоките за подобрување на капацитетите и потребните средства за доекипирање на цивилната заштита во општина Берово. За реализација на проектот ќе се формира работна група (РГ) која, заедно со дирекцијата, би го спровела анализирањето. Оваа работна група ќе биде формирана од страна на ЛС.

Очекувани резултати:
- добиени конкретни сознанија за состојбата со капацитетите за заштита и спасување
- приоретизирани проблеми од страна на групата
- изработени предлог-проекти
- доопремена ЦЗ

Целни групи:
- граѓаните
- институции
- ЦЗ

Можни учесници:
- локалната самоуправа
- министерства
- дирекции за заштита и спасување
- НВОи

Придонес од реализацијата на проектот:
- придвижување на активности кои се во насока на подобрување на сигурноста во заедницата

Предуслови за реализација на проектот:
- постои законска рамка за реализација на проектот

Фактори на ризик:
- материјалните средства

Предвидени трошоци: 900.000 ден./ 14.754 €

План за имплементација

Лице за контакт: Јордан Гошевски

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	500.000/ 8.197 €	0
	Централна власт	400.000/ 6.557 €	0
	Донатори:		0
	Други извори:		
	ВКУПНО:	900.000/ 14.754 €	0

Време на имплементација: **2008–2010 год.**

Проект 19: Вид на програма

Проект 19:	Вид на програма
Информативна кампања за самозаштита на граѓаните	**Програма за развивање на услугите за заштита и спасување од елементарни непогоди**

Краток опис на проектот:
По добиените резултати од анализата, со овој проект е планирано да стартува кампањата за самозаштита на граѓаните. Информативната кампања би се одвивала во две етапи. Првата етапа предвидува печатење на информативен материјал, одржување на трибини и панел-дискусии. Втората етапа предвидува формирање на волонтерски групи за заштита и спасување и нивна обука. Во реализација на овој проект треба да бидат вклучени сите засегнати страни, но сепак, од голема важност ќе биде активноста на РГ, како и зголемената соработка со ЛС, со Дирекцијата и ПП служба.

Очекувани резултати:
- подигнато нивото на свеста кај граѓаните за важноста од самозаштита и спасување
- формирани волонтерски групи
- реализирани заеднички иницијативи

Целни групи:
- граѓаните
- институции

Можни учесници:
- локалната самоуправа
- ПП служба
- министерства
- дирекции
- НВОи
- Црвен крст

Придонес од реализацијата на проектот:
- придвижување на активности кои се во насока на подобрување на сигурноста во заедницата

Предуслови за реализација на проектот:
- постои законска регулатива

Фактори на ризик:

Предвидени трошоци: 600.000 ден./ 9.836 €

План за имплементација — **Лице за контакт:** Јордан Гошевски

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	100.000/ 1.639 €	
	Централна власт	500.000/ 8.197 €	0
	Донатори:		0
	Други извори:		
	ВКУПНО:	600.000/ 9.836 €	

Време на имплементација: **2007–2008 год.**

Проект 20:	Вид на програма
Проект за подобрување на опременоста и инфраструктурата за ПП и друг вид заштита	**Програма за развивање на услугите за заштита и спасување од елементарни непогоди**

Краток опис на проектот:
Овој проект има цел да го надмине проблемот со опременоста и инфраструктурата за ПП заштита, со што би се подобриле безбедноста и заштитата на граѓаните. Поради комплексноста на проблемот, проектот предвидува две фази на реализација. Првата фаза предвидува опремување на службата за ПП заштита, додека втората фаза предвидува изградба на ПП дом и доизградба на хидратантната мрежа во општина Берово.

Очекувани резултати: • изработена листа на потенцијални донатори • подобрена опременоста на сужбата за ПП заштита	**Целни групи:** • граѓаните • ПП служба
Можни учесници: • локалната самоуправа • ПП служба • министерства • дирекции • БС	**Придонес од реализацијата на проектот:** • придвижување на активности кои се во насока на подобрување на сигурноста во заедницата
Предуслови за реализација на проектот: • постои законска регулатива	**Фактори на ризик:** • материјални средства
Предвидени трошоци:	35.000.000 ден./ 573.770 € (20.000.000/ 327.869 € потребни во првата фаза)
План за имплементација	**Лице за контакт:** Јордан Гошевски

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	2.500.000/ 40.984 €	0
	Централна власт	15.500.000/ 254.098 €	0
	Донатори:	17.000.000/ 278.688 €	0
	Други извори:		
	ВКУПНО:	35.000.000/ 573.770 €	0
Време на имплементација:		**2010 год. -**	

Проект 21:	Вид на програма
Проект за канализирање и чистење на речните корита и потоци во општина Берово	**Програма за развивање на услугите за заштита и спасување од елементарни непогоди**

Краток опис на проектот:
Како прва активност на овој проект е предвидена теренска работа на тимот што ќе биде вклучен во неговата реализација, за лоцирање на каналите и потоците што треба да се санираат, по нивна претходна приоретизација. Во секој случај, планирани се активности на коритото на реката Брегалница, кое е само половично канализирано, Ратевска Река, како и други потоци во и надвор од градот. Волонтерските групи ќе помогнат во реализација на овој проект.

Очекувани резултати:
- намален бројот на поплави и излевање на реките и на потоците
- подобрена слика на кејот на р. Брегалница

Целни групи:
- институции
- БС

Можни учесници:
- ЛС
- Министерство за заштита на животната средина и просторно планирање
- дирекции
- еколошки друштва

Придонес од реализацијата на проектот:
- придонес за заштита на животната средина

Предуслови за реализација на проектот:
- законска регулатива

Фактори на ризик:
- материјални средства

Предвидени трошоци: 8.000.000 ден./ 131.147 €

План за имплементација — **Лице за контакт:** Јордан Гошевски

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	1.800.000/29.509 €	0
	Централна власт	6.000.000/ 98.360 €	0
	Донатори:		0
	Други извори:	200.000/3.278 €	
	ВКУПНО:	8.000.000/ 131.147 €	0

Време на имплементација: 2008–2011 год.

Проект 22: Анализа на расположливите стручни капацитети вклучени во воспитно-образовните институции и усогласување на потребата и побарувачката од кадар со понудата на средното стручно образование

Вид на програма: Програма за подобрување на образовните услуги

Краток опис на проектот:
Целта на овој проект е да се добие вистинска слика за состојбата со воспитно-образовните услуги, односно податоци за: бројот на лица со недооформено основно образование и на оние кои се директно вклучени во воспитно-образовниот процес со несоодветно образование согласно законот, вклученост на родителите во воспитно-образовниот процес, како и вклученост на учениците во вонучилишните активности. Покрај гореспоменатото, овој проект има цел постојано да врши анализа на потребите на пазарот на труд и да ги усогласува со понудата на средното стручно образование, како и со стратешките определби за локален економски развој. За да се реализира овој проект мора да се формира соодветен тим составен од претставници на ЛС, претставници од формалните тела во склоп на образовната институција, НВОи, претставници од БС и претставници од Агенцијата за вработување. За тимот ќе бидат организирани и обуки за советодавни услуги во образованието.

Очекувани резултати:
- податоци за состојбата со образованието на локално ниво
- зботатување на понудата за средно стручно образование
- намалување на бројот на невработени кадри со средно образование

Целни групи:
- ученици
- образовни институции
- родители
- бизнис секторот

Можни учесници:
- ЛС; Министерството за образование; средното и основните училишта; Биро за развој на образованието при Министерството за образование и наука; Агенцијата за вработување; Стопанската комора; БС

Придонес од реализацијата на проектот:
- евалуација на образовните ресурси, од што би произлегла приоретизација на проблемите и нивно промовирање, со цел нивно решавање

Предуслови за реализација на проектот:
- постои развиена соработка помеѓу ЛС, образовните институции, БС и НВОи
- законска регулатива

Фактори на ризик:
- усогласување на ставовите во рамките на Советот на Општината и во образовните институции

Предвидени трошоци: 800.000 ден./ 13.114 €

План за имплементација — **Лице за контакт:** Дејан Каламадевски

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	600.000/ 9.836 €	
	Централна власт		0
	Донатори:	200.000/ 3.278 €	0
	Други извори:		
	ВКУПНО:	800.000/ 13.114 €	

Време на имплементација: осум месеци + по потреба, континуирано

Проект 23:	Вид на програма
Обука на вработени во образовните институции и во детската градинка	**Програма за подобрување на образовните услуги**

Краток опис на проектот:
Целта на овој проект е да се формира и да се обучи тим од претставници на образовните институции и на детската градинка, кои потоа ќе дадат свој придонес во развојот на матичната организација. Носител на проектот е ЛС, во партнерство со соодветните институции и соодветни НВОи. Превидени обуки за тимот се следните: анализа на состојбата, приоретизирање, изготвување на проекти, раководење со проекти и лобирање и застапување.

Очекувани резултати: • формиран обучен тим за креирање и реализирање на проекти	**Целни групи:** • црaботени во училиштата и во детската установа
Можни учесници: • ЛС • образовни институции, НВО, градинки • Министерство за образование и наука	**Придонес од реализацијата на проектот:** • придонес за развој на капацитетите на вработените во институциите, а со тоа и на самите институции
Предуслови за реализација на проектот: • искористување на внатрешните ресурси (простор во училиштата и во детската установа, во институции и НВОи)	**Фактори на ризик:**
Предвидени трошоци:	90.000 ден./ 1.475 €
План за имплементација	**Лице за контакт:** Дејан Кламадевски

Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	20.000/ 327 €	20.000/ 327 €
	Централна власт	0	0
	Донатори:	50.000/ 821 €	0
	Други извори:	20.000/ 328 €	
	ВКУПНО:	90.000/ 1.475 €	
Време на имплементација:		**2007 и континуирано**	

Проект 24:	Вид на програма
Изработка на проектна документација за мултинаменска сала во ЈУДГ „23 Август“ – Берово	**Програма за подобрување на образовните услуги**

Краток опис на проектот:
Во детската градинка „23 Август“ во Берово недостасува мултинаменска сала, во која корисниците на услугите и вработените во установата подобро ќе ја реализираат предвидената програма. За да се изгради таа сала потребна е анализа на состојбата и на потребата и изработка на проектна документација, што е и цел на овој проект. Во изработката на овој проект е предвидено да учествуваат тимот кој е обучен со реализирање на проектот „Обука на вработени во образовните институции и детската градинка“, со поддршка од ЛС.

Очекувани резултати:
- изработена проектна документација за изградба на мултинаменска сала во ЈУДГ „23 Август“ во Берово

Целни групи:
- вработени во училиштата и во детската установа

Можни учесници:
- ЛС
- ЈУДГ „23 Август“
- Министерство за образование и наука

Придонес од реализацијата на проектот:
- придонес за надминување на проблемите

Предуслови за реализација на проектот:
- искористување на внатрешните ресурси

Фактори на ризик:
- промена на ДУП

Предвидени трошоци: 80.000 ден./ 1.311 €

План за имплементација

Лице за контакт: Мишо Догазански

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	20.000/ 327 €	0
	Централна власт	60.000/ 984 €	
	Донатори:		0
	Други извори:		
	ВКУПНО:	80.000/ 1.311 €	

Време на имплементација: **2008–2009 год.**

Проект 25: | Вид на програма

Помош на ученици кои имаат тешкотии во совладувањето на наставната програма и поддршка на талентирани ученици

Програма за подобрување на образовните услуги

Краток опис на проектот:
Изготвување програма за изведување дополнителна настава, по претходна процена на потребите на учениците и можностите на наставниот кадар кој би бил вклучен во овие активности. Програмата треба да ја изготви тим во кој ќе учествуваат претставници на: Општината, основните и средното училиште, НВО секторот и Домот на културата.
Целта на овој проект, од една страна, е да се овозможат услови за еднакви можности на учениците, искористување на нивните потенцијали и на потенцијалите на наставниот кадар, а од друга страна, да се поддржат талентираните ученици во развивањето на нивните изразени способности и да се подобрат условите за работа.
Имплеметацијата на овој проект ќе биде по менторски систем, креиран врз основа на процена на индивидуалните можности на секој ученик посебно.

Очекувани резултати:
- подобрување на успехот на вклучените ученици
- зголемување на бројот на постигнати резултати на натпревари
- зголемен број на запишани на факултетите, како и зголемување на бројот на успешно завршување на факултет

Целни групи:
- ученици во средното и во основните училишта
- образовни институции

Можни учесници:
- ЛС
- образовни институции, НВО, Домот на културата
- Министерство за образование

Придонес од реализацијата на проектот:
- придонес за ЛЕР

Предуслови за реализација на проектот:
- искористување на внатрешните ресурси (просторот во училиштата и наставниците со помал број часови по одреден предмет)

Фактори на ризик:

Предвидени трошоци: 60.000 ден./ 984 €

План за имплементација | **Лице за контакт:** Дејан Каламадевски

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	60.000/ 984 €	60.000/ 984 €
	Централна власт		0
	Донатори:		0
	Други извори:		
	ВКУПНО:	60.000/ 984 €	

Време на имплементација: 2007 и континуирано секоја година

Проект 26:	Вид на програма
Едукација на невработени осмоодделенци или средношколци за добивање на одредени квлификации	**Програма за подобрување на образовните услуги**

Краток опис на проектот:
Целта на овој проект е организирање обука за возрасни и стекнување на нови вештини. Предвидено е овој проект да го реализира ДСУ „Ацо Русковски" – Берово и најпрво предвидува испраќање на барање до Министерството за образование за вршење должност. Потоа, последователно, училиштето, во соработка со ЛС, ќе ја изработува програмата и ќе го формира тимот што ќе го реализира овој проект. Крајната цел на проектот е да им се овозможи на лица кои се невработени, со завршено основно или средно образование, да се стекнат со одредени квалификации (месар, тесар, угостителски работник, готвач и др.), кои би им помогнале индивидуално да го решат проблемот со невработеноста.

Очекувани резултати:
- изработена конкретна програма согласно локалните и националните иницијативи
- намален бројот на невработени
- зголемен бројот на лица со дополнителни квалификации

Целни групи:
- невработени со завршено основно образование
- невработени со завршено средно образование

Можни учесници:
- ЛС
- ДСУ „Ацо Русковски" – Берово
- Работнички универзитет – Штип
- Министерство за образование и наука
- Биро за развој на образованието

Придонес од реализацијата на проектот:
- придонес кон надминување на проблемот со невработеноста, а со тоа и кон економски развој на заедницата

Предуслови за реализација на проектот:
- законска рамка
- ОСУ „Ацо Русковски" има претходно искуство

Фактори на ризик:
- времетраење на постапката за верификување и добивање на дозвола

Предвидени трошоци: 200.000 ден./ 3.279 € (за првите 15 кандидати)

План за имплементација — **Лице за контакт:** Ефтим Гаштеовски

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	0	0
	Централна власт	50.000/ 820 €	0
	Донатори: кандидати		0
	Други извори:	150.000/ 2.458 €	
	ВКУПНО:	200.000/ 3.279 €	

Време на имплементација: **2008 год. -**

Проект 27:	Вид на програма
Модернизација на училиштата	**Програма за подобрување на образовните услуги**

Краток опис на проектот:
Проблемот со несоодветните услови за работа е присутен подолго време, како во основните така и во подрачните училишта. Овој проект има цел надминување на горенаведениот проблем. Анализата на затекнатата состојба е темел за понатамошното дејствување. Предвидено е основните училишта да изготват програми за подобрување на инфраструктурата, како и на другите услови за работа, зголемување на безбедноста, заштеда на енергија и др., за наредните две години. На тој начин ќе се добие прегледност како во приоритетите, така и во распределбата на средствата. Предвидени интервенции во овој проект се следните:

- с. Русиново – инсталирање на парно греење, промена на металната столарија, термоизолација на санитарните јазли, промена на покривната конструкција;
- с. Владимирово – оградување на дворот со браварија, поставување на метална заштитна конструкккија на прозорците;
- с. Смојмирово – замена на под и промена на покрив *(замена на салонитните плочи)*;
- с. Митрашинци – инсталирање на парно греење;
- с. Двориште – промена на покривната конструкција, замена на хоризонтални и вертикални олуци, промена на внатрешни скали, замена на дотраената електрична инсталација;
- с. Ратево – промена на металната столарија, промена на подот и на електричната инсталација во училишната сала;
- с. Будинарци – замена на хоризонтални и вертикални олуци;
- с. Мачево – обновување на покривната конструкција, поставување на електрична инсталација, малтерисување и прскање на фасадата, поставување на дрвен патос и изработка на санитарен јазол.

Очекувани резултати:
- подобрени услови за работа;
- аплицирано до потенцијалните донатори;

Целни групи:
- ученици
- образовни институции

Можни учесници:
- ЛС; Министерство за образование; здруженија; Биро за развој на образованието

Придонес од реализацијата на проектот:
- подобрени услови за спроведување на наставниот процес

Предуслови за реализација на проектот:
- законска рамка
- децентрализација во тек

Фактори на ризик:
- недостаток на материјални средства

Предвидени трошоци: 8.040.000 ден./ 131.803 €

План за имплементација — **Лице за контакт:** Дејан Каламадевски

Трошоци (фондови/ресурси)	Финансиски ресурси	Проектирана сума	Обезбедена сума
	Локална самоуправа	1.600.000/ 26.229 €	1.600.000/ 26.229 €
	Централна власт	3.000.000/ 49.180 €	0
	Донатори:	3.440.000/ 56.394 €	0
	Други извори:		
	ВКУПНО:	8.040.000/ 131.803 €	

Време на имплементација: **2008 - 2010 год.**

Проект 28:	Вид на програма
Основно образование за возрасни	**Програма за подобрување на образовните услуги**

Краток опис на проектот:
Овој проект има цел да им обезбеди на оние лица кои, од некои причини, имаат недооформено основно образование, да се здобијат со него. По изготвување на листа на возрасни кои имаат интерес и ги исполнуваат условите да ја посетуваат наставата за возрасни, Основното училиште во Берово, „Дедо Иљо Малешевски", треба да испрати барање за согласност до Министерството за образование и наука, кое има мандат да го верификува училиштето. Реализирањето на овој проект би придонел во промовирањето на образованието, особено кај припадниците на ромската популација во општина Берово, кај кои недооформеното основно образование е особено изразено.

Очекувани резултати:
- намален бројот на лица кои немаат завршено основно образование
- зголемен степен на социјализација

Целни групи:
- лица над 15-годишна возраст од општина Берово кои имаат недооформено основно образование

Можни учесници:
- ОУ „Дедо Иљо Малешевски" – Берово
- Агенција за вработување
- ЛС
- Министерство за образование и наука
- Биро за развој
- НВО

Придонес од реализацијата на проектот:
- придонес кон промовирање и унапредување на образованието

Предуслови за реализација на проектот:
- Искористување на внатрешните ресурси

Фактори на ризик:
- критериумите што треба да се исполнат за да се верификува школата

Предвидени трошоци:	80.000 ден./ 1.311 €		
План за имплементација	**Лице за контакт:** Весна Аврамска		
Трошоци (фондови/ресурси)	**Финансиски ресурси**	**Проектирана сума**	**Обезбедена сума**
	Локална самоуправа	0	0
	Централна власт	50.000/ 820 €	50.000/ 820 €
	Донатори: кандидати	30.000/ 491 €	0
	Други извори:		
	ВКУПНО:	80.000/ 1.311 €	50.000/ 820 €
Време на имплементација:	**2007 и континуирано секоја година**		

Матрица за имплементација:

Инфраструктура

Бр.	Наслов на проект	Вкупна сума	Фондови/ресурси (%)				Партнери за имплементација	Времетраење	Почеток на имплементација	Корисници
			Локална самоуправа	Централна власт	донатори	други извори				
1	Проект за модернизација на урбаното планирање и развој на човечките ресурси.	900.000,00 / 14.760 €	33 %		67 %		ДЗГР-ОПК Берово, Електродистри-буција, ЈКПР „Услуга“ – Берово, Телекомуникации, Дигитализатори	2007 год.	10/2006	Секторот за урбанизам, комунални работи и заштита на животната средина, жителите на општина Берово
2	Проект на финализација на урбанистичкото планирање Генерален урбани-стички план (ГУП); Детален урбанис-тички план (ДУП);	7.500.000,00 / 122.951 €	27 %		73 %		ДЗГР-ОПК Берово, Електродистри-буција, ЈКПР „Услуга“ – Берово, Телекомуникации, Дигитали-затори	2007–2009 год.	11/2006	Секторот за урбанизам, комунални работи и заштита на животната средина, жителите на општина Берово
3	Развој на напреднат систем за мониторинг и евалуација на урбаното планирање	250.000,00 / 4.099 €	100 %				Министерство за транспорт и врски, Министерство за животна средина, државните инспекторати	2007 год.	02/2007	Секторот за урбанизам, комунални работи и заштита на животната средина, жителите на општина Берово
4	Проект за реконструкција и разубавување на центарот во Берово (градскиот плоштад)	82.000.000,00 / 1.344.262 €	15 %	24 %	61 %		Електродистри-буција, ЈКПР „Услуга“ – Берово, Телекомуникации	2007–2010 год.	10/1006	Секторот за урбанизам, комунални работи и заштита на животната средина, жителите на општина Берово
5	Проект за доуредување на јавните градски површини и кејот на реката Брегалница	248.000.000,00 / 4.065.573 €	1 %	5 %	15 %	79 %	ЈКПР „Услуга“ – Берово, Теле-комуникации, Електродистри-буција	2007–2011 год.	05/2007	Секторот за урбанизам, комунални работи и заштита на животната средина, жителите на општина Берово

Бр.	Наслов на проект	Вкупна сума	Фондови/ресурси (%)				Партнери за имплементација	Времетраење	Почеток на имплемен-тација	Корисници
			Локална самоуправа	Централна власт	донатори	други извори				
6	Ревизија на транспортните услуги со подобрување и реалокација на ресурсите, нивна имплементација	900.000,00 / 14.754 €	33 %	33 %	33 %		Граѓански здру-женија за авто-такси превоз, авто-транспортни претпријатија, превозници, полиција, Одделението за инспекциски надзор	2007 год.	03/2007	Одделението за комунални работи и заштита на животната средина, жителите на општина Берово
7	План за дефинирање на приоритети за подобрување на патната мрежа и нивна имплементација	58.000.000,00 / 950.820 €	10 %	38 %	35 %	17 %	Македонија пат, авто-транспортните претпријатија, превозниците, полицијата, Одделението за инспекциски надзор	2007 год.	01/2007	Одделението за комунални работи, жителите на општина Берово
8	Подобрување и реконструкција на системот за водоснабдување во урбаните и руралните средини	75.000.000,00 / 1.229.507 €	7 %	13 %	40 %	40 %	Швајцарската влада (SECO), фирми избрани на тендер, EVN – Дистрибуција Берово, Мак телеком	2007–2011 год.	05/2007	ЈКПР Услуга – Берово, жителите на општина Берово
9	Подобрување / реконструкција на системот на комунални отпадни води во урбаните и во руралните области	319.760.000,00 / 5.241.966 €	11 %	31 %	48 %	10 %	Швајцарската влада (SECO), фирми избрани на тендер, EVN – Дистрибуција Берово, Маке-донски теле-комуникации	2007–2011 год.	09/2006	ЈКПР „Услуга“ – Берово, Жителите на Општина Берово

Бр.	Наслов на проект	Вкупна сума	Фондови/ресурси (%)				Партнери за имплементација	Времетраење	Почеток на имплементација	Корисници
			Локална самоуправа	Централна власт	донатори	други извори				
10	Проект за подобрување/ реконструкција на системот за атмосферската канализација во урбаните и во руралните области	15.000.000,00 / 245.901 €	13 %	67 %	20 %		Одделението за урбанизам, Водостопанст-во, Министерство за животна средина	2008–2009 год.	11/2006	Одделението за комунални работи и заштита на животната средина, ЈКПР „Услуга" – Берово, жителите на општина Берово
11	Ревизија и процена на постојниот систем за управување со цврстиот отпад и негово управување	125.000.000,00 / 2.049.180 €		40 %	32 %	28 %	ДЗГР-ОПК Берово, Општина Берово – Одделение за комунални работи	2007–2011 год.	01/2007	ЈКПР „Услуга" – Берово, жителите на општина Берово
12	Проект за рециклирање и повторно искористување на отпадот	14.400.000,00 / 236.065 €	8 %		8 %	84 %	Приватни претпријатија за преработка на цврст отпад, Општина Берово	2007–2010 год.	06/2007	ЈКПР „Услуга" –Берово, жителите на општина Берово
13	Кампања за подигање на јавната свест за минимизирање на цврстиот отпад и за негово селектирање	1,000.000,00 / 16.390 €	10 %	30 %	60 %		Општина Берово, основните и средното училиште, еколошки друштва	2007–2008 год.	03/2007	ЈКПР „Услуга" – Берово, жителите на општина Берово

Одржлив економски развој

Бр.	Наслов на проект	Вкупна сума	Фондови/ресурси (%)				Партнери за имплементација	Времетраење	Почеток на имплемен-тација	Корисници
			Локална самоуправа	Централна власт	донатори	други извори				
1	Основање и фунционирање на Одделение за економски развој во рамки на општинската администрација	20.000 €/ 1.220.000 ден.	20		80		Општина Берово	2007–2011	април 2007	општинската администрација постојните претприемачи потенцијални претприемачи НВОи од бизнис секторот
2	Центар за локален развој и поддршка на бизниси	400.000 €/ 24.400.000 ден.	5	10	55	30	Општина Берово бизнис сектор Агенција за вработување Асоцијација на претприемачи	2008–2011	јануари 2008	постојни претприемачи потенцијални нови претприемачи Општина Берово
3	Уредување на градскиот пазар и на неговата околината	45.000 €/ 2.745.000 ден.	15,5		70	14,5	Општина Берово ЈПКР „Услуга“ Здружение на земјоделски производители	2007–2008	јануари 2007	локални производители граѓани на општина Берово туристи
4	Мрежа за поддршка на бизнисот во Берово	35.000 €/ 2.135.000 ден.	20		71,5	8,5	Општина Берово јавни претпријатија здруженија претприемачи Агенција за вработување	2008–2009	март 2008	локални претприемачи невработени јавен сектор НВОи здруженија на претприемачи и производители
5	Основање на туристички сојуз/асоцијација и подигање на капацитетите на членството за обезбедување на поквалитетни услуги	27.000 €/ 1.650.000 ден.	11	37	44	8	-ТИП даватели на угост. услуги: хотелиери, сопств. на ресторани, кафетерии, пицерии, индивидуални сопственици на сместувачки капацитети	2007–2008	мај 2007	постојни здруженија активни во туристичкиот сектор сопственици на угостителски капацитети сопственици на сместувачки капацитети

Бр.	Наслов на проект	Вкупна сума	Фондови/ресурси (%)				Партнери за имплементација	Времетраење	Почеток на имплементација	Корисници
			Локална самоуправа	Централна власт	донатори	други извори				
6	Развој на одржлив туризам во Берово	1.000.000 €/ 61.000.000 ден.	10	20	60	10	Општина Берово ЈПКР „Услуга“ Здружение за промоција и развој на туризмот негувачи на традицијата во општината	2008–2011	април 2008	сопственици на угостителски и сместувачки објекти корисници на услуги жителите на општина Берово
7	Изработка и имплементација на план за развој на текстилниот сектор во Општина Берово	70.000 €/ 4.270.000 ден.	10	28,5	33	28,5	сопственици на текстилни капацитети ДСУ „Ацо Русковски“ Општина Берово	2009–2010	јануари 2009	сопственици на текстилни капацитети ДСУ „Ацо Русковски“ Општина Берово
8	Основање на кластер за текстил	20.000 €/ 1.220.000 ден.	10		50	40	сопственици на текст. капацитети ДСУ „Ацо Русковски“ Општина Берово	2008	мај 2008	сопств. на текст. капацитети професори по текстил во ДСУ невработени
9	Основање на кластер за земјоделство и храна	20.000 €/ 1.220.000 ден.	10		50	40	земјоделски производители здруженија на земјоделски и сточарски производители преработувачи и производители на храна трговци Општина Берово	2008	април 2008	земјоделски производители здруженија на земјоделски и сточарски производители преработувачи и производители на храна трговци невработени
10	Физибилити студија за потенцијали и насоки за развој на земјоделството и сточарството	10.000 €/ 610.000 ден.	12		88		Федерација на македонски фармери земјоделски факултети и институти локални експерти Општина Берово	2007–2008	април 2007	производители (земјоделски, сточарски), заедно со нивните семејства здруженија на земјоделски производители и сточари преработувачки капацитети, комбинати

Бр.	Наслов на проект	Вкупна сума	Фондови/ресурси (%)				Партнери за имплементација	Времетраење	Почеток на имплементација	Корисници
			Локална самоуправа	Централна власт	донатори	други извори				
11	Основање на Агроцентар	300.000 €/ 18.300.000 ден.	10	20	40	30	производители трговци Општина Берово	2008–2010	март 2008	земјоделски производители земјоделски здруженија собирачи на шумски плодови
12	Основање на кластер за шумарство и дрвна индустрија	20.000 €/ 1.220.000 ден.	10		50	40	сопственици на дрвопреработувачки капацитети Здружение на приватни сопственици на шуми Општина Берово ЈП Македонски шуми – ПЕ „Малешево“	2008	јануари 2008	сопственици на дрвопреработувачки капацитети Здружение на приватни сопственици на шуми Општина Берово ЈП Македонски шуми – ПЕ „Малешево“
13	Развој и имплементација на План за експанзија на дрвопреработувачкиот сектор во Берово	20.000 €/ 1.220.000 ден.	10		50	40	сопственици на дрвопреработувачки капацитети локални експерти национални експерти и институции Општина Берово Здружение на приватни сопственици на шуми	2007–2010	септември 2007	сопственици на дрвопреработувачки капацитети приватни сопственици на шуми Општина Берово ЈП Македонски шуми – ПЕ „Малешево“
14	Воведување нови технологии за енергетска ефикасност	40.000 €/ 2.440.000 ден.	10	25	50	15	сопственици на дрвопрераб. капац. Општина Берово ЈП Македонски шуми – ПЕ „Малешево“ фински партнери	2007–2008	април 2007	сопственици на дрвопрераб.капац. сопств. на шуми јавни институции ЈП Македонски шуми – ПЕ „Малешево“ граѓани
15	Градење на капацитети и партнерства за прекугранична соработка	40.000 €/ 2.440.000 ден.	10		90		Општина Берово погранични општини од Бугарија погранични општини од Македонија ЛАР Берово	2007–2008	ноември 2007	општински администрации населението од пограничните региони бизнис заедницата здруженија од двете страни

Бр.	Наслов на проект	Вкупна сума	Фондови/ресурси (%)				Партнери за имплементација	Времетраење	Почеток на имплементација	Корисници
			Локална самоуправа	Централна власт	донатори	други извори				
16	Промоција и одрживо искористување на природните ресурси во пограничниот појас на Малешевијата	340.000 €/ 20.740.000 ден.	11,7		88,3		Општина Берово ЛАР Берово погранични општини од Бугарија погранични општини од Македонија	2008–2009	мај 2008	општински администрации населението од пограничните региони бизнис заедницата здруженија од двете страни
17	Промоција на општинските потенцијали пред странски и домашни инвеститори	50.000 €/ 3.050.000 ден.	30		70		бизнис сектор локална самоуправа ЛАР Берово	2007–2008	март 2007	потенцијални инвеститори бизнис сектор населението во Општина Берово
18	Промоција на општината како атрактивно место за живеење	30.000 €/ 1.830.000 ден.	13		87		Општина Берово ТИП ЛАР Берово	2008–2010	март 2008	потенцијални жители на општина Берово
19	Зајакнување на партнерските врски и фасилитирање на економската соработка со Финска	50.000 €/ 3.050.000 ден.	10		80	10	Општина Берово ЛАР Берово општини од Финска бизнис и развојни центри од Финска	2007–2008	мај 2007	општински администрации бизнис заедницата од двете страни здруженија од двете страни
20	Физибилити студија за потенцијалите за воведување на алтернативни видови на енергија	5.000 €/ 305.000 ден.	40		60		Општина Берово јавни претпријатија јавни институции МЖСПП и МЗШВС	2007–2008	март 2007	индустрија јавни институции население
21	Пилот-проекти за искористување на алтернативните видови на енергија	200.000 €/ 12.200.000 ден.					Општина Берово јавни претпријатија јавни институции МЖСПП и МЗШВС	2008–2011	август 2008	индустрија јавни институции население

Квалитет на живот, образование и обука

Бр.	Наслов на проект	Вкупна сума	Фондови/ресурси (%)				Партнери за имплементација	Времетраење	Почеток на имплемен-тација	Корисници
			Локална самоуправа	Централна власт	донатори	други извори				
1*	Проект за поддршка на градење на капацитети на групите кои ги претставуваат различните интереси: животна средина, семејство и социјални грижи, спорт и рекреација, културно наследство.	2.409.000,00 / 39.500 €	15%		76%	9%	Општина Берово, НВО сектор	2007–2009	2007	Локалната заедница, НВОи, БС
2	Планови за разубавување на градот и на селата	500.000,00 / 8.197 €	72%	28%			*локалната самоуправа * здруженија на граѓани * УНДП * министерства	2008–2009	2008	Локалната заедница, посетители
3	Реконструкција на зградата на старата амбуланта	7.000.000,00 / 114.750 €	22%	14%	50%	14%	* локалната самоуправа * министерства * НВОи * БС * ЈПКР „Услуга“ – Берово	2007–2009	2007	Локалната заедница, НВОи
4	Изградба на мултифункцио-нална библиотека	27.400.000,00 / 449.180 €	15%	18%	65%	2%	* локалната самоуправа * здруженија на граѓани * УНДП * министерства	2009–2011	2009	Локалната заедница, НВОи, БС

Бр.	Наслов на проект	Вкупна сума	Фондови/ресурси (%)				Партнери за имплементација	Времетраење	Почеток на имплемен-тација	Корисници
			Локална самоуправа	Централна власт	донатори	други извори				
5	Промоција на регионот преку културата и традицијата	1.450.000,00 / 23.770 €	65%	35%			* локалната самоуправа * здруженија на граѓани * УНДП * министерства * Дом на културата * збратимени друштва			Локалната заедница, посетители
6	Изградба на историски и културен музеј	6.150.000,00 / 100.820 €	30%	20%	45%	5%	* локалната самоуправа * Министерство за култура на РМ * Дом на културата * УНДП * Музеј на Македонија * Завод за заштита на споменицте на културата * Музеј на град Берово	2007–2008		Локалната заедница, посетители
7	Реконструкција и адаптација на мултинаменска сала во Берово	16.000.000,00 / 262.295 €	20%	31%	49%		* ЛС * Дом на културата * БС * УНДП * Министерство за култура	2008–2010	2008	Локалната заедница
8	Издавање на локално информативно гласило	750.000,00 / 12.295 €	20%		48%	32%	* заинтересирани правни и физички лица (БС, НВОи и заинтересирани граѓани) * локалната самоуправа * МС	2007–	2007	Локалната заедница

Бр.	Наслов на проект	Вкупна сума	Фондови/ресурси (%)				Партнери за имплементација	Времетраење	Почеток на имплемен-тација	Корисници
			Локална самоуправа	Централна власт	донатори	други извори				
9	Реконструкција и разубавување на пешачки патеки и на патеки за трчање	850.000,00 / 13.935 €	29%	18%	47%	6%	Општина Берово, ЈПКР „Услуга“, НВО сектор, ТП	2007–2008	2007	Локалната заедница, туристи и посетители, приватни сопственици на викендички и сместувачки капацитети
10	Реконструкција на Кајакарскиот дом	1.900.000,00 / 31.147 €	20%	53%	27%%		* локалната самоуправа * министерства * донатори * бизнис сектор	2007–2010	2007	Локалната заедница, посетители
11	Доизградба на спортска сала	22.000.000,00 / 360.655 €	21%	29%	50%		* локалната самоуправа * министерства * донатори * бизнис сектор	2007–2010	2007	Локалната заедница
12	Реконструкција на салата „Партизан“	7.000.000,00 / 114.754 €	7%	43%	35%	15%	* локалната самоуправа * министерства * донатори * бизнис сектор	2007–2010	2007	Локалната заедница
13	Анализа на состојбата со спортот во општина Берово, со конкретна поддршка за развој и за унапредување	70.000,00 / 1.147 €	28%			72%	* локалната самоуправа * БС * донатори	2007–2008	2007	Локалната заедница
14	Анализа на состојбите произлезени од реформите во здравството и децентрализаци-јата на локално ниво, со конкретни препораки	250.000,00 / 4.099 €	84%	16%			* локалната самоуправа * Министерство за здравство * НВОи * ЈЗУ и ПЗУ	2007–континуирано	2007	Локалната заедница

Бр.	Наслов на проект	Вкупна сума	Фондови/ресурси (%)				Партнери за имплементација	Времетраење	Почеток на имплемен-тација	Корисници
			Локална самоуправа	Централна власт	донатори	други извори				
15	Изготвување на стратегија за подобрување на социјалната грижа и заштита на граѓаните	600.000,00 / 9.836 €	33%		42%	25%	* успешно формирана работен комитет * мобилизирани служби * обработени податоци од истражување * изработени акциони планови	2008–2009	2008	Локалната заедница
16	Ревитализација и проширување на Дневениот центар за лица со посебни потреби	3.750.000,00 / 61.475 €	12%	88%			* локалната самоуправа * МТСП * НВОи * БС	2007–континуирано	2007	Лица со посебни потреби
17	Отстранување на архитектонските бариери за лицата со посебни потреби	1.500.000,00 / 24.590 €	13%	40%	33%	14%	* ЛС * МТСП * НВОи * локални институции * БС	2007–2009	2007	Лица со посебни потреби
18	Анализа на постојните услуги и капацитети за заштита и спасување и доекипирање	900.000,00 / 14.754 €	55%	45%			* локалната самоуправа * министерства * Дирекции за заштита и спасување * НВОи	2008–2010	2008	Локалната заедница
19	Информативна кампања за самозаштита на граѓаните	600.000,00 / 9.836 €	15%	50%	35%		* ЛС * министерства * дирекција за ЗИС * ПП служба * НВОи * ЈПКР „Услуга“	2007–2008	2008	Локалната заедница

Бр.	Наслов на проект	Вкупна сума	Фондови/ресурси (%)				Партнери за имплементација	Времетраење	Почеток на имплемен-тација	Корисници
			Локална самоуправа	Централна власт	донатори	други извори				
20	Проект за подобрување на опременоста и инфраструкт. за ПП и друг вид заштита	35.000.000,00 / 573.770 €	7%	44%	49%		* локалната самоуправа * ПП служба * министерства * дирекции * БС	2010–	2010	Локалната заедница
21	Проект за канализирање и чистење на речните корита и потоци во општина Берово	8.000.000,00 / 131.147 €	22%	75%		3%	* ЛС * Министерство за заштита на животната средина и просторно планирање * дирекции * еколошки друштва	2008–2011	2008	Локалната заедница
22	Анализа на расположивите стручни капацитети вклучени во воспитно-образовните институции и усогласување на потребата и побрувачката од кадар со понудата на средното стручно образование	800.000,00 / 13.114 €	75%		25%		* ЛС * Министерство за образование * средното и основните училишта * Биро за развој на образованието при Министерството за образование и наука * Агенција за вработување * Стопанска комора * БС	2007–	2007	Локалната заедница
23	Обука на вработените во образовните институции и во детската градинка	90.000,00 / 1.475 €	22%		56%	22%	* ЛС * образовни институции * НВО * градинки * Министерство за образование и наука	2007–	2007	Локалната заедница

Бр.	Наслов на проект	Вкупна сума	Фондови/ресурси (%)				Партнери за имплементација	Времетраење	Почеток на имплементација	Корисници
			Локална самоуправа	Централна власт	донатори	други извори				
24	Изработка на проектна документација за мултинаменска сала во ЈУДГ „23 Август“ – Берово	80.000,00 / 1.311 €	22%		56%	22%	* ЛС * ЈУДГ „23 Август“ * Министерство за образование и наука	2008–2009	2008	Локалната заедница
25	Помош на ученици кои имаат тешкотии во совладување на наставната програма и поддршка на талентирани ученици	60.000,00 / 984 €				100%	* ЛС * образовни институции * НВО * Дом на културата * Министерство за образование	2007–континуирано	2007	Локалната заедница
26	Едукација на невработени осмоодделенци или средношколци за добивање на одредени квлификации	200.000,00 / 3.279 €		25%		75%	* ЛС * ДСУ „Ацо Русковски“ – Берово * Работнички универзитет – Штип * Министерство за образование и наука * Биро за развој на образованието	2008–континуирано	2008	Локалната заедница
27	Модернизација на училиштата	8.040.000,00 / 131.803 €	20%	37%	43%		* ЛС * Министерство за образование и наука * здруженија * Биро за развој на образованието	2007–2010	2007	Локалната заедница

Бр.	Наслов на проект	Вкупна сума	Фондови/ресурси (%)				Партнери за имплементација	Времетраење	Почеток на имплементација	Корисници
			Локална самоуправа	Централна власт	донатори	други извори				
28	Основно образование за возрасни	80.000,00 / 1.311 €		62%	38%		* ОУ „Дедо Иљо Малешевски“ – Берово * Агенција за вработување * ЛС * Министерство за образование и наука * Биро за развој * НВО	2008–континуирано секоја година		Локалната заедница

Реализација на проектите:

Инфраструктура

Бр.	Име на проект	Индикатори	Извор на верификација	Одговорно лице	Тим за реализација
1.	Проект за модернизација на урбаното планирање и за развој на човечките ресурси	- 5 вработени обучени за работа со ГИС - 7 набавени компјутери и софтвери - 10 комплети на прибавени ажурирани податоци	- листа на учесници на обуките - евиденција на ЛС - евиденција на база на податоци од јавните претпријатија - листа на дигитализира-ни планови	Догазански Мишо	Мишо Догазански, Даниела Тачунска – Општина Берово, Живко Симевски – ЈКПР „Услуга", Ванчо Бубевски – ЕВН ЕСМ Дистриб. – Берово, Ангелко Рајковски – ДЗГР – Катастар Берово
2.	Проект за финализација на урбанистичкото планирање – Генерален урбанистички план (ГУП); Детален урбанистички план (ДУП);	- 50 ха површина направени измени на ГУП - 30 ха површина направени измени на ДУП	- план на потребата за изработка на генерални и детални урбанистички планови (нов или ревизија)	Догазански Мишо	Мишо Догазански, Даниела Тачунска – Општина Берово, Живко Симевски – ЈКПР „Услуга", Ванчо Бубевски – ЕВН ЕСМ Дистриб. – Берово, Ангелко Рајковски – ДЗГР – Катастар Берово
3.	Развој на напреднат систем за мониторинг и евалуација на урбаното планирање	- 10 направени анкети со граѓани - 1.200 анкетирани граѓани - 120 направени инспектор-ски контроли годишно	- записници од состојбата на самото место - извештаи до Советот за контрола и измена - извештај од анкети на граѓаните	Догазански Мишо	Мишо Догазански, Даниела Тачунска – Општина Берово, Елен Качулачка, Гордана Готовска – Инспекторска служба, Зоран Аговски – Комисија за урбанизам при Советот на Општ. Берово
4.	Проект за реконструкција и разубавување на центарот во Берово (градскиот плоштад)	- 1.250 м изградена атмосферска канализација - 850 м изградена подземна инсталација - 30 бр. на поставени канде-лабри за осветлување - 10.000 м2 уредена партерна површина	- евиденција за учество на сопствениците со самофинансирање пред објектите - градежен дневник, книга - анкети на граѓаните за содржината на урбаната опрема	Догазански Мишо	Мишо Догазански, Даниела Тачунска, Славчо Муртовски, Гордана Готовска – Општина Берово, Живко Симевски – ЈКПР „Услуга", Ванчо Бубевски – ЕВН ЕСМ Дистриб. – Берово,
5.	Проект за доуредување на јавните градски површини и на кејот на реката Брегалница	- 4 улици со изградени тротоарски и јавни површини - 370 м уредено корито на реката - 4 комплекси за уредени спортски и комплекси за одмор и рекреација - 3 предвидени и уредени етнонаселби, паркови и шеталишта	- анкети на граѓаните за потребата од уредување на површините - градежни дневници, книги	Муртовски Славчо	Мишо Догазански, Даниела Тачунска, Славчо Муртовски, Елен Качулачка – Општина Берово, Живко Симевски – ЈКПР „Услуга", Ванчо Бубевски – ЕВН ЕСМ Дистриб. – Берово, Брндевски Ефтим,

Бр.	Име на проект	Индикатори	Извор на верификација	Одговорно лице	Тим за реализација
6.	Ревизија на транспортните услуги со подобрување и реалокација на ресурсите, нивна имплементација	- 50 бр. на поставена вертикална сигнализација годишно - 2.500 м обележана хоризонтална сигнализација и паркинзи - 10 автобуски постојки - 30 издадени лиценци годишно	- анализа на постојната ситуација - барања на граѓаните за отворање на нови линии за превоз - барања на граѓаните за нови лиценци за превоз	Ѓоковиќ Тони	Славчо Муртовски, Ѓоковиќ Тони, Трнковски Драган – Општина Берово, Одделение за сообраќај при МВР –Тасевски Горан , Советот за сообраќај – Гаштеовски Ефтим Здружение на возачи – Бубевски Митко, АМД – Чамински Бранко
7.	План за дефинирање на приоритети за подобрување на патната мрежа и нивна имплементација	- 24 км санирана и изградена локална патна мрежа - 5 км пробиени нови улици	- дефинирани критериумите за опш-тински приоритети - анализа на постојната состојба на патната мрежа и на потребата од нови улици - извештаи од Одд. за комунални работи	Ѓоковиќ Тони	Славчо Муртовски, Ѓоковиќ Тони, Трнковски Драган, Догазански Мишо – Општина Берово, Одделение за сообраќај при МВР – Тасевски Горан , Советот за сообраќај – Гаштеовски Ефтим Здружение на возачи – Бубевски Митко, АМД – Чамински Бранко, МТВ Инспекторат – Радински Душко
8.	Подобрување и реконструкција на системот за водоснабдување во урбаните и во руралните средини	- заменет активен јаглен - 20 км заменети азбестно-цементни цевки - 25 км новоизградена водоводна мрежа	- анализа за потребите од проширување на капацитетот на резер. - студијата за потребата од замена на активниот јаглен - план за замена на стари и дотраени цевки - градежни дневници, книги	Ханџиски Зоран	Славчо Муртовски , Мишо Догазански, Елен Качулачка, Трнковски Драган – Општина Берово Зоран Ханџиски, Живко Симевски – ЈПКР „Услуга“
9.	Подобрување/реконструкција на системот за комунални отпадни води во урбаните и во руралните области	- 14 км новоизградена канализациона мрежа во градот и во селските населби - 20 км новоизграден колекторски систем - 7 пречистителни станици	- студија за потребата од колекторски систем и пречистителна станица - евиденција на ЈПКР „Услуга“	Ханџиски Зоран	Славчо Муртовски , Мишо Догазански, Елен Качулачка – Општина Берово Зоран Ханџиски, Живко Симевски – ЈПКР „Услуга“
10.	Проект за подобрување/ реконструкција на системот за атмосферската канализација во урбаните и во руралните области	- 3 км изгрдени атмосферски канали за прибирање на вода - 5 км исчистени постојни атмосферски канали - 250 м должина на ново покриени отворени атмосферски канали	- извештај за чистење на атмосфер. канали - извештај од инспекторски служби - информација за барања на граѓаните од ЦИГ и ЦУК	Муртовски Славчо	Славчо Муртовски , Мишо Догазански, Елен Качулачка – Општина Берово Зоран Ханџиски, Живко Симевски – ЈПКР „Услуга“ Јордан Ачовски – Дирек. за заштита и спасување Зоран Аговски – Совет на ОБ

Бр.	Име на проект	Индикатори	Извор на верификација	Одговорно лице	Тим за реализација
11.	Ревизија и процена на постојниот систем за управување со цврстиот отпад и негово управување	- 1.200 нови поставени канти за собирање на цврстиот отпад - 2 нови возила за собирање на цврстиот отпад - 3 новозаинтересирани концесионери - 9 опфатени населени места за собирање на цврст отпад	- евиденција на ЈПКР „Услуга“ и новите концесионери - извештај од инспектори	Ханџиски Зоран	Славчо Муртовски, Мишо Догазански, Елен Качулачка – Општина Берово Зоран Ханџиски, Живко Симевски – ЈПКР „Услуга“
12.	Проект за рециклирање и повторно искористување на отпадот	- за 20% зголемено собирање на цврст отпад на годишно ниво - 65% од собраниот цврст отпад да биде рециклиран	- извештај за количините на цврстиот отпад - евиденција за собран отпад за рециклирање	Елен Качулачка	Славчо Муртовски , Мишо Догазански, Елен Качулачка – Општина Берово Зоран Ханџиски, Живко Симевски – ЈПКР „Услуга“ Дарко Ваканси – АД Огражден; Бизнис сектор – Горан Муцунски
13.	Кампања за подигање на јавната свест за минимизирање на цврстиот отпад и за негово селектирање	- 3.000 домаќинства опфатени со кампањата за минимизирање и селектирање на цврстиот отпад - 100 поставени табли за предупредување - 10 реализирани еколошки акции	- извештај од активности и кампањи за едукација на населението - извештај од инспекторат - снимени материјали од терен	Елен Качулачка	Славчо Муртовски , Мишо Догазански, Елен Качулачка – Општина Берово Зоран Ханџиски, Живко Симевски – ЈПКР „Услуга“ УНДП – Ѓорѓи Пеовски ЕД Брица – Славица Фурнаџиска

Одржлив економски развој:

Бр.	Име на проект	Индикатори	Извор на верификација	Одговорно лице	Тим за реализација
1	Основање и функционирање на Одделение за економски развој во рамки на општинската администрација	- формирано Одделение - 3 обучени вработени - формирана база на податоци - 3 нови инвестиции - 3 создадени гранкови асоцијации – кластери	- периодичен извештај за работење - централен регистар - записници од состаноци	Јасминка П. Андоновска	Јасминка П. Андоновска; Митко Илијевски, *раководител на сектор*; Звонко Пекевски и Светлана Бошначка, *раководители на Одделение*; Лидија Догазанска – *Совет на Општина Берово*
2	Центар за локален развој и поддршка на бизниси	- основан центар за локален развој - 30 обучени претприемачи и менаџери; - 40 изработени бизнис планови - 60 поднесени барања -15 новоотвоени бизниси	- периодични извештаи на центарот - Евиденција на Агенција за вработување - Централен регистар	Ѓорѓи Пеовски	Ѓорѓи Пеовски; Јасминка П. Андоновска; Јулијана Брашнарска; Звонко Пекевски; Дејан Каламадевски; Антонио Двојаковски – *Асоцијација на претприемачи*; Владо Мишовски – *бизнис сектор*; Ирена Коловска – *ГАМА*
3	Уредување на градскиот пазар и на неговата околина	- 8 изградени дрвени објекти - 16 корисници на објектите	- евиденција на ЈПКР „Услуга"	Мишо Догазански	Мишо Догазански – *рак.на Одделение за урабанизам;* Зоран Ханџиски – *техн. раководител во ЈПКР „Услуга"*; Елена Качулачка – *Општина Берово*; Дарко Шумански – *ЗЗП*
4	Мрежа за поддршка на бизнисот во Берово	- 5 основани партнерства - 5 склучени договори за соработка - 50 фирми вклучени во мрежата	- евиденција на Центарот за економски развој - евиденција на фирми	Јасминка П. Андоновска	Јасминка П. Андоновска; Горги Пеовски; Јулијана Брашнарска; Звонко Пекевски; Дејан Каламадевски; Дарко Ваканскi – *бизнис сектор*; Тања Чичаковска – *бизнис сектор*
5	Основање на туристички сојуз/асоцијација и подигање на капацитетите на членството за обезбедување на поквалитетни услуги	- задоволство на туристите - 20% зголемен бр. на туристи во однос на претходната година - 3 заеднички настапи на промотивни настани годишно - 60% наплата на туристичката такса	- анкети на туристите - евиденција на ТИП - евиденција на Сојузот/записници - евиденција на Општина Берово	Владо Мишовски	Владо Мишовски; Јулијана Брашнарска – *ТИП*; Весна Чиплаковска – *ТИП/ ЦИГ*; Зоран Пеовски – *ЗРТ Малешево*; Јулија Ајтовска – *приватни сопственици*

Бр.	Име на проект	Индикатори	Извор на верификација	Одговорно лице	Тим за реализација
6	Развој на одржлив туризам во Берово	- 20 нови работни места во секторот туризам - 5 новоотворени капацитети - 30% зголемување на приходот од туризмот - 30 регистрирани даватели на услуги	- евиденција на Агенцијата за вработување - евиденција на Одделението за урбанизам на Општина Берово - извештаи за остварени ноќевања; евиденција на капацитетите - евиденција на ТИП	Весна Чиплаковска	Владо Мишовски; Јулијана Брашнарска – ТИП; Јасминка П. Андоновска; Зоран Пеовски – ЗРТ Малешево; Мишо Догазански; Зоран Ханџиски; Глигор Мамучевски – Дом на културата
7	Изработка и имплементација на план за развој на текстилниот сектор во Општина Берово	- креирани 10 нови производи на текстил - зголемување на приходот од текстил за 10%	- евиденција на текстилните компании - евиденција на Одделението за ЛЕР при Општина Берово	Тања Чичаковска	Виолета Козовска – АД Алкалоид; Марија Методиева – Бетекс; Билјана Муртовска – ОСУ „Ацо Русковски“; Венко Скендерски
8	Основање на кластер за текстил	- 80% од засегнатите страни вклучени во кластерот - воведена анализа на берзата на труд	- записници од состаноци - евиденција на кластерот	Тања Чичаковска	Виолета Козовска – АД Алкалоид; Билјана Муртовска – ОСУ „Ацо Русковски“; Ана Пачемска-Серафим; претставници од текстилните фирми во општината
9	Основање на кластер за земјоделство и храна	- 8 нови финализирани и полуфинални земјоделски производи - 30 членови во кластерот	- евиденција на кластерот - евиденција на преработувачките капацитети	Даниела Кржовска	Зоран Аговски; Јасминка П. Андоновска; Зоран Николов – *Александрија проком*; Даниела Корчовска – *Совет на ОБ*; Дарко Шумански – *ЗЗП; претставници од фирми и здруженија*
10	Физибилити студија за потенцијали и насоки за развој на земјоделството и на сточарството	- зголемување на земјоделското и на сточарското производство за 30% - формиран центар за производство на автохтон насад	- евиденција на МЗШВС - евиденција на Општина Берово	Зоран Аговски	Зоран Аговски; Јасминка П. Андоновска; Даниела Кржовска; Зоран Николов – *Александрија проком*; Владо Нешовски – *Совет на Општина Берово*; Тодорчо Цикарски – *Совет на Општина Берово*
11	Основање на Агроцентар	- основан агроцентар - 300 тони пласиран калибриран компир - 20 склучени договори со кооперанти - 15 нови вработени - 15% зголемено производството на овошни насади	- централен регистар - евиденција на Агроцентарот - Агенција за вработување - евиденција на МЗШВС	Бранко Лапевски	Зоран Аговски; Бранко Лапевски – ; Бранко Ужевски; Зоран Николов –*Александрија проком*; Илија Рушковски – *Еко Малеш;*

Бр.	Име на проект	Индикатори	Извор на верификација	Одговорно лице	Тим за реализација
12	Основање на кластер за шумарство и дрвна индустрија	- опфатени 80% од субјектите во кластерот - потпишани 3 договори за партнерска соработка преработка на дрвото	- евиденција на кластерот - евиденција на преработувачките капацитети	Дејан Коловски	*ЈП Малешево* – Ѓорѓи Портарски; *ЗГ Приватни шуми* – Стојан Арменски; Марјан Соколчевски – *Совет на ОБ*
13	Развој и имплементација на План за експанзија на дрвопреработувачкиот сектор во Берово	- отворени 2 нови капацитети за финална преработка на дрвото - дизајнирани 10 нови финални производи од дрво - зголемен локалниот приход од дрвопреработка и експлоатација на шуми за 30%	- евиденција на УЈП - евиденција на дрвопреработувачките капацитети	Дарко Шумански	Јасминка П. Андоновска; Дарко Ваканский; Марјан Соколчевски – *Совет на ОБ; ЗГ Приватни шуми* – Стојан Арменски;
14	Воведување нови технологии за енергетска ефикасност	- учество на енергијата од биомаса со 10% во вк. енергетска потрошувачка во општината - Инсталирање на 3-5 единици за искористување на биомаса - Функционирање на 2 јавно-приватни партнерства за искористување на енергија од биомаса	- податоци за потрошувачка на енергија/сметки - евиденција на институциите/фирмите (пописни листи) - потпишани договори за соработка	Ѓорѓи Пеовски	Ѓорѓи Пеовски – ЛАР; Зоран Аговски; Јасминка П. Андоновска –Општина Берово; Марјан Соколчевски – ЈП Малешево; Љупчо Треновски –Свињарска фарма; Дарко Ваканский – АД Огражден
15	Градење на капацитети и партнерства за прекугранична соработка	- 15 претставници од ЛС, бизнис секторот и НВОи се обучени за подготовка на ЕУ проекти - подготвени 5 заеднички предлог-проекти - реализирани по 3 заеднички настани годишно	- листа на учесници на обуките - Одделение за ЛЕР Општина Берово; - Сектор за европски прашања на РМ	Јасминка П. Андоновска	Ѓорѓи Пеовски – *ЛАР*; Јулијана Брашнарска – ЛАР; Јасминка П. Андоновска –Општина Берово; Елен Качулачка – Општина Берово; Ирена Коловска – НВО; Антонио Двојаковски – БС; Весна Чиплаковска – ЦИГ

Бр.	Име на проект	Индикатори	Извор на верификација	Одговорно лице	Тим за реализација
16	Промоција и одржливо искористување на природните ресурси во пограничниот појас на Малешевијата	- испечатени 3 заеднички промотивни материјали - организирани по 2 заеднички манифестации годишно - зголемување на бр. на туристи за 20% - реализирани 2 заеднички проекти за заштита на животната средина - реализиран 1 заеднички проект за подобрување на инфраструктурата	- Одделение за ЛЕР Општина Берово евиденција на ТИП и на МВР	Јасминка П. Андоновска	Ѓорѓи Пеовски – ЛАР; Јулијана Брашнарска – ЛАР; Јасминка П. Андоновска –Општина Берово; Елен Качулачка – Општина Берово; Весна Чиплаковска – ЦИГ; Јордан Гошевски – ДЗС; Горан Ружински – ЕД Брица;
17	Промоција на општинските потенцијали пред странски и домашни инвеститори	- учество на 2 меѓународни саеми за промоција на потенцијалите - испечатена брошура за потенцијали и поволности за нови инвестиции - национална промоција на Стратегијата за ОР на Општина Берово - 3 нови инвестиции во општината со 100 нови вработувања	- Одделение за ЛЕР Општина Берово - Агенција за вработување - Централен регистар	Јасминка П. Андоновска	Јулијана Брашнарска – *ЛАР;* Јасминка П. Андоновска –*Општина Берово;* Цветанка Пеовска – *ЦИГ;* Мишо Догазански –*Одделение за урбанизам* ;
18	Промоција на општината како атрактивно место за живеење	- изградени 50 нови викенд-куќи и живеалишта	- Одделение за урбанизам при Општина Берово	Мишо Догазански	; Јулијана Брашнарска – ЛАР; Јасминка П. Андоновска –Општина Берово; Цветанка Пеовска – ЦИГ; Мишо Догазански –Одделение за урбанизам
19	Зајакнување на партнерските врски и фасилитирање на економската соработка со Финска	- организиран настан за промоција на општина Берово во Финска - подготвени 2 заеднички предлог-проекти - инсталирани 2 демоединици за енергетска ефикасност со финска технологија - воспоставена соработка на 3 НВОи со фински партнери	- извештаи на ЛАР - Одделение за ЛЕР Општина Берово - записници и меморандуми за соработка	Ѓорѓи Пеовски	Јасминка П. Андоновска –Општина Берово; Стојан Арменски – ЗГ Приватни шуми; ОЖ Роза – Цветанка Пеовска; Дарко Ваканск – БС; Јулија Брашнарска – ТИП

Бр.	Име на проект	Индикатори	Извор на верификација	Одговорно лице	Тим за реализација
20	Физибилити студија за воведување на алтернативни видови енергија	- изработена студија за потенцијалите на општината за обновливи извори на енергија	- финален извештај	Јасминка П. Андоновска	Ѓорѓи Пеовски – ЛАР; Зоран Аговски; Љупчо Треновски – Свињарска фарма; ЈП Македонски шуми – Малешево – Портарски Ѓорѓи; Слободан Биљарски – ЕВН
21	Пилот-проекти за искористување на алтернативни видови енергија	- реализирани 4 пилот-проекти за искористување на обновливи извори на енергија - замена на 5% од конвенционалната со алтернативни видови на енергија	- Одделение за ЛЕР Општина Берово	Јасминка П. Андоновска	Ѓорѓи Пеовски – ЛАР; Зоран Аговски; Јасминка П. Андоновска –Општина Берово; Ирена Коловска – ГАМА

Квалитет на живот, образование и обука:

Бр.	Име на проект	Индикатори	Извор на верификација	Одговорно лице	Тим за реализација
1	Проект за поддршка за градење на капацитети на групите кои ги претставуваат различните интереси: животна средина, семејство и социјални грижи, спорт и рекреација, културно наследство	- потпишани 5 меморандуми за соработка помеѓу локалните НВОи (ромски и македонски) - организирани 7 обуки за јакнење на капацитетите на локалните НВОи - обучени 70% од локалните ромски и македонски НВОи - зголемен бројот на иницијативи упатени од страна на граѓаните до соодветните институции за 30% - формирани две нови здруженија на граѓани	- записници од одржани состаноци, седници - архива на Центарот за поддршка на НВО и канцеларија за ЛЕР - слики од одржани настани - записи од ЦИГ	Јасминка Пашалиска Андоновска	* Канцеларија ЛЕР (Јасминка Пашалиска-Андоновска) * Локална агенција за развој (Дарко Шумански) * Претставник од групата за квалитет на живот (Ирена Коловска) * советник (Зоран Аговски) * Претставник од НВОи (Цветанка Пеовска)
2	Планови за разубавување на градот и на селата	- 50% од постојните месни совети се мобилизирани - изработени 8 планови за разубавување на селата - организирани 4 годишни натпревари и настани - организирани 5 работилници	- извештаи - записници - слики - исечоци од весници - снимени записи	Дејан Каламадавски	* претставник од групата за квалитет на живот (Гоце Милошовски) * претставник од Одделението за урбанизам (Елен Качулачка и Даниела Тачунска) * советник/од соодветна комисија (Тодорчо Цикарски) * претседателите на месните совети
3	Реконструкција на зградата на старата амбуланта	*оспособени 6 канцаларии - обезбеден простор за 1 сала - отворени 2 канцеларии на НВОи (една ромска НВО)	- техничка документација - слики - извештаи	Мишко Догазански	* претставник од Одделението за урбанизам * Зоран Ханџиски * советник/од соодветна комисија (Љупчо Фурнаџиски) * Стојан Арменски
4	Изградба на мултифункционална библиотека	- зголемен библиотечен фонд (стручна литература и печат) за 40% - зголемен бројот на членови за 40% - формиран ИТ центар - отворени две нови работни места	- техничка документација - извештаи - записници - фотографии	Звонко Скендерски	* советник/од соодветна комисија (Марин Демировски) * претставник од групата квалитет на живот (Дарко Шумански) * Ѓорѓи Пеовски * претставник од ЛС (Мишо Догазански)

Бр.	Име на проект	Индикатори	Извор на верификација	Одговорно лице	Тим за реализација
5	Промоција на регионот преку културата и традицијата	- организирани и одржани годишно 8 поголеми КУН - зголемен бројот на туристи за 30% - зголемен број на најави за следната година за 30% за разлика од претходната година	- програма на Домот на културата - извештаи - фотографии - публикуван материјал	Звонко Скендерски	* советник/од соодветна комисија (Владо Нешовски) * претставник од ТИП Јулијана Брашнарска * претставник од ЛС (Дејан Каламадевски) * претставник од БС Владо Мишовски * Весна Чиплаковска – ЦИГ * Аника Пачемска – НВОи
6	Изградба на историски и културен музеј	- зголемен број на посетители за 40% од претходната година - зголемен број на организирани изложби за 20% - остварени 5 средби со стручни лица на државно ниво	- програма на Музејот - извештаи	Звонко Скендерски	* Дејан Каламадевски – ЛС * Глигор Мамутчевски * Сашо Корчовски * Бранка Шишовска
7	Реконструкција и адаптација на мултинаменска сала во Берово	- зголемен бројот на прикажувани филмови за 90% - зголемен бројот на одиграни театарски претстави за 70% - зголемен бројот на посетители на културни манифестации и настани за 50%	- програма на Домот на културата - извештаи	Звонко Скендерски	* советник/од соодветна комисија (Марјан Соколчевски) * претставник од ЛС Јасминка Пашалиска-Андоновска и Мишо Догазански * претставник од културна институција * Антонио Двојаковски (БС) * претставник од НВОи (Зоран Пеовски) * Коловски Дејан (БС)
8	Издавање на локално информативно гласило	- издадени 12 броја годишно - испечатени по 700 примероци од издание	- публикуваниот материјал - извештаи	Ѓорѓи Пеовски	* Цветанка Пеовска, Весна Чиплаковска – ЦИГ * претставници од локалните партнерства * ученици во ОСУ „Ацо Русковски“ * Митко Демировски * ЈПКР „Услуга“ * АКД со мрежата

Бр.	Име на проект	Индикатори	Извор на верификација	Одговорно лице	Тим за реализација
9	Реконструкција и разубавување на пешачки патеки и на патеки за трчање	- уредени и одбележани 9 места за одмор - публикувани 4.000 карти - публикувани 4.000 брошури - поставени 20 патокази - зголемен бројот на посетители за 70%	- извештаи - записници од работа на терен - слики - извештаи од ТИП	Дејан Каламадавски	* претставник од групата за квалитет на живот (Бранка Шишовска) * претставник од Одделението за урбанизам (Дејан Каламадевски) * НВО (Славица Фурнаџиска)
10	Реконструкција на Кајакарскиот дом	- 20 нови членови - организиран 1 државен натпревар на годишно ниво - учество на 1 меѓународен натпревар	- техничка документација - слики - извештаи	Јован Миличински	* претставник од Одделението за урбанизам (Мишо Догазански) * советник/од соодветна комисија (Бранко Ужевски) * претставници од Управниот одбор на КК (Коста Бугариновски)
11	Доизградба на спортска сала	- организирани 3 турнири - формирано едно ново спортско друштво - зголемен бројот на членови за 30% кај постојните друштва	- техничка документација - слики - извештаи	Мишко Догазански	* претставник од Одделението за комунални работи (Драган Трнковски) * советник/од соодветна комисија (Ванчо Ременски)
12	Реконструкција на спортската сала „Партизан“	- зголемен бројот на одржани настани во салата за 80%	- техничка документација - слики - извештаи	Мишко Догазански	* претставник од Одделението за комунални работи (Драган Трнковски) * советник/од соодветна комисија (Билјана Каширска) * претставник од Домот на култура (Звонко Скендерски) * Милаим Дестановски – КУД
13	Анализа на состојбата со спортот во општина Берово, со конкретна поддршка за развој и унапредување	- остварени 15 средби на ГК на годишно ниво - изработени 5 конкретни предлог-проекти	- извештаи - записници - фотографии - проектна документација	Антонио Двојаковски	* претставник од групата за квалитет на живот (Јован Миличински) * професор (Драган Рашковски) *советник/од соодветна комисија (Даниела Корчовска) * претставник од ЛС (Цоцовски Венко)

Бр.	Име на проект	Индикатори	Извор на верификација	Одговорно лице	Тим за реализација
14	Анализа на состојбите произлезени од реформите во здравството и децентрализацијата на локално ниво, со конкретни препораки	- изготвени два предлог-проекта по приоретизирани проблеми - одржан по еден состанок на унијата месечно	- извештаи - проектна документација	Лидија Догазанска	* советник/од соодветна комисија Билјана Каширска * претставник од ЛС (Дејан Каламадевски) * претставник од МЗ (во населените места на општина Берово) Весна Марковска * Елеонора Рашковска (претставник од фонд)
15	Изготвување на стратегија за подобрување на социјалната грижа и заштита на граѓаните	- одржан по еден состанок на РК месечно - одржани 8 работилници за изготвување на Стратегијата - одржани 12 работилници за изработка на АП - изработени и аплицирано со три конкретни предлог-проекти од АП	- извештаи - фотографии - материјали од работилници	Бранка Шишовска	* советник/од соодветна комисија (Зоран Аговски) * претставник од ЛС (Јасминка Пашалиска-Андоновска) * НВОи Цветанка Пеовска * претставник од Дневниот центар Сузана Чакиевска * претставник од ЦСЗ Мирјана Вагадинска
16	Ревитализација и проширување на Дневениот центар за лица со посебни потреби	- зголемен бројот на корисници на дневниот центар за 60%	- извештаи од дневни активности - техничка документација - програма за работа	Бранка Шишовска	* советник/од соодветна комисија * претставник од ЛС * НВОи * претставник од Дневниот центар (Марија Решковска)
17	Надминување на архитектонските бариери за лицата со посебни потреби	- отстранети 20% од постојните бариери во првата година	- техничка документација - слики - извештаи	Бранка Шишовска	* претставник од Одделението за урбанизам * советник/од соодветна комисија * претставник од Дневниот центар * претставник од целната група * НВОи
18	Анализа на постојните услуги и капацитети за заштита и спасување и доекипирање	- одржани 16 состаноци на групата за една година - изработени два предлог-проекта од приоретизирани проблеми - опремена 80% ЦЗ	- извештаи - проектна документација	Јордан Гошевски	* советник/од соодветна комисија (Марјан Соколчевски) * Михаил Пендевски * претставник од Дирек. за заштита и спасување (Бранко Фурнаџиски) * Страхил Димитровски

Бр.	Име на проект	Индикатори	Извор на верификација	Одговорно лице	Тим за реализација
19	Информативна кампања за самозаштита на граѓаните	- пријавени 12 волонтери - одржани 16 состаноци на групата за една година - публикуван и дистрибуиран материјал во градот и во сите населени места во општина Берово - намален број на пожари предизвикани од невнимание за 30%	- извештаи - проектна документација - публикуван материјал	Јордан Гошевски	* советник/од соодветна комисија (Стојан Гаштеовски) * Михаил Пендевски * претставник од Дирекција за заштита и спасување (Бранко Фурнаџиски) * Страхил Димитровски * Јордан Ачовски * Цветанка Пеовска – ЦИГ * Стојан Арменски – ЗГ Приватни шуми * Марјан Соколчевки – ЈП Македонски шуми
20	Проект за подобрување на опременоста и инфраструктурата на ПП и друг вид заштита	- купено едно возило до крајот на 2011 - доизградена уште 80% од хидратантната мрежа до 2010	- извештаи - проектна документација - публикуван материјал	Страхил Димитровски	* советник/од соодветна комисија (Стојан Гаштеовски) * Звонко Пекевски * претставник од Дирекција за заштита и спасување (Бранко Фурнаџиски) * Страхил Димитровски * Јордан Ачовски
21	Проект за канализирање и чистење на речните корита и потоците во општина Берово	- намален бројот на поплави за 50% - канализирани 30% од реките и потоците	- извештаи - проектна и техничка документација	Славчо Муртовски	* советник/од соодветна комисија (Љупчо Димитровски) * Драган Трнковски * претставник од Дирекција за заштита и спасување (Јордан Гошевски) * претставник од ЈПКР „Услуга" – Зоран Ханџиски
22	Анализа на расположливите стручни капацитети вклучени во воспитно-образовните институции и усогласување на потребата и побарувачката од кадар со понудата на средното стручно образование	- за 8 месеци одржани 16 состаноци на тимот - намален бројот на невработени со ССС за 5% - изработени два конкретни проекта	- извештаи - записници - проектна документација - евиденција на Агенцијата за вработување	Дејан Каламадевски	* советник/од соодветна комисија (Бранка Шишовска) * претставник од ОУ „Дедо Иљо Малешевски" – Весна Аврамска, Мирјана Пецуровска * претставник од ДСУ „Ацо Русковски" – Ефтим Гаштеовски * претставник од подрачните училишта – Атанас Калаџиски

Бр.	Име на проект	Индикатори	Извор на верификација	Одговорно лице	Тим за реализација
23	Помош на ученици кои имаат тешкотии во совладување на наставната програма и поддршка на талентирани ученици	- намален бројот на слаби оценки за 60% - зголемен бројот на ученици кои учествуваат на натпревари за 50% - зголемен бројот на ученици запишани на факултет за 20%	- извештаи - записници - евиденција за постигнат успех	Дејан Каламадевски	* претставник од ОУ „Дедо Иљо Малешевски“ – Весна Фурнаџиска,Снежана Калпачка * Јован Мличински * претставник од ДСУ „Ацо Русковски“ – Лилјана Јованова, Васко Механџиски и Пандов Слободан * претставник од подрачните училишта * Едија Зекирова – Терно Вас * Ирена Коловска – ГАМА * Јордан Костевски – ОУ „Никола Петров Русински“
24	Обука на вработените во образовните институции и во детската градинка	- спроведени 100% од обуките кои се планирани - напишани најмалку по еден проект по институција	- извештаи од обуки - евиденција од институции - материјали од обуки - слики	Дејан Каламадевски	* Јасминка Пашалиска-Андоновска * Ветка Постоловска * Изабела Бакаловска * Ефтим Гаштеовски * Ирена Коловска
25	Изработка на проектна документација за мултинаменска сала во ЈУДГ „23 Август“ – Берово	- одржани 15 состаноци на проектниот тим - аплицирано до 3 потенцијални донатори	- извештаи - дописки	Мишо Догазански	* Јасминка Пашалиска-Андоновска * Ветка Постоловска * Анѓелко Рајковски * Драган Трнковски
26	Едукација на невработените осмоодделенци и средношколци	- почнати 3 семејни бизниси во првата година - преквалификувани 15 кандидати во првата година	- извештаи - програма	Ефтим Гаштеовски	* претставник од ЛС – Дејан Каламдевски * Љупчо Димитровски * Даниела Нешовска

Бр.	Име на проект	Индикатори	Извор на верификација	Одговорно лице	Тим за реализација
27	Модернизација на училиштата и на детските установи	- изработени 11 програми од страна на училиштата - решени три приоритети во првата година - аплицирано до потенцијални донатори со три проекти во првата година	- извештаи - програми - проектна документација - техничка документација	Дејан Каламадевски	* претставник од ОУ „Дедо Иљо Малешевски" – Весна Аврамска, Изабела Бакаловска * претставник од ДСУ „Ацо Русковски" – Слободан Пандов и Славица Фурнаџиска * претставник од подрачните училишта * Мирјана Пецуровска, Билјана Трнковска – ОУ „Никола Петров Русински" * Ветка Постоловска – ДГ „23 Август" * Душко Попочовски, Цупевски Сафет и Виолета Козовска – Совет на родители
28	Основно образование за возрасни	- намален бројот на лица со недооформено основно образование за 60%	- извештаи - програми	Весна Аврамска	* советник/од соодветна комисија * претставник од ОУ „Дедо Иљо Малешевски" – Фурнаџиска Весна * Сафет Цупевски – Совет на родители * претставник од ЛС – Дејан Каламадевски * претставник од Терно Вас – Едија Зекирова * Ленка Бубевска – РЦРМ
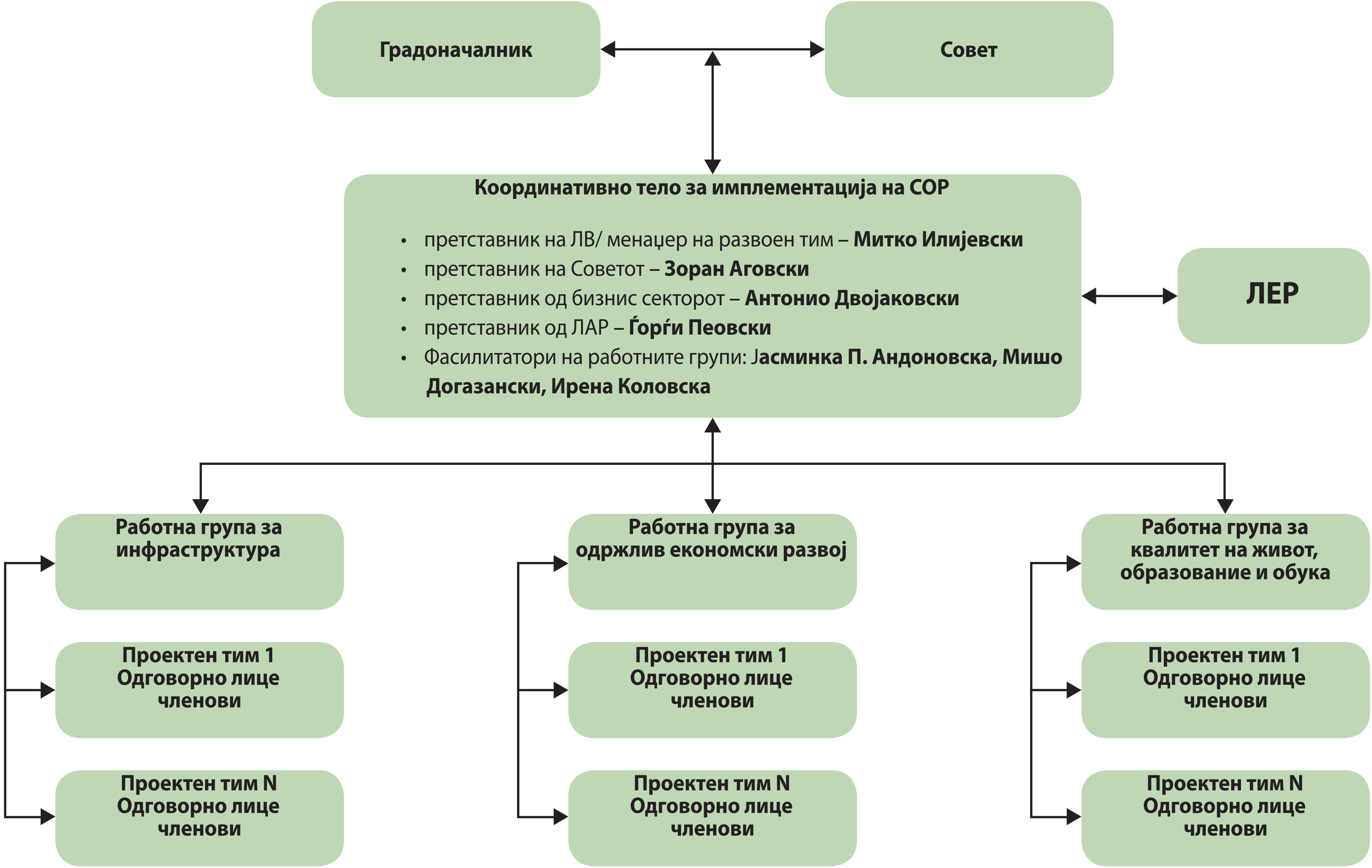
Структура за имплементација и мониторинг на АП од Стратегијата за одржлив развој на Општина Берово